

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce

**Svědkové Jehovovi – faktory ovlivňující počty
členů náboženské společnosti**

Petr Šlajs

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. PhDr. Petra Kokaisla, Ph.D. s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Nýřanech dne .....

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji panu doc. Ing. PhDr. Petru Kokaislovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a za cenné rady při jejím zpracování.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍLE PRÁCE	10
3	REŠERŠE LITERATURY	12
4	METODIKA PRÁCE	17
5	HISTORIE A VÝVOJ NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI SVĚDKOVÉ JEHOVOVI	20
5.1	CELOSVĚTOVÝ VÝVOJ	20
5.1.1	POČÁTEK	20
5.1.2	OBDOBÍ VZESTUPŮ A PÁDŮ	21
5.1.3	OBDOBÍ PO OHLAŠOVANÝCH KONCÍCH SVĚTA	26
5.1.4	POSLEDNÍCH 20 LET ORGANIZACE	27
5.1.5	CELOSVĚTOVÝ VÝVOJ V ČÍSLECH OD ROKU 1991	28
5.1.5.1	Oblasti poklesu nebo stagnace	32
5.1.5.2	Oblasti nárůstu	38
5.2	VÝVOJ NA ÚZEMÍ SOUČASNÉ ČESKÉ REPUBLIKY	46
5.2.1	POČÁTKY	46
5.2.2	1945 – 1989	50
5.2.3	1989 – SOUČASNOST	57
5.2.4	ČESKÁ REPUBLIKA – VÝVOJ V ČÍSLECH	62
5.2.4.1	Československo v letech 1946 až 1990	62
5.2.4.2	Česká republika v letech 1993 až 2012	63
6	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI SVĚDKOVÉ JEHOVOVI	71
	ŽIVOT A POSTAVENÍ ŘADOVÉHO VĚŘÍČÍHO, PROPAGACE VÍRY	71
6.1	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	71
6.2	SHROMÁŽDĚNÍ	76
6.3	KAZATELSKÁ SLUŽBA	78
6.4	MÍSTA SHROMAŽĎOVÁNÍ	80
6.5	KAŽDODENNÍ ŽIVOT SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	82
6.6	ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ VE SBORU, S JEDNOTLIVÝMI ČLENY	84
6.7	VZTAHY S RODINOU A OKOLÍM	86

7	KONTOVERZNÍ OTÁZKY VÍRY, MÝTY A PRAVDY	88
7.1	FALEŠNÉ KONCE SVĚTA	90
7.2	ŽÁDNÉ OSLAVY SVÁTKŮ, NAROZENIN A JMENIN	94
7.2.1	VÁNOCE	94
7.2.2	VELIKONOCE	94
7.2.3	NAROZENINY, SVÁTKY	95
7.3	ODMÍTÁNÍ LÉKAŘSKÉ PÉČE	96
7.3.1	OČKOVÁNÍ	96
7.3.2	TRANSPLANTACE ORGÁNŮ	97
7.3.3	TRANSFÚZE KRVE	99
7.4	NEPOSÍLÁNÍ DĚTÍ DO ŠKOLY, OMEZENÉ VYŠŠÍ VZDĚLÁNÍ	106
7.5	OMEZENÝ STYK S TĚMI, CO NEJSOU SVĚDKOVÉ JEHOVOVI / VYHÝBÁNÍ SE ODPADLÍKŮM	109
7.6	ZÁKAZ KRITICKÉHO MYŠLENÍ A NESOUHLASU / ZÁKAZ STUDIA JINÝCH NÁBOŽENSTVÍ	111
7.7	SLUŽBA „DŮM OD DOMU“	113
7.8	ŽÁDNÁ ÚČAST PŘI ZDRAVENÍ VLAJKY, VOLBÁCH, POLITICKÝCH ČI VÁLEČNÝCH ČINNOSTECH	116
7.8.1	ZDRVENÍ VLAJKY	117
7.8.2	OZBROJENÝ KONFLIKT	117
7.8.3	VOLBY	118
8	FINANCOVÁNÍ	119
8.1	FINANCOVÁNÍ DOBROVOLNÝMI DARY, SCHRÁNKY NA DARY	119
8.2	DALŠÍ MOŽNOSTI PŘIPÍVÁNÍ	126
8.3	FINANČNÍ NOUZE JEDNOTLIVCŮ	127
8.4	FINANCOVÁNÍ ZE STÁTNÍCH ZDROJŮ	128
9	FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POČTY ČLENŮ	130
9.1	INFORMOVANOST	130
9.2	REGISTRACE NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI SVĚDKOVÉ JEHOVOVI	131
9.3	NÁHRADNÍ VOJENSKÁ SLUŽBA	131
9.4	SNIŽUJÍCÍ SE ZÁJEM SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI	132
9.5	KAZATELSKÁ SLUŽBA	133
9.6	SPOJENECTVÍ SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH ZA REFORMU V OTÁZCE KRVE (AJWRB)	134

<u>10</u>	<u>ZÁVĚR</u>	<u>135</u>
<u>11</u>	<u>RÉSUMÉ</u>	<u>143</u>
<u>12</u>	<u>SEZNAM LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ</u>	<u>145</u>
<u>13</u>	<u>SEZNAM TABULEK</u>	<u>148</u>
<u>14</u>	<u>SEZNAM GRAFŮ</u>	<u>149</u>
<u>15</u>	<u>SEZNAM OBRÁZKŮ</u>	<u>150</u>
<u>16</u>	<u>SEZNAM PŘÍLOH</u>	<u>151</u>

1 Úvod

Asi každému z nás někdy, obvykle v nevhodnou dobu, zaklepali na dveře zvěstovatelé ve „službě dům od domu“. Svědci Jehovovi s Biblí v jedné ruce a časopisy „Strážná věž“ a „Probudte se!“ v ruce druhé hledají další zájemce, kteří by rozšířili jejich řady.

Zdarma poskytují zájemcům literaturu v podobě pravidelně vycházejících časopisů „Strážná věž (The Watchtower)“ a „Probudte se! (Awake!)“ a knih („Otázky mladých lidí“, „Vznik života – Pět otázek, které stojí za odpověď“, „Moje kniha biblických příběhů“, „Tajemství rodinného štěstí“, ...) a brožur pro studium Bible („Denně zkoumejme písmo 2013, 2012, ...“, „Co Bible doopravdy říká“, ...). Každoročně také vychází „Ročenka svědků Jehovových 2012, 2011, ...“. Tyto publikace (aktuálně 41 různých) je možné získat v PDF (některé i v MP3) na oficiálních stránkách této náboženské společnosti. V případě zájmu přicházejí k vám domů a studují s vámi Bibli. Poskytují vám tím „jediný správný“ výklad této knihy.

Bratři a sestry se mnohdy naplno věnují propagaci své víry a snaží se o její šíření dál mezi veřejnost.

Jen málokterá víra se může pyšnit tak pilnými vyznavači.

Naskýtají se tedy otázky: „Proč počet svědků Jehovových s takovou agendou neroste geometrickou řadou? Proč se lidé nenechají hromadně zlákat neochvějností a přesvědčivostí víry svědků Jehovových?“

Důvodů a odpovědí na tyto otázky je jistě spousta. Mezi ty nejmarkantnější budou v první řadě patřit všeobecně známá kontroverzní pravidla, jež tito lidé dodržují: neslaví svátky ani narozeniny, neuznávají vánoce, velikonoce a další svátky, odmítají transfúze krve, vojenskou službu, ...

Několikeré posunutí data Armageddonu (konce světa) také jistě nepřidá tomuto učení na důvěryhodnosti.

V neposlední řadě je mezi lidmi rozšířeno mnoho mýtů, polopravd a lží, které často ubližují samotným řadovým členům této náboženské společnosti a ztěžují jejich život mezi „nevěřícími“, kteří ve společnosti převažují. Mezi rozšířené a nejznámější mýty o svědcích

Jehovových můžeme např. zařadit tvrzení, že vyznavači této víry v pravidelných intervalech provozují skupinový sex.

Tato práce bude zaměřena na odhalení vývoje počtu svědků Jehovových. Zaměří se na faktory, které tento trend ovlivňují. A pokusí se odhalit i „zákulisní“ informace jakými je např. financování Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi nebo její organizační struktura.

Cílem této práce jistě není šíření jakékoliv víry nebo naopak její hanění a odrazování případných zájemců o studium.

Autor se bude snažit o maximální objektivnost při studiu jednotlivých dokumentů i v průběhu řízených rozhovorů s vybranými členy Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

2 Cíle práce

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak se mění počet členů Náboženské společnosti Svědci Jehovovi a které základní faktory ovlivňují rozšíření a rozšiřování víry této náboženské společnosti.

Aby bylo dosaženo hlavního cíle práce, bylo nutné definovat čtyři dílčí cíle, které pomohou odhalit tempo přírůstku či úbytku počtu členů náboženské společnosti a důvody zjištěného trendu.

V první řadě bude nutné analyzovat historii Náboženské společnosti Svědci Jehovovi se zaměřením na vývoj počtu členů, zda roste, stagnuje, klesá v rámci světového pohledu a s následným zaměřením na vybrané státy, oblasti nebo regiony.

Nutným bodem bude také charakterizovat organizační strukturu společnosti. Kdo jsou vůdčí osobnosti společnosti, církevní hodnostáři a především vymezit postavení řadového člena v rámci náboženské společnosti, jaká jsou jeho práva a povinnosti. „Běžní členi“ náboženské společnosti svým chováním a stylem života ve vysoké míře ovlivňují mínění společnosti. Důležitý nebude jen pohled nezávislého pozorovatele zvenčí náboženské společnosti, ale práce a šetření se zaměří i na to, jak své postavení v rámci společnosti a životní styl vnímá samotný člen společnosti.

S tím souvisí také popsat způsoby šíření a propagace víry Svědků Jehovových. Způsob, jakým je víra prezentována široké veřejnosti, je jedním ze základních faktorů ovlivňujících šíření víry. To, jak veřejnost přijímá víru a její představitele, hraje velkou roli v ochotě společnosti víru akceptovat, popř. dále studovat a aktivně se zapojit do jejího dalšího šíření.

Velkou roli v životě a fungování všech organizací hrají v současné době finance. Dalším důležitým bodem této práce bude tedy analyzovat financování náboženské společnosti jako možný limitující faktor v rozvoji náboženské společnosti. Z toho důvodu bude také nutné vymezit postavení této společnosti v rámci státní správy.

V neposlední řadě jsou důležitým faktorem šíření víry kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy. V rámci společnosti je rozšířeno mnoho informací, které mnohdy neobsahují ani zrnko pravdy. Tyto informace ovšem vytvářejí chybný pohled na vyznavače víry a víru

samotnou. Nalezneme i takové skutečnosti, které jsou pravdivé a svým rozparem s běžnými postoji společnosti způsobují nedůvěru, odmítání nebo odsuzování víry ze strany veřejnosti.

Hlavní cíl práce

Vymezit, jak se mění počet členů Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi a které základní faktory ovlivňují rozšíření a rozšiřování víry této náboženské společnosti.

Dílčí cíle práce

1. Analyzovat historii Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi se zaměřením na vývoj počtu členů ve vybraných regionech.
2. Charakterizovat organizační strukturu Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi – vůdčí osobnosti, církevní hodnostáři, život a postavení řadového věřícího. Vymezit způsoby šíření a propagace víry Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.
3. Definovat kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy.
4. Analyzovat financování Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi jako možného limitujícího faktoru v rozvoji a šíření víry.

3 Rešerše literatury

Tématem této diplomové práce je: Svědkové Jehovovi – faktory ovlivňující počty členů náboženské společnosti.

Vzhledem k tomu, že se práce zabývá také historií této náboženské společnosti, je časové hledisko poměrně rozsáhlé, tzn. všechna dostupná literatura od vzniku této víry (cca počátek 20. století).

Jazykové vymezení zdrojů je čeština, slovenština, příp. angličtina.

Typy dokumentů, z nichž bude čerpáno, jsou převážně knihy, ročenky, časopisecké články.

Publikací zabývajících se Náboženskou společností Svědkové Jehovovi (dříve Badatelé Bible) není mnoho.

Z českých autorů jsou důležité publikace Zdeňka Vojtíška, Prokopa Remeše a Bronislava Martínka. Neopomenutelný je také pohled samotných svědků Jehovových, kteří o své historii vydávají vlastní publikace.

Celosvětový vývoj této náboženské společnosti řeší Remeš¹, který dokládá vývoj od samého počátku, kdy svědkové Jehovovi vyšli z adventistického hnutí. Charakterizoval vznik Badatelů Bible, založení Společnosti Strážná věž a život zakladatele Charlese Taze Russella. Rozebral rok 1914, následnou krizi po smrti Ch. T. Russella a vzestup nového prezidenta Josepha Franklina Rutherforda a jeho vliv na Společnost, popisuje jeho nástupce Nathana Homera Knorra a organizační změny, jimiž Společnost prošla až po 90. léta. Zabývá se i doktrinárními změnami učení svědků Jehovových.

Vojtíšek² a Novotný³ nerozebírají historii svědků Jehovových tak podrobně jako předchozí. Ve výše zmíněných publikacích podporují text Remeše.

Poměrně odlišný pohled na historii a vývoj organizace podává Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania⁴. Data údajně ohlašovaných konců světa jsou zde více méně

---

¹ REMEŠ, P. *Svědkové Jehovovi historický přehled*, Praha 1995

² VOJTÍŠEK, Z. *Netradiční náboženství u nás*, Dingir 1998

³ NOVOTNÝ, T., VOJTÍŠEK Z. *Základní orientace v nových náboženských směrech*, Praha 1995

přecházena. Některá data jsou sice zmiňována, ale je o nich hovořeno jako o nadějích některých jedinců. I další situace jsou oproti předchozím autorům řekněme zjednodušovány, úplně jinak vysvětleny nebo vynechány. Např. soudní proces s Charlesem Taze Russellem, nástup prezidentství Josepha Franklina Rutherforda, jeho zatčení v průběhu 1. světové války, postoj svědků Jehovových k roku 1975, spolupráce svědků Jehovových s totalitními režimy ve východní a střední Evropě.

Vývoj náboženské společnosti z pohledu čísel je patrný v publikacích Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania⁵, která pravidelně vydává ročenku se základními číselnými údaji za celý svět a země, ve kterých je dobrá zpráva zvěstována. Je zde udáván počet odboček, zemí a sborů, počet zvěstovatelů, nově pokřtěných, procento vzrůstu oproti předchozímu roku, množství průkopníků, počet zvěstovatelských hodin a biblických studií a počet účastníků na Památné slavnosti.

Vývoj a historii Svědků Jehovových na území současné České republiky rozebírá Martínek⁶, který se zabývá historií a vývojem této náboženské společnosti od samého počátku na začátku 20. století, přes komplikace ve 30. letech až po utrpení, kterými svědci Jehovovi prošli v průběhu 2. světové války. Věnuje se také problematice totalitních let, kdy byli někteří svědci spojováni s StB. Detailně zde také rozebírá situaci ohledně registrace v České republice na počátku 90. let.

Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania⁷ se v ročence za rok 2010 zabývá mimo jiné Českou republikou. Mnoho skutečností v ročence souhlasí s knihou Martínka. Článek v ročence je ale více zaměřen na životní příběhy některých svědků Jehovových a duchovní záležitosti. Spolupráce s StB. je zde popírána. Výskyt jmen některých svědků na seznamech StB. měl být bez vědomí oněch osob a údajná spolupráce spočívala jen v informativní schůzky.

Ucelenou charakteristiku organizační struktury této náboženské společnosti není možné dohledat v žádné světské publikaci. V některých dílech Společnosti jsou ovšem tyto informace obsaženy. Ve výše zmíněné encyklopedii *Svědkové Jehovovi Hlasatelé Božího*

---

⁴ WATCH TOWER TRACT AND BIBLE SOCIETY OF PENNSYLVANIA, *Svědkové Jehovovi – hlasatelé Božího Království*, 1991

⁵ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA, *Ročenka Svědků Jehovových 1991 – 2012, 1992 - 2013*

⁶ MARTÍNEK, B. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*, Dingir 2000

⁷ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA, *Ročenka Svědků Jehovových 2000, 2001*

Království je poměrně uceleně zpracována organizační struktura včetně jejího vývoje. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania⁸ ještě detailněji popisuje svou strukturu v publikaci vydávané především pro potřeby svých členů a zájemců o křest. Vrcholní představitelé a jejich funkce nejsou více rozebírány ani zde. Směrem níže v organizační hierarchii už je ovšem uspořádání popisováno detailněji. Od cestujících dozorců (zónoví, oblastní, krajští), po průkopníky, sbory a jejich členy (starší, služební pomocníci, řadoví členi) s možnými funkcemi. Jsou zde také jmenovány možnosti, jak řadoví svědci Jehovovi mohou pomoci Společnosti. Jsou zde popsána shromáždění, kazatelská činnost, sály Království a jejich správa. Zabývá se také životním stylem a osobním životem jednotlivých svědků.

Tyto dvě publikace (*Svědkové Jehovovi Hlasatelé Božího Království* a *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*) zmíněné v předchozím oddílu také detailněji rozebírají financování Společnosti. Bohužel se zde nesetkáme vyloženě s charakteristikou hospodaření Společnosti. Spíše je zde zaměřena pozornost na získávání darů (to by měl být jediný způsob, jakým Společnost získává finance). Jsou zde popsány schránky, do kterých věřící své dary vkládají, je vymezen jejich účel a způsob, jak má být s penězi a jinými dary nakládáno. Z této publikace získáme také představu o tom, jak jsou financovány jednotlivé sjezdy, a kdo se stará o finanční stránku těchto setkání.

Tyto dva informační zdroje jsou naprosto v souladu.

Financím, které jsou zde stejně důležité jako v jakékoli jiné organizaci, jsou věnovány také články v pravidelných periodických Společnosti *Probudte se!* a *Strážná věž*. Zde ovšem opět nezískáme žádná konkrétní data oznamující příjmy a výdaje organizace. Je zde především apelováno na jednotlivé členy, kteří dobrovolnými dary přispívají Společnosti. Články zabývající se tímto tématem jsou v průběhu posledních let často beze změny opakovány. Vysvětlují důležitost finanční podpory Společnosti. Popisují také možnosti, jak jinak než vložením peněz do schránek je možné organizaci přispět (věcné dary, dědictví, pojistka, ...).

Důležitým informačním zdrojem této kapitoly byl především řízený rozhovor s aktivním svědkem. S informacemi, které bylo možné dohledat ve výše zmíněných informačních zdrojích, se shodoval.

---

⁸ Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, 2005

Jakožto oficiální náboženská společnost mají možnost Svědkové Jehovovi čerpat jisté finance také od státu. K zjištění konkrétních faktů byly studovány materiály dostupné z internetových stránek Ministerstva kultury - <http://www.mkcr.cz/>⁹. Zde byly získány obecné informace týkající se této náboženské společnosti (datum registrace, zákon o církvích a náboženských společnostech) a informace ohledně financování náboženských společností státem a majetkového vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi. Svědkové Jehovovi státní finance odmítli. Není tedy možné dohledat žádnou konkrétní částku, která by této organizaci náležela. Z důvodu odmítnutí státního finančního příspěvku nemají Svědkové Jehovovi ani nárok na majetkové vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi.

Dohnal a kolektiv autorů¹⁰ podrobněji rozebírají otázku krve a vývoj tohoto doktrinárního učení. Autoři zde ukazují svůj pohled na biblické učení o krvi, chronologicky je zde popsán vývoj postoje Společnosti ke krvi a je zde množství příběhů svědků Jehovových, kteří museli řešit dilema ohledně krevních transfúzí. S otázkou krve úzce souvisí nejasnosti týkající se registrace této náboženské společnosti. Pohled na tuto dobu a situaci podává bývalý aktivní svědek Jehovův, který se stále považuje za křesťana, neopustil svou víru, ale nesouhlasí s některými naukami a praktikami Společnosti.

Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania¹¹ vydává dva celosvětové časopisy.

Probudte se! je měsíčník vydávaný od roku 1919 (dříve *Zlatý věk, Útěcha*). Jedná se o jedno z nejvíce vydávaných periodik. Na počátku roku 2014 vycházel v 44 748 000 výtiscích v 99 jazycích. „*Probudte se! je časopis, který slouží k poučení celé rodiny. Ukazuje, jak je možné řešit dnešní problémy. Přináší zprávy, vypráví o lidech z mnoha zemí, zabývá se otázkami náboženství i vědy. Jde však dál. Proniká pod povrch a poukazuje na hlubší význam*

⁹ MINISTERSTVO KULTURY. Círky a náboženské společnosti. *Registrace a evidence*, ©2007

MINISTERSTVO KULTURY. Círky a náboženské společnosti. *Obecně o možnostech financování církví a náboženských společností*, ©2007

MINISTERSTVO KULTURY. Círky a náboženské společnosti. *Majetkové vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi*, ©2007

MINISTERSTVO KULTURY. Círky a náboženské společnosti. *Zákon č. 3/2001 Sb., o církvích a náboženských společnostech*, ©2007

¹⁰ KOL. AUTORŮ. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, Brno 2006

¹¹ *Probudte se*. New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, 1919 -. ISSN 0005-237X

Strážná věž hlásající Jehovovo království, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, 1879 -. ISSN 0043-1087

*současných událostí, přičemž je vždycky politicky neutrální a nevyvyšuje jednu rasu nad druhou. Tento časopis však především povzbuzuje k důvěře ve Stvořitelův slib, že současný ničemný a nezákonný systém bude brzy nahrazen pokojným a bezpečným novým světem.*¹²

Do roku 2006 vycházel dvakrát měsíčně. Poté již jen jedenkrát.

Strážná věž hlásající Jehovovo království je další měsíčník vydávaný touto Společností a to od roku 1879. Opět se jedná o nepolitické periodikum, které patří mezi nejvydávanější na světě. Na počátku roku 2014 vycházel v 45 944 000 výtiscích ve 213 jazycích. Časopis je vydáván ve dvou variantách – studijní vydání a vydání pro veřejnost. Články zde, stejně jako u předchozího, postihují celé spektrum témat a plně podporují učení svědků Jehovových. „*Tento časopis, Strážná věž, přináší čest Jehovovi Bohu, panovníkovi celého vesmíru. Utěšuje lidi dobrou zprávou o tom, že Boží nebeské království brzy odstraní veškerou špatnost a přetvoří zemi v ráj. Své čtenáře také vede k víře v Ježíše Krista - v to, že díky jeho smrti máme naději na věčný život a že nyní vládne jako král Božího království. Tento časopis je vydáván nepřetržitě od roku 1879. Je nepolitický a pevně se drží Bible jako autority.*“¹³ Do roku 2008 byl vydáván dvakrát měsíčně.

---

¹² *Probudte se!*, prosinec 2008, str. 4

¹³ *Strážná věž*, březen 2014, str. 2

4 Metodika práce

První metodou pro vypracování této práce byl sběr dat. Dvěma hlavními zdroji byl kabinetní výzkum a terénní výzkum, jehož formou byl především řízený rozhovor s vybranými představiteli náboženské společnosti Svědkové Jehovovi a dotazníkové šetření mezi členy této náboženské společnosti a v široké veřejnosti.

Kabinetní výzkum byl zaměřen na studium vybrané literatury a dokumentů (viz rešerše literatury). Tuto literaturu je možné rozdělit do několika základních skupin v závislosti na tématice, kterou se zabývá.

Studiem literatury zabývající se náboženskou společností Svědkové Jehovovi jako takovou bylo dosaženo především splnění dílčího cíle č. 1 (analyzovat historii společnosti Svědkové Jehovovi se zaměřením na vývoj počtu členů ve vybraných regionech). Jedná se především o odborné encyklopedie náboženských společností a ročenky náboženské společnosti Svědkové Jehovovi, které poskytly důležitá data ohledně počtu členů a jeho vývoje. Analýza této literatury byla součástí i splnění cíle č. 3 (definovat kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy). Zde byly rozebírány i texty a publikace vydávány danou náboženskou společností za účelem vyhledávání možných kontroverzních otázek víry, vyvrácení mýtů panujících ve společnosti a potvrzení pravdivých znalostí o svědcích Jehovových mezi obyvatelstvem.

Kabinetní výzkum hrál důležitou roli také při plnění dílčího cíle č. 4 (analyzovat financování náboženské společnosti Svědkové Jehovovi jako možného limitujícího faktoru v rozvoji a šíření víry). Pozornost výzkumu byla zaměřena na rozbor zákonů a vyhlášek České republiky a na postavení Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi v rámci státní správy.

Kabinetní výzkum byl využit i při plnění zbývajících dílčích cílů, kde byl doplněn o terénní výzkum.

Formou terénního výzkumu byl řízený rozhovor a dotazníkové šetření.

Dotazníkové šetření bylo důležitým zdrojem dat pro splnění dílčího cíle č. 3 (definovat kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy). Náhodně vybrané skupině obyvatel byl předložen dotazník se sérií otázek zkoumající znalosti a postoje společnosti vůči svědkům Jehovovým. Dotazníky byly rozšiřovány pomocí sociálních sítí, emailové korespondence (varianta vytvořená pomocí Google Disk) a klasickým rozdááním náhodným chodcům (varianta vytvořená pomocí programu Microsoft Word, viz Přílohy). Po celou dobu bylo dbáno, aby byly pokryty všechny věkové kategorie starší 18 let.

Druhé dotazníkové šetření bylo provedeno v rámci členů Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi. Důraz byl kladen především na životní styl věřících a na jejich postoje vůči náboženské společnosti. Dotazník byl rozšiřován s pomocí emailové korespondence (varianta vytvořená pomocí Google Disk) pokřtěných svědků, kteří daný dotazník s autorem konzultovali. Tato varianta se dá považovat za neúspěšnou. I přes schválení dotazníku staršími a zaručením se výše zmíněných pokřtěných svědků, po dvou měsících sběru dat bylo shromážděno pouze 25 vyplněných dotazníků. Přičemž z těchto 25 dotazníků byly 3 znehodnoceny zaškrtnutím navzájem si odporujících odpovědí. Následně byli autorem osobně požádáni členové plzeňských sborů (cca 250 členů) o vyplnění dotazníku (varianta vytvořená pomocí programu Microsoft Word, viz Přílohy). Dotazník byl prokonzultován se starším jednoho sboru a dalším členem, který přislíbil spolupráci. K rozdáání dotazníků ovšem nedošlo. Bratr, se kterým bylo komunikováno, autorovi oznámil, že má potřebné informace vyhledávat v publikacích Společnosti a že by se ve vyplněných dotaznících mohla vyskytnout chyba v podobě individuálního názoru jednotlivce.

Řízený rozhovor proběhl s pokřtěným svědkem Jehovovým za účelem získání ucelené představy o organizační struktuře, financování náboženské společnosti a právech a povinnostech jejích členů. Této osobě byly otázky z důvodu možnosti přípravy předloženy s několikadenním předstihem. Rozhovor byl realizovaný také s dalšími řadovými členy s cílem získání poznatků o životě těchto lidí a jako podklad k následujícímu dotazníkovému šetření.

Tento terénní výzkum sloužil k dosažení dílčích cílů č. 2 (charakterizovat organizační strukturu Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi – vůdčí osobnosti, církevní hodnostáři, život a postavení řadového věřícího), č. 4 (analyzovat financování Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi jako možného limitujícího faktoru v rozvoji a šíření víry, vymezit postavení náboženské společnosti v rámci státní správy) a č. 3 (definovat kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy).

Pro zpracování dat byla využita analyticko–syntetická metoda. Nejprve byly jednotlivé písemné zdroje, výsledky dotazníkového šetření a řízených rozhovorů prostudovány, rozebrány a posouzeny na základě kabinetního a terénního výzkumu, z čehož byly odvozeny závěry jednotlivých dílčích cílů. Ty byly následně shrnuty a vyhodnoceny v kontextu s hlavním cílem práce.

Data získaná kabinetním a terénním výzkumem a výsledky z nich odvozené byly tříděny a zpracovány pomocí programu Microsoft Word a Microsoft Excel do textových souborů, tabulek a grafů, jež jsou součástí této diplomové práce.

5 Historie a vývoj Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

5.1 Celosvětový vývoj

5.1.1 Počátek

Rok 1884 je současnými Svědky Jehovovými uznáván jako rok vzniku. Byl to rok registrování hospodářské korporace Sionské traktátní společnosti Strážná věž, která byla zaregistrována jako organizační a vydavatelské centrum hnutí Mezinárodní badatelé Bible.

Tomuto roku ovšem předcházela poměrně dlouhá a někdy i bouřlivá vývoj v rámci nejrůznějších skupin.

Současní Svědkové Jehovovi vycházejí z křesťanského hnutí adventismu, jehož zakladatelem byl v první polovině 19. století William Miller. Obdobně jako jiná náboženská hnutí i adventisté ohlašovali konec světa, který měl nastat v průběhu „židovského roku“ od 21. března 1843 do 21. března 1844. Tento termín byl posléze opraven na datum 22. října 1844. Když se ani v tento den nic nestalo, upadl adventismus do krize. Mnoho vyznavačů tohoto směru se na konec světa upnulo a v podstatě opustilo svůj pozemský život – rozprodání majetku, rozdání peněz, odchod z práce a z domovů, ... Tuto ránu adventismus jako takový neustál a rozpadl se do pěti proudů. Do dnešní doby si zachoval význam jen jeden a to Adventisté sedmého dne. Církev adventisté sedmého dne je v České republice registrována od roku 1951, s přestávkou mezi lety 1952 až 1956, kdy jí byla registrace odňata.

Pro Svědky Jehovovy byl důležitým proudem ten s názvem The Midnight Cry (Půlnoční křik). Datum apokalyptických událostí byl opět posunut. Tentokrát byl za zlomový rok označen rok 1873. Tento rok mělo uplynout šest tisíc let od stvoření Adama.

Hnutí Půlnoční křik hluboce ovlivnilo muže jménem Charles Taze Russell. Ten se narodil 16. února v Pittsburghu v Pensylvánii.

Russell založil roku 1870 (v pouhých osmnácti letech) studijní skupinu *Badatelé Bible*.

Když uplynul rok 1974 a nedošlo k žádným zásadním změnám, nemluvě o návratu Ježíše Krista na Zemi, začal Russell hlásat „neviditelnou přítomnost“ Krista ve světě. Jako důkazy přítomnosti Pána byl v podstatě uváděn technický pokrok lidstva.

V této době došlo ke spojení Russella s Barbourem a Johnem H. Patonem – vydavatelé křesťansko-adventistického revue *Herald of the Morning (Hlasatel jitra)*. Na základě studia překladu Bible od Benjamina Wilsona byla určena nová přelomová data.

Prvním je rok 1878, který byl udán jako nejzazší hranice pro nanebevstoupení všech žijících „svatých“. Druhým pak rok 1914, který byl označen jako mezní hranice pro ukončení přítomného řádu na Zemi.

A opět přišel rok 1878 a nic se nestalo. Russell znovu přišel s „neviditelným“ vysvětlením. Dle jeho názoru začalo docházet k „neviditelnému“ zmrtvýchvstání vybraných křesťanů. Barbour se zachoval zcela opačně. Veřejně prohlásil, že tato kampaň byla omyl. To vedlo k rozluce mezi ním a Russellem s Patonem, k nimž se přidal nový člen A. D. Jones. Společně začali vydávat vlastní časopis – *Zion's Watch Tower and Herald of Christ's Presents (Sionská strážná věž a Hlasatel Kristovi přítomnosti)*, dnešní *WatchTower (Strážná věž)*. Kolem této skupiny se rychle zformovalo progresivní hnutí, které bylo později označeno jako *Mezinárodní badatelé Bible*.

Sami Svědkové Jehovovi udávají, že již v roce 1885 publikaci *Strážná věž* četli lidé v Severní a Jižní Americe, v Evropě, Africe a Asii. To je důkazem velkého rozmachu organizace a pilné kazatelské činnosti.

5.1.2 Období vzestupů a pádů

Russell kladl velký důraz na studium textů, které sám sepsal. Tvrdil, že jeho kniha *Studies in the Scriptures (Studie v Písmu)* je důležitější než Bible sama. „Lidé nejsou schopni pochopit Boží plán tím, že studují samotnou Bibli. Odloží-li někdo mou knihu Studie v Písmu ... upadne do tmy. Na druhou stranu, četl-li pouze Studie v Písmu ... bude ve světle.“ Toto je vyjádření samotného Russella ve Strážné věži z 15. října 1910.

Následuje období mezi lety 1909 až 1914, jež je pro Russella dobou několika rozporů a skandálů.

Jedním z nich byly rozpory s manželkou a členy její rodiny, kteří zastávali v hnutí významné funkce. Ty vedly až k jeho rozštěpení.

Dalším byl soudní spor vedení hnutí s časopisem *Brooklyn Daily Eagle*, který se týkal prodeje „zázračné pšenice“, jež měla být dalším důkazem přítomnosti Páně na Zemi. Tento spor Russell prohrál, poněvadž bylo prokázáno, že „zázračná pšenice“ nebyla o nic výnosnější než jiné odrůdy.

V průběhu tohoto sporu také došlo k odhalení faktu, že Russell neovládá dobře starověkou řečtinu. Tímto jazykem je přitom originálně napsán text Nového zákona.

Jak zde již bylo psáno, rok 1878 byl označen za nejzazší hranici pro nanebevstoupení všech žijících „svatých“. Rok 1914 byl potom určen jako mezní hranice ukončení přítomného řádu věcí na Zemi.

Russell důrazně hlásal, že když Kristus přišel na Zemi neviditelně roku 1874, roku 1914 dojde k jeho viditelnému návratu a ustanovení jeho tisíciletého království na Zemi. Tvrdil, že *„v tomto roce státní politická moc království tohoto světa bude likvidována a království Boží na Zemi bude obnoveno v plné síle a nadvládě nad celou Zemí“*.¹⁴

I přes tyto komplikace Russel dál šířil své myšlenky a snažil se o neustálé zvyšování počtu členů svého stáda. V lednu roku 1914 mělo premiéru *Fotodrama stvoření*. Jednalo se o ambiciózní dílo, které spojovalo film a diapozitivy synchronizované s hudebními nahrávkami a proslovy na gramofonových deskách.

Současná apologetická literatura Svědků Jehovových uvádí, že Russell mluvil o roku 1914 jako o pouhém významném milníku lidských dějin a ne jako o období dlouho očekávaného Armageddonu.

Nepříjemnou skutečností by pro Svědky Jehovovy měl být i fakt, že Russell k určení tohoto data použil spekulace nad rozměry Velké pyramidy v Gíze v Egyptě. Pyramidu nazýval Božím svědectvím v kameni. *„Když změříme délku Vstupního průchodu ...docházíme k délce 3416 palců symbolizujících 3416 let od výše uvedeného data 1542 př. Kr.. Tento výpočet ukazuje k roku 1874 jako označujícímu začátek času soužení.“*¹⁵

Když se ovšem opět nic nestalo, bylo datum zase posunuto a to na rok 1915. I tento datum byl odvozen na základě výpočtů nad rozměry Velké pyramidy, které byly v tomto případě v porovnání s předchozími upraveny.

¹⁴ REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi historický přehled*, str. 9

¹⁵ REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi historický přehled*, str. 10

K ustanovení Božího Království na Zemi zase nedošlo. Tato situace znamenala velikou ránu pro celé hnutí. Mnozí členi jej opustili nebo rezignovali, což vedlo téměř k jeho zániku.

A co na dění kolem roku 1914 říkají sami Svědkové Jehovovi? „*Ne, badatelé Bible nebyli roku 1914 „přijati domů“ do nebe. Přesto v tomto roce skončily časy pohanů.*“¹⁶

Russellova smrt 31. října roku 1916 a fakt, že se opět nic nestalo, představovalo další impuls k odlivu členů hnutí.

Po Russellově smrti stálo hnutí na rozcestí. Vystávala zde otázka, zda vést badatele Bible kolektivním vedením, což byla i Russellova myšlenka, nebo jednou osobou jako tomu bylo doposud.

Zastáncem druhé varianty byl právník Joseph Franklin Rutherford. Nedá se ani s určitostí říci, zda by Russell s Rutherfordem jako svým nástupcem souhlasil. Jako indikátor, že tomu tak není, se dá považovat i fakt, že Russell ve své závěti odkázal časopis *Strážná věž* (nejvýznamnější prostředek šíření myšlenek hnutí) výboru složeném z pěti členů, mezi nimiž Rutherford nefiguroval (byl pouze náhradníkem).

Rutherfordův vliv ovšem postupně rostl, až byl roku 1917 zvolen výkonným prezidentem společnosti.

Tento tah vyvolal další krizi v hnutí a odliv velkého množství členů (cca 4000). Celé situaci nepomohlo ani uvěznění Rutherforda a dalších členů kvůli odmítnutí vojenské služby v průběhu první světové války. Po ukončení první světové války byli všichni propuštěni a celé situace využili ke stvoření aureoly mučedníka kolem Rutherforda.

Historie Svědků Jehovových nahlíží na danou situaci poněkud odlišně. Roku 1917 vyšel sedmý svazek *The Finished Mystery*, jež obsahoval ostré zmínky o duchovenstvu křesťanstva. Proti tomu se zvedla vlna nevole v celé Severní Americe. V Kanadě byla publikace dokonce zcela zakázána. Watch Tower Society vydala v březnu roku 1918 traktát *Zvěsti království č. 1. „Pod nadpisem „Zacházení s badateli Bible připomíná temný středověk“ byly uvedeny skutečnosti o pronásledování a zákazu, s nímž se začalo v Kanadě. Kdo je podnítil? Tentokrát zcela otevřeně ukázal na duchovenstvo, jež bylo popsáno jako úzkoprsá hrstka lidí, kteří se systémem snažili a snaží zabránit lidem, aby neporozuměli Bibli, které se*

---

¹⁶ WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N.Y, INC. INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION. *Svědkové Jehovovi hlasatelé Božího Království*, str. 63

*snází potlačit veškeré biblické vyučování, pokud ho neprovádějí sami.*¹⁷ To mělo vyvolat vlnu prudkého pronásledování badatelů Bible, které vyústilo v zatčení bratra Josepha Franklina Rutherforda a jeho spolupracovníků.

Počátkem roku 1919 byla sepsána petice prezidentu Woodrow Wilsonovi, která žádala řešení situace uvězněných bratrů. Než se k hlavě státu dostala, bylo osm uvězněných bratrů propuštěno na kauci.

Rutherford na základě několika výpočtů (tentokrát nebyla využita Velká pyramida v Gíze) stanovil další konec světa na rok 1925. Svým tvrzením si byl tak jistý, že roku 1920 vydal traktát *Miliony nyní žijících nikdy nezemřou*. V tomto díle mimo jiné píše: „*Proto můžeme s jistotou v roce 1925 očekávat návrat Abrahamův, Izákův, Jakubův a jiných věrných sluhů Páně starého zákona, obzvláště těch, o kterých apoštol Pavel se zmiňuje, k lidské dokonalosti.*“¹⁸ A stejně jako v předchozích letech i tentokrát vyznavači této víry opouštěli svá zaměstnání i majetky a připravovali se na blížící se Armageddon. Opět tedy přišla vlna zklamání. Rutherford stejně jako jeho předchůdci prohlašoval, že rok 1925 nikdy s určitostí neoznačil za rok konce světa.

Avšak i tuto krizi dokázali badatelé Bible překonat díky pevnému vedení organizace. Všichni členi museli být součástí agitační činnosti. V této době byla také zavedena služba „dům od domu“, které musel každý člen každý měsíc věnovat několik hodin. Tato služba započala rokem 1927. Jehovův lid byl nabádán, aby každou neděli část dne strávil skupinovým vydáváním svědectví. Z důvodu častého zatýkání těchto zvěstovatelů Království zřídila centrála v Brooklynu právní oddělení, jež takto postiženým poskytovalo rady.

Roku 1931 došlo k oficiální změně názvu organizace na Svědky Jehovovy. V této době došlo i ke změně mocenské struktury hnutí. Je zde patrná absolutní podřízenost brooklynskému vedení.

Ke změně došlo také v terminologii. Věrný a rozvážný služebník byl pojmenován jako „otrok“ a dohlížitelé byli označeni za „dozorce“ (nyní také používán pojem starší).

Členi hnutí začali být také odděleni od běžné společnosti: zákaz účasti na politickém životě, zákaz pozdravu vlajce, hlavě státu, zákaz zpěvu hymny. To je pro obyvatele USA, kteří

---

¹⁷ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, INC. INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION. *Svědkové Jehovovi hlasatelé Božího Království*, str. 70

¹⁸ REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi historický přehled*, str. 12

jsou na svou vlast velmi hrdí, dostatečným důvodem pro vyčlenění takových lidí ze společnosti.

Jakožto přežitky pohanství bylo zakázáno slavit svátky, včetně Vánoc, Velikonoc a narozenin, nebo uctívat kříž. O těchto zvyklostech a názorech je svědky udáváno, že mají kořeny, které zneuctívají Boha.

Roku 1942 zemřel Rutherford, který před svou smrtí ustanovil tři své nástupce – Nathana Homera Knorra, Haydena Coopera Covingtona a Fredericka Williama Franze. Jako svého nástupce ovšem jasně určil Nathana Homera Knorra, který se narodil roku 1905 v Betlehemu v Pensylvánii. Knorr výrazně přispěl ke vzdělávání a proškolení zvěstovatelů. K tomuto účelu bylo zřízeno školící středisko – Misionářská škola Gileád, se sídlem v Brooklynu.

Mezi lety 1950 a 1960 vznikl nový překlad Bible. Toto dílo bylo mnohokrát kritizováno a bylo upozorňováno na nejrůznější úpravy, které měly umožňovat přizpůsobit text Bible potřebám svědků Jehovových. Oficiálně nebyli nikdy určeni autoři tohoto díla.

Knorrovo úsilí přinášelo úspěch. Od roku 1942, kdy zemřel Russell a organizace čítala cca 115 000 zvěstovatelů, došlo k rapidnímu nárůstu počtu členů. V roce 1952 to bylo 456 265 (po přepočtu téměř 15 % roční nárůst). O dalších deset let později to bylo již 989 192 členů. Roku 1967 je udáván počet 1 658 000 zvěstovatelů. V době Knorrovi smrti v roce 1977 měla organizace již 2 223 538 zvěstovatelů.

Roku 1966 došlo k počátku ohlašování dalšího konce svět, tentokrát na rok 1975. Drtivá většina svědků Jehovových byla přesvědčena, že se roku 1975 stane něco výjimečného až zlomového.

A opět došlo k euforii mezi řadovými členy, kteří začali opouštět svá zaměstnání, majetky, nedbali svého zdravotního stavu nebo neplatili zdravotní pojištění a důchodové zabezpečení.

Počet nově pokřtěných členů vlivem blížícího se konce světa narostl raketovou rychlostí (v řádech statisíců ročně).

Opět se ovšem roku 1975 nestalo vůbec nic přelomového.

Tato skutečnost byla logicky doprovázena i odlivem členů hnutí. Vysvětlení celé události se ujal Frederick William Franz, který prohlásil, že výpočet byl správný, ale výchozí datum, stvoření Adama roku 4 026 př. n. l., bylo chybně zvoleno. Údajně mělo být zvoleno

datum stvoření Evy. Dále také uvedl, že toto datum není, bohužel, přesně známé ani jejich organizaci.

5.1.3 Období po ohlašovaných koncích světa

Krise po roce 1975 měla vliv na strukturu celé organizace. Reformace omezila pravomoci předsedy, řídicí institucí byl ustanoven Vedoucí sbor a bylo vytvořeno šest výborů pro jednotlivá odvětví (v našich podmínkách by se dala přirovnat k ministerstvům).

Sami svědkové Jehovovi spojují změnu organizační struktury s vážnou a stále se zhoršující chorobou bratra Nathana Homera Knorra, který trpěl mozkovým nádorem.

Synovec Fredericka Franze Raymond se pustil do věroučné polemiky. Raymond Franz byl zastáncem několika neortodoxních názorů. Jeho postoj vyústil v doporučení rezignace na posty v rámci organizace, kterou Franz také podal. Názorové rozdíly mezi ním a oficiálním postojem organizace ovšem nezmizely. Roku 1981 byl Raymond Franz definitivně z organizace vyloučen.

Raymond Franz roku 1983 vydal autobiografickou knihu s názvem *Krise svědomí*, kde odhaluje rozpory mezi členy Vedoucího sboru. Tyto rozpory se týkaly roku 1914 a jeho oficiálního vysvětlení. Obecně platilo tvrzení, že pro apokalyptické události je důležité, aby žila „tato generace“, tzn. generace, která zažila rok 1914 a která nepomine před koncem tohoto světa.

Raymond Franz ovšem zůstal ve své podstatě blízký svědkům Jehovovým. Dalo by se říci, že nikdy nevystoupil proti organizaci jako takové, natož proti jednotlivým věřícím. Zásadní problém spatřoval v některých rozhodnutích vedení (právě ohledně postojů k roku 1914). Toto Franz deklaroval ve své knize.

I přes tyto nepříjemnosti Svědkové Jehovovi neustále posilovali a přijímali nové členy. V průběhu celých 80. let je udáván každoroční nárůst 6%.

Čtvrtý prezident Společnosti Strážná Věž Frederick William Franz zemřel 22. prosince 1992. Na jeho místo byl zvolen Milton G. Henschel, který se zřejmě narodil roku 1920 v Pomoně v New Jersey v rodině Hermana George Henschela, který pomáhal při zakládání podniku Společnost Strážná Věž. Zajímavostí je, že byl jedním z nejmladších členů vedoucího sboru. To nám ukazuje, jak vysoký věk mají nejvyšší představitelé organizace.

Lze si tedy povšimnout faktu, že do čela organizace usedl člověk, který si nepamatuje za svého života rok 1914, tzn., že nepatří do „této generace“, čímž zde vyvstává zásadní problém. Podle neochvějného mínění svědků Jehovových se měla tato generace dožít konce světa a nastolení Božího Království na Zemi. Mnozí se tedy pozastavili nad tím, kdo usedl do čela organizace.

Svědkové Jehovovi již za dobu své existence překonali nejednu krizi. Nedá se tedy předpokládat, že by tato skutečnost znamenala jejich zánik.

5.1.4 Posledních 20 let organizace

Pátý president Strážné Věže Milton Georg Henschel (zemřel roku 2003) byl ve své funkci do roku 2000, kdy došlo k velkým strukturálním změnám ve vedení společnosti.

Byly zformovány tři korporace: Christian Congregation of Jehovah's Witnesses, Religious Order of Jehovah's Witnesses, Kingdom Support Services.

Vedoucí sbor Strážné Věže předal vedení organizace Kolegiu ředitelů vedeného Danem A. Adamsem.

Roku 1994 došlo také k „vyřešení“ otázky „této generace“, která byla popisována jako generace těch, kteří zažili rok 1914 a kteří se dožijí konce světa (Armageddonu) a nastolení Božího Království. Pojem „generace“ je nyní brán symbolicky jako obecné pravidlo přípravy konce světa.

Devadesátá léta se pro Svědky Jehovovy ve východní a střední Evropě nesou v duchu skandálů spojujících tuto náboženskou společnost s totalitním režimem. Někteří představitelé Společnosti byli opakovaně kompromitováni spoluprací se Státní bezpečností. To způsobilo rozhořčení a mnohdy i odchod řadových členů. *„Svědkové Jehovovi žijí s přesvědčením, že jejich úkolem je vytvořit ve zkaženém světě stádo čistých Božích ctitelů a že jejich organizace je jakousi oázou čistoty, klidu a bezpečnosti uprostřed chaotické a zdevastované společnosti dneška.“¹⁹*

---

¹⁹ REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi historický přehled*, str. 20

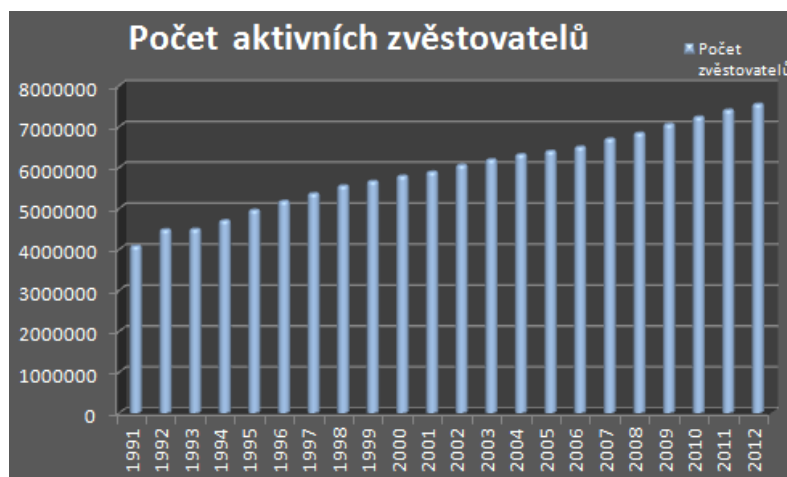
5.1.5 Celosvětový vývoj v číslech od roku 1991

Tabulka 1: Vývoj členské základny za období 1991 - 2012

Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

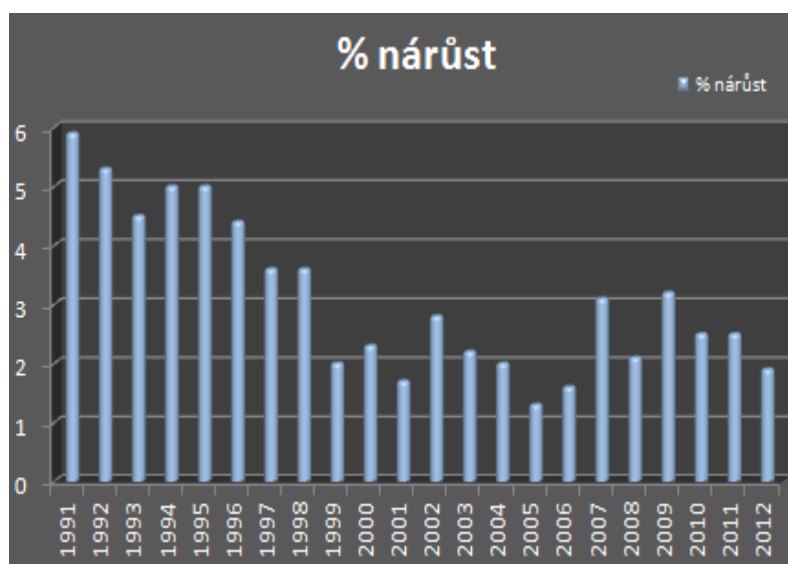
	Počet akt. zvěstovatelů	% nárůst	Počet nově pokřtěných
1991	4071954	5,9	300945
1992	4472787	5,3	301002
1993	4483900	4,5	296004
1994	4695111	5	314818
1995	4950344	5	338491
1996	5167258	4,4	366579
1997	5353078	3,6	375923
1998	5544059	3,6	316092
1999	5653987	2	323439
2000	5783003	2,3	288907
2001	5881776	1,7	263431
2002	6048600	2,8	265469
2003	6184046	2,2	258845
2004	6308341	2	262416
2005	6390016	1,3	247631
2006	6491775	1,6	248327
2007	6691790	3,1	298304
2008	6829455	2,1	289678
2009	7046419	3,2	276233
2010	7224930	2,5	294368
2011	7395672	2,5	263131
2012	7538994	1,9	268777

Počet svědků Jehovových ve světě každý rok stoupá. Roku 1991 byl počet aktivních

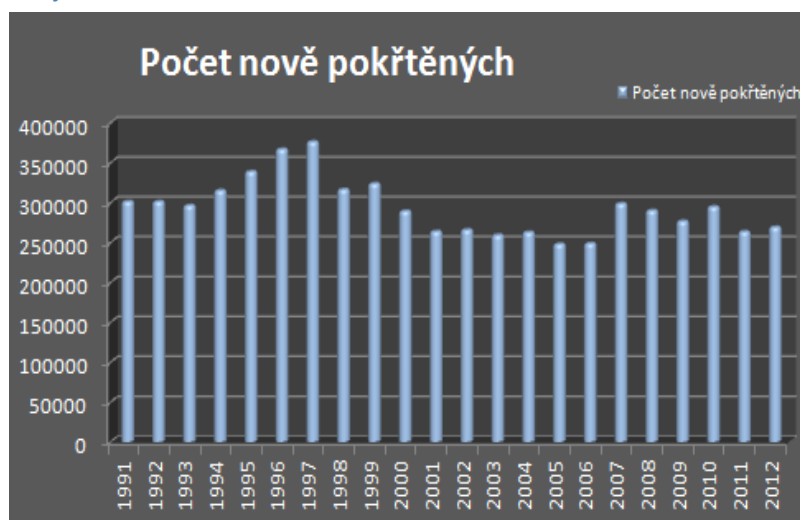
Graf 1: Počet pokřtěných zvěstovatelů v období 1991 – 2012

Zdroj: Tabulka 1

Graf 2: % nárůst počtu pokřtěných zvěstovatelů v období 1991 – 2012

Zdroj: Tabulka 1

Graf 3: Počet nově pokřtěných členů v období 1991 – 2012

Zdroj: Tabulka 1

zvěstovatelů 4 071 954. Roku 2012 byl tento počet již 7 538 994. Průměrný roční přírůstek tedy činí 3,18 %. Dlouhodobě je ovšem možné pozorovat klesající tendenci procentuálního nárůstu počtu členů. Z maximální hodnoty 5,9 % v roce 1991 za sledované období od roku 1991 do roku 2012 se toto číslo snižuje až např. na hodnoty 1,3 % v roce 2005, 1,6 % v roce 2006 nebo 1,9 % v roce 2012.

K poměrně výraznému kolísání hodnot dochází také v počtu nově pokřtěných členů. Za sledované období nalezneme maximum v roce 1997, kdy byl počet nově pokřtěných na hodnotě 375 923. Minimum poté bylo zaznamenáno roku 2005, kdy ke křtu přistoupilo pouhých 247 631 lidí. Za sledované období se dá říci, že dochází spíše k poklesu (s občasnými meziročními výkyvy). Pro porovnání v roce 1991 bylo pokřtěno 300 945 zájemců a roku 2012 to bylo pouze 268 777. Počet obyvatel planety ovšem každoročně narůstá. Můžeme tedy říci, že efektivita v přijímání nových členů klesá.

Tabulka 2: Počet biblických studií, jejich poměr s nově pokřtěnými
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH, dopočet

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Počet bibl. studií	3947261	4278127	4151587	4701357	4865060	4855030	4552589	4302852	4433884	4766631	4921702
Bibl. studia / nově pokřtění	13,12	14,21	15,23	14,93	14,37	13,24	12,11	13,61	13,71	16,5	18,68

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet bibl. studií	5309289	5726509	6085387	6061346	6286618	6561426	7133760	7619270	8058359	8490746	8759988
Bibl. studia / nově pokřtění	20	22,12	23,19	24,48	25,32	22	24,62	27,58	27,38	32,27	32,59

To potvrzuje i porovnání v tabulce 2 s počtem domácích biblických studií. Zatímco toto číslo dosti výrazně za sledované období téměř každoročně stoupá – z 3 947 261 roku 1991 na 8 759 988 roku 2012, počet nově pokřtěných tomuto vývoji neodpovídá.

Dají-li se tato dvě čísla do poměru (tzn. počet biblických studií a počet nově pokřtěných), získáme velmi zajímavý obrázek vývoje nárůstu počtu členů.

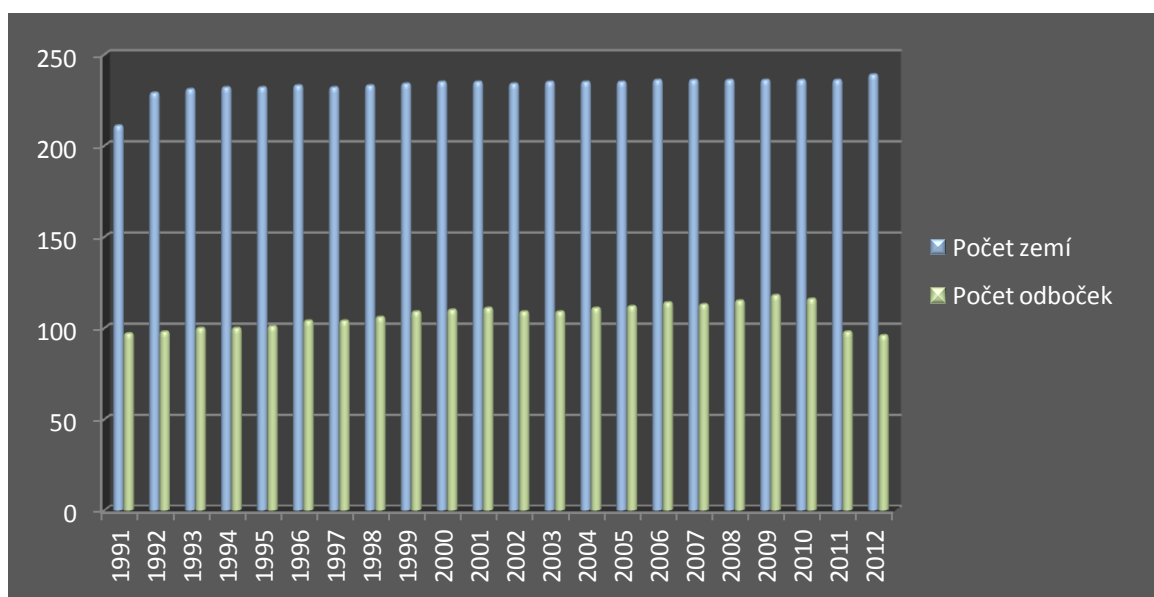
Roku 1991 byla hodnota ukazatele 13,12 (zjednodušeně řečeno na 13 biblických studií připadl jeden nově pokřtěný), o 21 let později se toto číslo téměř 2,5 krát zvýšilo na hodnotu 32,59, což je současně za sledované období nejvíce. Nejnižší hodnota 12,11 byla již roku 1997.

Tabulka 3: Účast na Památné slavnosti, poměr s celkovým počtem zvěstovatelů
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH, dopočet

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Účast na Pam. slav.	10650158	11431171	11865765	12288917	13147201	12921933	14322226	13896312	14088751	14872086	15374986
Účast na Pam. slav. / pokřtění zvěst.	2,62	2,56	2,65	2,62	2,66	2,5	2,68	2,51	2,49	2,57	2,61

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Účast na Pam. slav.	15597746	16097622	16760607	16383333	16675113	17672443	17790631	18168323	18706895	19374737	19013343
Účast na Pam. slav. / pokřtění zvěst.	2,58	2,6	2,66	2,56	2,57	2,64	2,6	2,58	2,59	2,61	2,52

Nedá se ovšem říci, že by nastal nezájem o víru Svědků Jehovových. To je pozorovatelné i např. z počtu účastníků na Památné slavnosti, který se z 10 650 158 lidí v roce 1991 zvýšil až na 19 013 343 v roce 2012. Počítáme-li poměr účastníků Památné slavnosti a celkového počtu pokřtěných zvěstovatelů, je jasně patrné, že nedochází k dlouhodobému úbytku zájmu. Jedná se spíše o stagnaci. Hodnoty poměru se pohybují v rozmezí od 2,49 (rok 1999) do 2,68 (rok 1997) a jsou poměrně kolísavé. Není tedy možné pozorovat vzrůstající nebo klesající tendenci.

Graf 4: Počet zemí, ve kterých je víra zvěstována, a odboček
Zdroj: Tabulka 4

Tabulka 4: Počet zemí, sborů, odboček
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Počet zemí, kde je zvěstováno	Počet sborů na světě	Počet odboček na světě
1991	211	66207	97
1992	229	69558	98
1993	231	73070	100
1994	232	75573	100
1995	232	78620	101
1996	233	81908	104
1997	232	85265	104
1998	233	87644	106
1999	234	89985	109
2000	235	91487	110
2001	235	93154	111
2002	234	94600	109
2003	235	95919	109
2004	235	96894	111
2005	235	98269	112
2006	236	99770	114
2007	236	101376	113
2008	236	103267	115
2009	236	105298	118
2010	236	107210	116
2011	236	109403	98
2012	239	111719	96

K nárůstu dochází v počtu zemí (nerovná se pojmu samostatný stát), kde jsou Svědkové Jehovovi zastoupeni. Z 211 roku 1991, je v ročence 2013 udávána hodnota pro rok 2012 239. Tento trend je pro samotné svědky velmi důležitý. S blížícím se Armageddonem má totiž být „dobrá zpráva“ zvěstována po celé obydlené planetě.

Každoročně také dochází ke zvyšování počtu sborů svědků Jehovových. V roce 1991 jich po celém světě bylo 66 207. Od té doby nebyl meziročně ve světě zaznamenán pokles tohoto čísla. Postupným zvyšováním byl roku 2012 dosažen počet 111 719. Průměrný počet nových sborů denně za poslední rok je 30.

Opačný jev můžeme možná překvapivě za sledované období pozorovat u počtu odboček ve světě. Roku 1991 jich bylo 97. Vrcholného počtu bylo poté dosaženo v roce 2009, kdy bylo Společností provozováno již 118. Od té doby je ovšem zaznamenáván pokles. Největší rozdíl je mezi lety 2010 a 2011, kdy se ze 116 odboček kleslo na 98. O rok později to dokonce bylo 96. Tedy ještě o jednu méně než v roce 1991.

Tato situace se dá vysvětlit organizačními změnami. Odbočky mohou mít na starosti více než jednu zemi. Tudíž v rámci reorganizace a zřejmě i úsporných opatření dochází ke slučování některých odboček.

Na základě studia ročenek svědků Jehovových od roku 1991 do roku 2012 je možné sledovat výraznou diferenci v nárůstu, úbytku nebo stagnaci počtu členů v různých částech světa.

5.1.5.1 Oblasti poklesu nebo stagnace

Obecně lze říci, že snižování, stagnaci nebo minimálně výraznější zpomalení růstu počtu členů zaznamenává Severní Amerika, vyspělejší část Evropy, Japonsko nebo Austrálie.

Tabulka 5: Počet svědků Jehovových v USA a Kanadě, rok 1991 a 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
USA	1991	247051596	846028	0,34	277
	2012	315800438	1156150	0,37	262
Kanada	1991	26964700	100991	0,37	257
	2012	33476668	112710	0,34	292

USA je v podstatě domovem této náboženské společnosti. Zde vznikla, začala se rozšiřovat a má zde své vedení a hlavní sídlo. Růst členské základny je zde ale spíše ve stagnaci. Absolutní počet členů za sledované období vzrostl. Přepočítají-li se ovšem tyto hodnoty v souladu s počtem obyvatel státu, je zde patrné jen malé navýšení. Roku 1991 na jednoho kazatele připadalo 277 obyvatel (0,34 % svědků Jehovových v populaci). Roku 2012 na jednoho kazatele připadalo 262 obyvatel (0,37 % svědků Jehovových v populaci).

Ve druhém ze severoamerických států, Kanadě, je dokonce v porovnání s celkovým počtem obyvatel patrný úbytek. Absolutní počet členů za sledované období vzrostl, nicméně roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo 257 obyvatel (0,37 % svědků Jehovových v populaci) a roku 2012 to bylo již 292 obyvatel (0,34 % svědků Jehovových v populaci).

Tabulka 6: Počet svědků Jehovových v Japonsku, rok 1991 a 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
Japonsko	1991	123156678	153823	0,12	773
	2012	126536000	216692	0,17	583

Dalším státem s širokou členskou základnou, který v posledních letech zaznamenal při nejmenším stagnaci růstu počtu členů, je Japonsko. Roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo 773 obyvatel (0,12 % svědků Jehovových v populaci). Na počátku 90. let poté sledujeme poměrně výrazný nárůst – meziroční průměrný přírůstek až do roku 1998 byl 5,63 %. Od roku 1999 jsou následně nulové nebo dokonce záporné přírůstky. V roce 2012 ovšem ještě stále díky výše zmíněným letům sledujeme nárůst oproti roku 1991 na 583 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,17 % svědků Jehovových v populaci).

Tabulka 7: Počet svědků Jehovových v Australském svazu a na Novém Zélandu, rok 1991 a 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
Australský svaz	1991	17210000	53484	0,31	312
	2012	22736804	64884	0,29	344
Nový Zéland	1991	3427796	11549	0,34	272
	2012	4409390	13742	0,31	318

Ne příliš příznivý vývoj zaznamenává také oblast Austrálie. V Australském svazu se období meziročního nárůstu střídají s obdobími stagnace nebo poklesu. Výsledná změna za sledované období je spíše nepříznivá. Roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadlo 312 obyvatel (0,31 % svědků Jehovových v populaci) a roku 2012 na jednoho zvěstovatele připadalo již 344 obyvatel (0,29 % svědků Jehovových v populaci).

Velmi podobným vývojem v této oblasti prošel také Nový Zéland. Z počtu 272 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,34 % svědků Jehovových v populaci) klesl podíl svědků na 318 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,31 % svědků Jehovových v populaci).

Tabulka 8: Počet svědků Jehovových ve vybraných evropských zemích, rok 1991 a 2012
Zdroj: RO4ENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhleno na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
Itálie	1991	57742241	182739	0,32	308
	2012	61100000	245326	0,40	274
Řecko	1991	10256464	24370	0,24	415
	2012	10787690	29003	0,27	371
Británie	1991	56023735	118100	0,21	445
	2012	60704600	131629	0,21	447
Finsko	1991	5007816	17504	0,35	276
	2012	5401267	18710	0,35	287
Francie	1991	56536175	115243	0,20	479
	2012	63128000	121331	0,19	509
Německo	1991	79994300	154496	0,19	507
	2012	82302000	162705	0,20	499
Norsko	1991	4262442	9430	0,22	437
	2012	4883000	10959	0,22	438
Rakousko	1991	7812000	19107	0,24	403
	2012	8394000	20795	0,25	401
Španělsko	1991	38425679	85303	0,22	436
	2012	46077000	107986	0,23	416
Švýcarsko	1991	6750000	17001	0,25	391
	2012	7664000	17696	0,23	420
Belgie	1991	9935963	24810	0,25	382
	2012	1110887	24131	0,22	439
Dánsko	1991	5154046	15876	0,31	316
	2012	5550000	14281	0,26	385
Nizozemí	1991	15010445	30472	0,20	469
	2012	16743662	29292	0,17	554
Švédsko	1991	8617953	22618	0,26	371
	2012	9522998	22043	0,23	426

Další oblastí a státy, kde minimálně nedochází k výraznějšímu procentuálnímu nárůstu svědků Jehovových, jsou vyspělejší evropské země.

Ze sledovaných států v daném období zvýšený procentuální nárůst v rámci obyvatelstva zaznamenalo pouze Řecko, ze 415 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,24 % svědků Jehovových v populaci) na 371 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,27 % svědků Jehovových v populaci), a Itálie, z 308 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,32 % svědků

Jehovových v populaci) na 247 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,40 % svědků Jehovových v populaci).

Se stagnací procentuálního zastoupení svědků Jehovových ve společnosti se setkáváme např. v Norsku, z 437 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,22 % svědků Jehovových v populaci) na 438 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,22 % svědků Jehovových v populaci), v Německu, z 507 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,19 % svědků Jehovových v populaci) na 499 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,20 % svědků Jehovových v populaci), ve Francii, z 479 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,20 % svědků Jehovových v populaci) na 509 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,19 % svědků Jehovových v populaci), ve Finsku, z 276 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,35 % svědků Jehovových v populaci) na 287 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,34 % svědků Jehovových v populaci), ve Španělsku, ze 436 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,22 % svědků Jehovových v populaci) na 416 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,23 % svědků Jehovových v populaci), v Rakousku, z 403 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,24 % svědků Jehovových v populaci) na 401 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,25 % svědků Jehovových v populaci) nebo v Británii, z 445 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,21 % svědků Jehovových v populaci) na 447 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,21 % svědků Jehovových v populaci).

V některých evropských zemích dochází dokonce i k poklesu absolutního počtu členů organizace. S tím je v nich spojen i procentuální pokles v zastoupení ve společnosti. V Nizozemí roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo 469 obyvatel (0,20 % svědků Jehovových v populaci), tato hodnota po dlouhém období stagnace či dokonce poklesu klesla až na 554 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,17 % svědků Jehovových v populaci). Švédsko je dalším evropským státem, který se v posledních letech setkal se sníženým zájmem o tuto víru. Roku 1991 připadalo na jednoho zvěstovatele 371 obyvatel (0,26 % svědků Jehovových v populaci). Až do roku 1995 je udáván mírný nárůst (maximálně 2 % meziroční nárůst). Od roku 1996 již ale následuje jen období stagnace nebo odlivu členů (mimo roky 2003 a 2007). Roku 2012 udává tedy ročenka hodnotu 426 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,23 % svědků Jehovových v populaci). Podobným vývojem jako Švédsko prošla i Belgie. Roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadlo 382 obyvatel (0,25 % svědků Jehovových v populaci). Druhá polovina 90. let a počátek nového tisíciletí se v Belgii vyznačuje výraznějším úbytkem počtu členů. Posledních pět let se poté střídají hodnoty procentuálního vzrůstu 1 % nebo 0 %. V roce 2012 tedy na jednoho zvěstovatele připadalo 439 obyvatel (0,22 % svědků

Jehovových v populaci). Státem, kde dochází k dlouhodobému úbytku členů, je Dánsko. Již od počátku 90. let, kdy v roce 1991 byla hodnota počtu obyvatel na jednoho zvěstovatele 316 (0,31 % svědků Jehovových v populaci), byla čísla procentuální změny v počtu členů převážně záporná nebo nulová (s výjimkou let 2011 a 2012 – 1 % nárůst). Průměrná meziroční změna je tedy -0,43 %. Tím Dánsko kleslo na úroveň 385 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,26 % svědků Jehovových v populaci).

Není možné odhalit všechny důvody výše popsaného trendu. Každý stát je jiný a v každém si svědkové Jehovovi prošli více či méně odlišným vývojem.

Obecně ale lze alespoň vymezit základní faktory této situace.

Odklon od náboženství, náboženských společností a organizací zastřešujících víru. Určitou nechuť k vedením církví a církevním hodnostářům je možné ve společnosti již dlouhodobě pozorovat. Způsobena je pedofilními, majetkovými skandály, ortodoxními postoji k homosexualitě, antikoncepci, potratům, snahou získat politickou moc a dalšími. Stále více obyvatel vyspělého světa se kloní k tzv. privátnímu náboženství, vlastní víře, která nepodléhá žádnému vnějšímu vedení, určitému morálnímu kodexu, který si „spravuje“ každý sám.

Životní styl vyspělého světa se do určité míry také příliš neshoduje s životním stylem svědků Jehovových. Žáci ve školách, ne-li školkách, jsou vedeni a orientováni na výkon. Pro mnoho dospělých lidí, dospívajících a někdy i dětí je volba povolání a jeho následné vykonávání velmi důležité a řadí jej mezi své hlavní cíle. Budování kariéry a studium je lidem v těchto zemích stále více dostupné a společenský status spojený s pracovním výkonem a postavením patří mezi priority životů zde. Svědkové Jehovovi naopak zasvěcují život své víře a zaměstnání je pro ně mnohdy jen zdrojem obživy, někdy dokonce z důvodu většího šíření víry hledají zaměstnání na částečný úvazek a k obdobným postojům vedou i své děti.

Jako jeden z dalších možných důvodů popř. problémů je využívání volného času. Současná společnost klade důraz na kvalitní a aktivní využívání volného času jakožto kompenzaci k poměrně vysokému pracovnímu nasazení. Členství v Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi s sebou přináší také výrazné ovlivnění volného času (viz dále). Velmi mnoho času je věnováno kazatelské činnosti, zájemci či nově pokřtění také často přicházejí o nevěřící přátele a příbuzné, nemluvě o tom, že sami svědkové přítomnost nevěřících při volnočasových aktivitách považují za škodlivou. Obecně můžeme říci, že lidem zvenku

připadá život svědků Jehovových velmi omezovaný organizací, jež je zastřešuje. Sami svědkové to tak ovšem v drtivé většině nevnímají. Fakt, že většina jejich aktivit, přátel nebo např. cílů je spojeno s vírou, je pro ně veskrze pozitivní.

Dalším z obecných důvodů stagnace členské základny svědků Jehovových ve vyspělém světě je bezesporu vyšší informovanost. Komunikace mezi lidmi je zajištěna téměř všem dostupnými mobilními telefony. Je množství televizních a rozhlasových stanic, časopisů a novin a i např. vydávání a následná distribuce knih je nyní mnohem jednodušší. A především internet je komunikačním a informačním kanálem, který denně využívají miliardy lidí. Neutají se tedy případné skandály, problémy, nejasnosti nebo rozpory v učení a mezi členy. Ti, kdo jsou osloveni svědky Jehovovi, mají tedy okamžitou možnost dozvědět se o Společnosti více než z úst zainteresovaných svědků. Svou roli hraje také disidentské hnutí v rámci organizace, které na internetu aktivně publikuje.

V jednotlivých zemích poté „vstupují do hry“ i další konkrétní faktory: lokální skandály nebo problémy organizace, historický postoj obyvatel k náboženství jako takovému, pro danou zemi tradiční náboženství, svoboda náboženského vyznání dnes a v minulosti, ...

5.1.5.2 Oblasti nárůstu

Nárůst počtu členů této náboženské společnosti je patrný v zemích Střední a Jižní Ameriky, v některých afrických zemích nebo případně v některých zemích bývalého SSSR.

Tabulka 9: Počet svědků Jehovových ve vybraných státech Střední a Jižní Ameriky, rok 1991 a 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.	Průměrný roční nárůst v %
Argentina	1991	32370298	85405	0,26	367	2,62
	2012	40542237	142435	0,35	281	
Bolívie	1991	7000000	7804	0,11	842	5,57
	2012	10320730	21957	0,21	455	
Brazílie	1991	154251530	302367	0,20	470	4,52
	2012	193946886	737951	0,38	256	
Ekvádor	1991	10800000	19295	0,18	520	7,33
	2012	15069000	76587	0,51	195	
Chile	1991	13385817	38946	0,29	316	3,33
	2012	16572475	72420	0,44	237	
Kolumbie	1991	33595000	47494	0,14	671	5,95
	2012	47551000	152280	0,32	305	
Mexiko	1991	82289502	319634	0,39	245	4,52
	2012	116260000	749585	0,64	150	
Uruguay	1991	2921000	7979	0,27	355	2,23
	2012	3286314	11386	0,35	281	
Venezuela	1991	20500000	53253	0,26	368	4,48
	2012	28496101	124670	0,43	224	
Jamajka	1991	2300000	8841	0,38	244	1,43
	2012	2706500	11838	0,44	224	
Kostarika	1991	3029746	12705	0,42	226	3,76
	2012	4799000	27172	0,57	172	
Kuba	1991	11000000	59254	0,54	226	3,00
	2012	11240841	94810	0,84	172	
Martinik	1991	359570	3034	0,84	116	2,38
	2012	402499	4711	1,17	84	
Nikaragua	1991	4000000	8274	0,21	453	5,48
	2012	5962000	23453	0,39	247	
Peru	1991	22500000	36990	0,16	554	5,76
	2012	29734000	110651	0,37	254	
Portoriko	1991	3522000	24302	0,69	142	0,57
	2012	3749000	25827	0,69	143	
Salvador	1991	5961905	18611	0,31	304	3,62
	2012	6267000	37721	0,60	163	
Trinidad a Tobago	1991	1235400	5900	0,48	204	2,38
	2012	1351000	9216	0,68	144	

Procentuální zastoupení svědků Jehovových v zemích Střední a Jižní Ameriky bylo na počátku 90. let ve velké části případů srovnatelné s např. evropskými zeměmi. Výjimkou je např. Bolívie, kde byl roku 1991 procentuální podíl svědků v populaci pouze 0,11 %, nebo Kolumbie s podílem 0,14 % svědků v populaci státu. Některé státy měly ještě naopak v roce 1991 procentuální zastoupení vyšší než země Evropy. Např. v Mexiku na jednoho zvěstovatele připadalo 240 obyvatel (0,39 % svědků Jehovových v populaci), na Jamajce na jednoho zvěstovatele připadalo 244 obyvatel (0,38 % svědků Jehovových v populaci), Kostarika měla na jednoho zvěstovatele 226 obyvatel (0,42 % svědků Jehovových v populaci), na Kubě dokonce na jednoho zvěstovatele připadalo pouze 186 obyvatel (0,54 % svědků Jehovových v populaci), na Martiniku 116 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,84 % svědků Jehovových v populaci), na jednoho portorického zvěstovatele připadlo 142 obyvatel (0,69 % svědků Jehovových v populaci).

Ve všech sledovaných státech Střední a Jižní Ameriky za období 1991 – 2012 nedošlo k meziročnímu procentuálnímu poklesu počtu členů. Všechny státy mají pravidelný nárůst, který není nikterak zanedbatelný. Průměrný meziroční nárůst u téměř všech sledovaných zemí přesahuje 2 % (výjimkou je pouze Jamajka a Portoriko). U některých je dokonce výrazně vyšší. Např. Bolívie – 5,57 %, Brazílie – 4,52 %, Ekvádor – 7,33 %, Kolumbie – 5,95 %, Mexiko – 4,52 %, Venezuela – 4,48 %.

O vysokém nárůstu počtu svědků Jehovových ve sledovaných zemích Latinské Ameriky hovoří i fakt, že tyto země mají vysoký přirozený přírůstek a počet obyvatel zde roste v porovnání s vyspělejšími státy Evropy více. A i přesto se procentuální podíl svědků Jehovových zde zvyšuje.

V Brazílii se od roku 1991, kdy na jednoho zvěstovatele připadalo 470 obyvatel (0,20 % svědků Jehovových v populaci), zvýšil podíl svědků na 256 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,38 % svědků Jehovových v populaci). Vysoký nárůst je patrný v Ekvádoru, kde v roce 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo 520 (0,18 % svědků Jehovových v populaci), a již o 21 let později se tato hodnota snížila na pouhých 195 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,51 % svědků Jehovových v populaci). V Chile s průměrným ročním nárůstem 3,33 % se zvýšil podíl svědků Jehovových z 316 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,29 %) na 237 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,44 % svědků Jehovových v populaci). Mezi státy s dlouhodobou členskou základnou svědků Jehovových patří Mexiko. Již v roce 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo jen 245 obyvatel (0,39 % svědků Jehovových v populaci). Po

každoročním vysokém procentuálním přírůstkem klesla na 150 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,64 % svědků Jehovových v populaci). Údaje za Kubu jsou v ročenkách udávány až od roku 1995, kdy na jednoho zvěstovatele připadalo 186 obyvatel (0,54 % svědků Jehovových v populaci). Do roku 2012 tato hodnota klesla na 118 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,84 % svědků Jehovových v populaci).

Drtivou převahu ve Střední a Jižní Americe má katolictví. Latinská Amerika je tedy již dlouhodobě tradiční křesťanskou oblastí světa. A nejedná se pouze o formální příslušnost k církvi počínající a končící křtem v dětském věku, jako je tomu obvyklé např. v některých evropských zemích. Latinoameričané se víře a náboženství věnují aktivně, navštěvují kostely, bohoslužby, pravidelně se modlí, ve většině domácností můžeme nalézt oltář s některými ze svatých. Tímto způsobem vychovávají i své děti.

Není tedy divu, že víra Svědků Jehovových, kteří se označují za pravé křesťany, následovníky Ježíše Krista, jim je blízká. Vzhledem k tomu, jak náboženství prolíná životem obyvatel Latinské Ameriky, není jim tak vzdálený životní styl svědků Jehovových.

Tabulka 10: Počet svědků Jehovových ve vybraných státech Afriky, rok 1991 a 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhleno na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.	Průměrný roční nárůst v %
Angola	1991	9400000	13506	0,14	696	9,65
	2012	19082000	86802	0,45	208	
Gabon	1991	1200000	1015	0,08	1039	6,95
	2012	1540000	3560	0,23	415	
Ghana	1991	14609330	31815	0,22	424	6,05
	2012	25625845	109085	0,43	225	
Jižní Afrika	1991	37433192	49419	0,13	722	3,05
	2012	50520000	89929	0,18	547	
Kamerun	1991	12243700	15205	0,12	753	4,38
	2012	20042400	35604	0,18	544	
Kongo	1991	2275000	1806	0,08	1182	5,71
	2012	4239000	5526	0,13	730	
Konžská demokratická republika	1991	39000000	58347	0,15	611	6,48
	2012	69921000	163349	0,23	394	
Malawi	1992	8549000	25770	0,30	332	5,53
	2012	15000000	78225	0,52	186	
Mosambik	1991	13411860	4497	0,03	1848	13,43
	2012	24500000	47906	0,2	465	

Nigerie	1991	118865000	145583	0,12	789	3,81
	2012	163115000	312251	0,19	474	
Svazijsko	1991	845201	1292	0,15	575	4,38
	2012	1205000	2938	0,24	384	
Togo	1991	3565649	5568	0,18	584	5,62
	2012	6155000	16612	0,27	353	
Zambie	1991	8302500	74673	0,90	106	3,67
	2012	13883577	156898	1,13	86	

Vzhledem k historickým a kulturním odlišnostem jsou sledované hodnoty afrických zemí za dané období poměrně odlišné od států Ameriky, Evropy nebo Austrálie.

Především na počátku 90. let je procentuální zastoupení svědků Jehovových v afrických zemích spíše nízké (Angola, Gabon, Jižní Afrika, Kamerun, Svazijsko). Výjimkou je např. Zambie nebo Malawi.

Sledované hodnoty se v následujících dvou desítkách let nikterak výrazně nezvyšovaly v tradičních muslimských státech. Státy severní Afriky (Maroko, Alžírsko, Libye, Tunisko, Egypt) nejsou ani v ročenkách svědků Jehovových uvedeny. V zemích oblasti Sahelu (Senegal, Mauritánie, Niger, Malí, Čad, Súdán, Etiopie atd.) je počet obyvatel na jednoho zvěstovatele v řádech tisíců až desetitisíců. Obdobný stav je v některých (opět obvykle muslimských) zemích Guinejského zálivu (Burkina Faso, Guinea, Guinea-Bissau, Pobřeží Slonoviny, Sierra Leone). Ve východní Africe má vyšší počet muslimských obyvatel Tanzanie. I zde tedy není činnost svědků Jehovových co do počtu členů nijak výrazná.

Ze států, ve kterých je převládajícím náboženstvím křesťanství a které nemají výrazný podíl svědků Jehovových, to je např. Keňa, Namibie, Botswana nebo Uganda.

V následujících zemích ovšem můžeme pozorovat poměrně rychlý a výrazný nárůst nově pokřtěných zvěstovatelů. Důležité je také podotknout, že africké země mají velmi vysoký přirozený přírůstek, který se mnohdy pohybuje v rozmezí 20 – 30 %. Počet obyvatel zde také proto roste mnohem rychleji než ve vyspělých zemích. Dalším faktorem je např. dostupnost a zlepšující se lékařská péče. Z toho důvodu relativní hodnoty procentuálního zastoupení svědků Jehovových v populaci sledovaných afrických zemí nemusí vypadat tak výrazně. V absolutních hodnotách počtu členů to jsou ovšem čísla v porovnání s evropskými nebo severoamerickými státy velmi vysoká.

Průměrné meziroční přírůstky ve vybraných zemích jsou např. Ghana – 6,05 %, Jižní Afrika – 3,05 %, Konžská demokratická republika – 6,48 %, Mosambik – 13,43 %, Nigerie – 3,81 % a další.

V procentuálním zastoupení svědků Jehovových v populacích jednotlivých zemí dochází ke zvyšování. V Angole roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo 696 obyvatel (0,14 % svědků Jehovových v populaci), roku 2012 to bylo již jen 208 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,45 % svědků Jehovových v populaci). V Malawi roku 1992 náleželo 332 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,30 % svědků Jehovových v populaci), o přesně 20 let později postoupily tyto hodnoty na 186 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,52 % svědků Jehovových v populaci). Zambie měla vysoké procentuální zastoupení svědků Jehovových již na počátku 90. let. V roce 1991 na jednoho zvěstovatele připadalo již jen 106 obyvatel (0,90 % svědků Jehovových v populaci), počet svědků ovšem dále narůstal a v roce 2012 to bylo již jen 86 obyvatel na jednoho zvěstovatele (1,13 % svědků Jehovových v populaci). V Mosambiku na jednoho zvěstovatele roku 1991 připadalo dokonce 1848 obyvatel (0,03 % svědků Jehovových v populaci). Po raketovém nárůstu to v roce 2012 bylo již jen 465 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,20 % svědků Jehovových v populaci). Významný nárůst počtu členů nastal i přes velmi nepříznivé politické podmínky v nynější Konžské demokratické republice. V roce 1991 zde na jednoho zvěstovatele připadlo 611 obyvatel (0,15 % svědků Jehovových v populaci). O dalších 21 let déle to bylo již jen 394 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,23 % svědků Jehovových v populaci). V Nigerii na jednoho zvěstovatele připadlo 789 obyvatel (0,12 % svědků Jehovových v populaci), v roce 2012 připadlo na jednoho zvěstovatele 474 obyvatel (0,19 % svědků Jehovových v populaci). Jedno z největších procentuálních zastoupení mají svědkové Jehovovi v Ghaně. V roce 1991 na jednoho zvěstovatele náleželo 424 obyvatel (0,22 % svědků Jehovových v populaci), tato hodnota se do roku 2012 snížila na pouhých 225 obyvatel na jednoho zvěstovatele.

Důvody zvyšujícího se počtu svědků Jehovových přesně definovat nemůžeme. V každé zemi probíhá jiný, specifický vývoj, který tuto situaci ovlivňuje.

Obecně ovšem můžeme říci, že zde hraje roli podobné faktory jako v Latinské Americe.

Jedním z nich je historická tradice křesťanství z koloniálních dob. Do Afriky bylo a je vysíláno množství misionářů. Zjednodušeně řečeno, od rovníku směrem na jih je křesťanství (katolictví nebo protestantství) buď převládajícím, nebo jedním z hlavních náboženství. Proto víru svědků Jehovových v těchto zemích přijímají na rozdíl od severní části Afriky tak pozitivně.

Dalším důvodem je také nízká životní úroveň v daných zemích. Víra vnáší do mnohých životů naději v lepší budoucnost pro věřícího a jeho rodinu. V zemích, které jsou často centry občanských válek, nepokojů nebo vojenských převratů, v zemích, kde ještě na přelomu tisíciletí je genocida aktuálním tématem, kde lidé včetně dětí umírají na podvýživu a kde se geometrickou řadou šíří virus HIV a AIDS, je křesťanské společenství založené na lásce jistě příjemným útočištěm pro mnohé.

Můžeme také spekulovat o tom, že v těchto místech není takové spojení se Společností jako takovou. Jsou zde výrazně nižší komunikační možnosti, horší infrastruktura a s tím spojené větší obtíže se zásobováním (včetně náboženské literatury). Jednotlivé sbory nejsou vázány takovou organizovaností a studium Bible a knih, setkávání se a vlastní prožívání víry je spíše interní záležitostí jednotlivých sborů.

V neposlední řadě hraje svou roli i nižší informovanost. Na mnohých místech je naprostá absence internetu a nízký přístup k televiznímu nebo rozhlasovému vysílání (ne-li žádný). Vyznavači zde tedy nejsou tolik ovlivňováni informacemi zvenčí.

Tabulka 11: Počet svědků Jehovových ve vybraných státech bývalého Sovětského svazu
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
Arménie	1991	3465611	4061	0,12	759
	2012	3274300	11019	0,34	296
Estonsko	1991	1500000	1418	0,09	897
	2012	1294236	4152	0,32	306
Gruzie	1991	5174642	11082	0,21	398
	2012	4497600	17577	0,39	246
Litva	1991	3500000	714	0,02	4353
	2012	3053800	3095	0,10	963
Lotyšsko	1991	2600000	328	0,01	6147
	2012	2050000	2327	0,11	863
Moldavsko	1994	4587000	7720	0,17	594
	2012	3573000	20020	0,56	176
Rusko	1996	148700000	61843	0,04	2217
	2012	142958000	162748	0,11	848
Ukrajina	1994	52625500	46575	0,09	1030
	2012	45561000	149199	0,33	302

Po rozpadu SSSR došlo k uvolnění náboženské svobody i v republikách bývalého Sovětského svazu. Tím došlo k postupnému nárůstu počtu sympatizantů nebo přímo svědků

Jehovových. Tento nárůst je za posledních cca 20 let v některých zemích v řádech tisíců, desetitisíců až statisíců.

Poměrně výrazný je také procentuální nárůst svědků Jehovových v populaci. Tomu příznivě nahrává i opačný trend než ve státech Latinské Ameriky a Afriky, tzn. to, že počet obyvatel všech sledovaných zemí se neustále snižuje.

V Rusku roku 1996 připadalo na jednoho zvěstovatele 2217 obyvatel (0,04 % svědků Jehovových v populaci), o 18 let později, roku 2012, to bylo 848 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,11 % svědků Jehovových v populaci). Na Ukrajině roku 1994 na jednoho zvěstovatele připadalo 1030 obyvatel (0,09 % svědků Jehovových v populaci). Roku 2012 to bylo již jen 302 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,33 % svědků Jehovových v populaci).

K nárůstu počtu členů dochází také v Pobaltských zemích (Litva, Lotyšsko, Estonsko). Největší procentuální zastoupení (i nejvyšší absolutní počet členů) svědků mezi obyvatelstvem má Estonsko, kde roku 1991 na jednoho zvěstovatele připadlo 897 obyvatel (0,09 % svědků Jehovových v populaci). Roku 2012 na jednoho zvěstovatele připadalo již jen 306 obyvatel (0,32 % svědků Jehovových v populaci).

Ze Zakavkazských republik můžeme pozorovat výraznější zvýšení počtu svědků Jehovových v Arménii ze 759 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,12 % svědků Jehovových v populaci) roku 1998 na 296 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,34 % svědků Jehovových v populaci) v roce 2012 a v Gruzii z 398 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,21 % svědků Jehovových v populaci) v roce 1997 na 246 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,39 % svědků Jehovových v populaci). Ázerbájdžán jakožto muslimská země mezi svými obyvateli nemá významný podíl svědků Jehovových.

Stejně taková situace je i v případě muslimských středoasijských republik – Kazachstán, Kyrgyzstán, Turkmenistán, Tádžikistán, Uzbekistán.

Poměrně vysoký nárůst můžeme z bývalých sovětských republik pozorovat ještě např. v Moldavě, kde roku 1994 na jednoho zvěstovatele připadlo 594 obyvatel (0,17 % svědků Jehovových v populaci). Tato hodnota postoupila až na 176 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,56 % svědků Jehovových v populaci).

Tabulka 12: Počet svědků Jehovových ve vybraných pacifických zemích
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Rok	Počet obyvatel	Počet aktivních zvěstovatelů	% zastoupení (zaokrouhлено na setiny)	Počet obyv. na 1 zvěst.
Americké Panenské ostrovy	2012	85000	615	0,72	170
Bermudy	2012	65194	462	0,71	125
Cookovy ostrovy	2012	14959	176	1,18	80
Niue	2012	1398	23	1,65	56
Nová Kaledonie	2012	256798	1936	0,75	130
Rota	2012	2527	13	0,51	158
Tahity	2012	271000	2700	1	97
Tuvalu	2012	9847	62	0,63	131

Jako zajímavost můžeme uvést, že s vyšším procentuálním zastoupením svědků Jehovových se můžeme setkat u některých zemí Pacifiku. Ovšem vzhledem k nízkému počtu obyvatel těchto ostrovních oblastí není ani počet svědků Jehovových a jejich roční přírůstky v celosvětovém měřítku tolik významný.

5.2 Vývoj na území současné České republiky

5.2.1 Počátky

Na území současné České republiky je možné datovat příchod svědků Jehovových do roku 1907, kdy sem přišel muž jménem Erler. Tento člověk německé národnosti zde rozšiřoval Russellovy spisy a hlásal nadcházející vážné události, které měly nastat roku 1914, a příchod Božího Království.

Na území Slovenské republiky působil Josef Kiss, který byl vyslán samotným Charlesem Tazem Russellem, aby šířil tištěnou literaturu mezi maďarsky hovořícím obyvatelstvem.

Příznivci současných svědků Jehovových se začali pomalu rozšiřovat. Již z roku 1912 jsou známé zmínky ze severních Čech o osobách, které zde putovaly a hlásaly příchod Božího Království.

Za zlom můžeme považovat rok 1914. V té době byl do bývalé rakousko-uherské monarchie Josephem Franklinem Rutherfordem (roku 1917 byl zvolen druhým prezidentem Společnosti) vyslán Max Freschel, který zde měl kázat mezi židovským obyvatelstvem.

V průběhu první světové války se pomalu zvyšoval počet svědků. Němečtí badatelé Bible putovali českým pohraničím a rozšiřovali zde spisy Společnosti Strážná věž. Tento růst měl za následek i pravidelná shromáždění badatelů Bible konající se v Mostě pod vedením Rudolfa Pauluse a Antonína Gleissnera.

S rokem 1918 a vznikem Československé republiky dochází i k rozvoji kazatelské činnosti svědků Jehovových a vydávání biblické literatury.

Z magdeburské pobočky Společnosti byl do Československa roku 1923 vyslán manželský pár Gleissnerových, kteří se ujali rozšiřování myšlenek Společnosti. Téhož roku počíná na našem území vycházet také pravidelný měsíčník *Strážná věž*. Ten měl dle Ročenky Svědků Jehovových z roku 2000 rozsah šestnáct stránek. V Mostě je zřízeno centrum *Mezinárodního sdružení vážených badatelů Bible – Strážná věž biblická a traktátní společnost* a sklad šířené literatury pod vedením Antonína Gleissnera. Zajímavostí je, že první literatura byla psána poměrně špatnou češtinou, ve které je patrná původní německá nebo anglická předloha.

V červnu roku 1923 zahájila Společnost oficiálně svou činnost na našem území. Michal Salata byl ustanoven „plnomocníkem a reprezentantem v zemi a pro zem Československou“. Michal Salata zde Společnost všeobecně zastupoval, měl na starosti finanční záležitosti, dozoroval nad činností v Československu nebo nad zřízením hlavního úřadu v republice.

Salata 5. června 1923 ohlásil na ministerstvu vnitra, že bylo ustanoveno *Mezinárodní sdružení vážených badatelů Bible – Strážná věž biblická a traktátní společnost* v Mostě. Bylo ovšem ustanoveno jako volná společnost a ne spolkem ve smyslu zákona nebo náboženskou sektou. Tento fakt, jak se později ukázalo, byl problematický. Roku 1930 byla Sdružení na Slovensku a Podkarpatské Rusi zakázána činnost.

V průběhu dvacátých let proběhla také kauza týkající se branné povinnosti. Tehdejší badatelé Bible popřeli, že by svým vyznavačům něco takového zakazovali. Pravda ovšem byla jiná. Stejně jako v současné době, i tenkrát byli zásadními odpůrci účasti na válce. Je otázkou, zdali není tento postoj spíše chvályhodný. Nicméně v případě odmítnutí branné povinnosti se jednalo o trestný čin.

Nutno dodat, že tehdejší působení badatelů Bible nebylo nikterak násilné a nebylo nutné úřední zakročení.

Rozvoj a posilování Společnosti na území Československé republiky logicky následovala reorganizace. Sídlo Společnosti a sklad literatury byly postupně přesunuty do Brna, kde byl zakoupen vlastní dům.

„V roce 1928 bylo v Československu již 25 malých skupin.“²⁰

Roku 1930 došlo k poměrně zlomové události – byly zřízeny dva nové spolky. Ty převzaly plnou právní odpovědnost za dílo Společnosti v Československu. Úkolem pořizovat publikace byl pověřen spolek *Strážná věž, biblická a traktátní společnost, československá větev se sídlem v Praze*. *Mezinárodní sdružení badatelů Bible, československá větev se sídlem v Praze* byl druhý spolek, který převzal právní odpovědnost za všechny kazatele. S tím souvisela i odpovědnost hlásit úřadům pořádání veřejných i neveřejných shromáždění.

Roku 1931 přijali badatelé Bible po celém světě (tedy včetně Československa) nové jméno *svědkové Jehovovi*.

---

²⁰ 2000 *Ročenka svědků Jehovových* [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-13]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

Roku 1932 byly zřízeny pobočky pro Slovensko i Podkarpatskou Rus.

V této době byl předsedou spolku československé větve Antonín Gleissner.

Počátkem třicátých let se začaly množit stížnosti na kolportéry Svědků Jehovových, kteří mnohdy hromadně vyjížděli do různých oblastí a zvěstovali zde své myšlenky. Problém spočíval nejen v jazykové bariéře, ale i v obecně panující protiněmecké náladě (velké množství kolportérů hovořilo špatně česky nebo dokonce výhradně německy).

Na takové stížnosti úřady samozřejmě reagovaly. Došlo k odebrání kolportérských legitimací a k zabavení tiskovin a to jak ze skladu v Brně, tak z bytu Antonína Gleissnera. Literatura, jež byla zabavena, byla následně shledána v podstatě nezávadnou, a proto byla také poté vrácena.

Antonín Gleissner společně s druhým představitelem Karlem Kopetzky byli povoláni k výslechu. Výslech se kromě literatury zaměřil i na legitimace kolportérů, které obsahovaly několik mylných informací (týkajících se interních vládních nařízení a výnosů ministerstva vnitra, jimiž sdružení zajišťovalo svou činnost naprosto neoprávněně) a razítko konzulátu Československé republiky v Magdeburku.

Na stíhání kolportérů Svědkové Jehovovi samozřejmě reagovali. Vyslaná delegace na ministerstvo vnitra však úspěšná nebyla.

I přes tyto potíže sdružení utěšeně rostlo a neustále přijímalo nové členy. Důkazem toho je, že se roku 1932 v Karlíně v pražském Varieté konalo první mezinárodní shromáždění. Toto shromáždění mělo poměrně vysokou účast. Sešlo se zde 1 500 příznivců hnutí z Československa a okolních zemí. Tento program byl tak tlumočen do několika jazyků – čeština, maďarština, němčina, ruština, slovenština.

Roku 1932 začal v češtině vycházet časopis *Zlatý věk* (nynější *Probudte se!*).

Politický vývoj třicátých let v Evropě měl vliv i na svědky Jehovovy. 24. června 1933 byla zastavena výnosem pruského ministerstva vnitra činnost Společnosti v Německu. Množství německých svědků Jehovových se tedy přesunulo do československého pohraničí. Do Prahy byla přesunuta kancelář společnosti, jejímž ředitelem byl jmenován Karl Kopetzky. Vedoucím odbočky byl stanoven Edgar Merk.

K dalším organizačním změnám došlo roku 1936, kdy byla československá odbočka podřízena středoevropské kanceláři v Bernu.

V srpnu roku 1937 byl na pražském Slovanském ostrově pořádán další mezinárodní sjezd, kterého se zúčastnilo cca 1 500 svědků Jehovových z celé Evropy.

V této předválečné době již svědkové Jehovovi nefigurovali v československém pohraničí. Důvod je spatřován v nacismu usazujícím se v těchto oblastech. Ten nedopřával sluchu pacifistickým myšlenkám svědků.

Všechna shromáždění (tzn. i svědků Jehovových) byla v srpnu roku 1938 zakázána. Svědkové Jehovovi ovšem své myšlenky ani v těchto ztížených podmínkách šířit nepřestali. Sházeli se po malých skupinkách a ve svých domovech dále hlásali své myšlenky. Služba „dům od domu“ již nebyla možná. Okruh posluchačů byl tedy omezen na známé a rodinné příslušníky.

Na nově vzniklou situaci reagovalo i ústředí Společnosti. To nařídilo demontaci tiskových strojů a jejich převoz do Nizozemí. Jak se později ukázalo, nejednalo se o planý krok. Již v dubnu 1939 byla pražská kancelář Společnosti podrobena prohlídce. Část literatury a Bible byly zabaveny. Literatura, která zůstala skryta, byla zachráněna Františkem Kopinusem, Bohumilem Müllerem a Vojtechem Matejkou.

Období druhé světové války bylo pro svědky Jehovovy tvrdé. Velké množství z nich bylo zatčeno a uvězněno v nacistických vězeních nebo deportováno do koncentračních a pracovních táborů. Postoj svědků Jehovových vůči nacistickému režimu byl pevný. Vzepřeli se mu a s velkou odvahou se drželi svých zásad (to se týkalo např. odmítnutí práce pro vojenský průmysl, odmítnutí svrchovaného vůdce, pokračující kazatelskou činností a šíření literatury nebo nezdravení vlajky). To jim obvykle přinášelo fyzické tresty nebo i smrt.

V internačních zařízeních byli svědkové Jehovovi označováni fialovými trojúhelníky. *„Jednotlivé kategorie vězňů v táborech nosily zvláštní rozlišovací označení. Jednotný systém značení, který byl zaveden před válkou, spočíval v tom, že se na úbor každého vězně přišil kus látky ve tvaru trojúhelníku, jehož barva se lišila podle kategorie daného vězně: ..., svědkové Jehovovi fialovou, ...“²¹*

---

²¹ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2006 [cit. 2014-09-13]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/pt/wol/d/r29/lp-b/2006128>

5.2.2 1945 – 1989

Obnova činnosti svědků Jehovových na území naší republiky nebyla po skončení druhé světové války lehkou záležitostí. Mnoho vyznavačů zemřelo, bylo nezvěstných nebo v lepším případě stihlo emigrovat. Smutnou skutečností je také fakt, že při odsunu německy mluvících občanů nebyl brán zřetel na to, že svědkové Jehovovi jakožto pacifisté neměli ani ten nejmenší podíl na válečném dění v Evropě.

První poválečná *Strážná věž* byla vdána již v srpnu roku 1945.

2. listopadu 1945 oznámili svědkové Jehovovi oficiální obnovení své činnosti. To bylo v prosinci téhož roku schváleno a oba dva výše zmíněné spolky mohly opět obnovit svou práci.

Bratislavská odbočka pro Slovensko byla poté schválena v září následujícího roku.

Svědkové Jehovovi se do propagátorské činnosti pustili s horlivostí sobě vlastní. Jejich působení se mnohdy setkávala i s negativním ohlasem. To můžeme přičíst spíše atmosféře té doby než tomu, že by se svědkové Jehovovi svou činností dopouštěli nějaké protistátní činnosti.

Vazby organizace na Spojené státy upoutaly pozornost ministerstva vnitra, které bylo v té době v rukou komunistické strany. Není tedy překvapením, že korespondence svědků Jehovových prošla na poštovním úřadě cenzurou. Učení svědků Jehovových bylo vnímáno jako protistátní.

Ani tyto skutečnosti ovšem nedokázaly zabránit rozmachu Společnosti na našem území a neustálému nárůstu počtu členů. Význam Společnosti zde dokládá také roku 1947 příjezd jejich čelních představitelů – Nathan Homer Knorr, Milton Georg Henschel a Hyde Covington.

Rok 1948 byl pro svědky Jehovovy na našem území zlomový. 2. července 1948 byla zakázána jejich činnost na Slovensku.

Pražská Lucerna byla v září 1948 místem konání do devadesátých let posledního legálního sjezdu svědků Jehovových na našem území.

Na přelomu listopadu a prosince téhož roku proběhly prohlídky kanceláří a domů svědků Jehovových. Bylo zabaveno množství náboženské literatury, vše bylo pečlivě zaevidováno a bylo podáno trestní oznámení na pracovníky pražské odbočky Společnosti a několik dalších svědků.

Trestní oznámení bylo podáno za: „*sdužování proti státu, pobuřování proti republice, nedovolené zpravodajství, popuzování proti příslušníkům jiného náboženského vyznání, šíření poplašných zpráv, podněcování k neplnění zákonných povinností a hanobení spojeneckého státu, ve všech případech pod rouškou biblické společnosti.*“²²

Odpírání vojenské služby a ohlašování blížícího se konce světa bylo samozřejmě založeno na pravdě. Mnoho dalšího ovšem byly nesmysly, často kombinující hypotézy nad činností svědků Jehovových u nás a závěry následně z toho odvozenými v USA.

Pravdou je, že Rutherford ve svých knihách komunistický režim zmiňuje. Tato skutečnost nahrávala tehdejším vyšetřovatelům a jejich mnohdy divokým teoriím o protistátní činnosti.

23. prosince 1948 byl spolek Mezinárodní sdružení badatelů Bible československá větev se sídlem v Praze rozpuštěn.

Zatčení svědci Jehovovi byli postupně rozvezeni do různých táborů nucených prací, kde zůstali až do roku 1950, kdy byli propuštěni.

Činnost svědků Jehovových byla od té doby značně omezená. Scházeli se potají v malých skupinách. Literatura byla na území Československa pašována tajně z Německa přes severní Čechy. I svou kazatelskou činnost vykonávali svědci obezřetně snažíce se vyhnout zatčení. I přes to všechno ovšem počet svědků Jehovových rostl rychlým tempem. Mezi lety 1946 až 1950 to bylo v řádu stovek až tisíců ročně. O této situaci (počtu členů a nových přívrženců, o kazatelské činnosti a rozšiřování literatury, ...) pravidelně ilegální cestou informovali zahraničí. Šifrované zprávy byly posílány přes Šluknov, NDR do západního Německa.

Další zásah proti svědkům Jehovovým proběhl roku 1952. Bylo zatčeno více než 100 osob, proběhlo 850 domovních prohlídek a opět bylo zabaveno velké množství náboženské a propagační literatury.

Patnáct hlavních členů z řad uvězněných svědků bylo až roku 1953 obžalováno. Rok trvalo, než byl proces řádně připraven.

Bohumil Müller („náboženský vůdce“ svědků Jehovových u nás) byl odsouzen k osmnácti letům vězení. Jan Sebín (podílel se na množení a rozšiřování literatury) na patnáct

---

²² MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-15]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

let, Jaroslav Hála ml. na patnáct let, František Gross na patnáct let vězení a další. Nikdo z obviněných nebyl osvobozen.

Na to konto bylo ustanoveno nové vedení svědků Jehovových v Československu v čele s Konstantinem Paukertem. Byl zřízen peněžní fond - Fond dobré naděje, na nějž byly ukládány dobrovolné finanční dary. Z tohoto fondu byli poté placeni funkcionáři organizace a byla z něj poskytována finanční pomoc rodinám uvězněných svědků, jež se dostaly do finančních potíží.

Kámen úrazu vyvstal také roku 1954, kdy se konaly volby. Svědkové, kteří se striktně straní politice, k volbám nešli. Nebo pokud k volbám dorazili, volební lístky znehodnotili (někteří mnohdy veřejně a velice okatě).

Pronásledování agenty StB neustávalo. Pořád docházelo k zatýkání, domovním prohlídkám nebo i k odposlechům telefonních linek. Roku 1955 byl na osmnáct let vězení odsouzen Konstantin Paukert, jehož ve funkci nahradil Vladimír Matejka. StB musela připustit, že zatýkání vrcholových představitelů Společnosti u nás není řešení. Vždy bleskově našli náhradu.

V komunistických lágrech svědkové Jehovovi velice trpěli. Mnozí z nich měli za sebou již nacistické koncentrační tábory, které si s těmito komunistickými nikterak nezdaly. Mnoho dní bez jídla, dlouhé hodiny bez oblečení v mrazu, bití a častý nátlak ke spolupráci a udávání.

Nebylo tedy divu, že mnozí podlehli.

StB obvykle za spolupráci slibovala i zlegalizování hnutí na území Československa.

Různými nástrahami, které často nemusely být vzhledem k naivitě svědků Jehovových nikterak komplikované, se jednotliví agenti vetřeli do jejich přízně.

Jedna z velice aktivních a vysoce postavených členek byla např. i Marie Müllerová pod krycím jménem *Manka*²³, která ovlivňovala svého uvězněného manžela.

Toto dění v Československu a dalších zemích východního bloku (postup tajných služeb tam byl velice podobný) zpočátku znepokojoval brooklynskou centrálu. Prezident Společnosti Nathan Homer Knorr odeslal dopis, v němž mimo jiné napsal: *„Kdybychom za účelem být uznáni opustili podzemní činnost a měli přistoupit na kompromisy, byli bychom potom takovými, kteří úplně prohráli. Kdyby svědkové Jehovovi měli být vládou uznáni a měli by*

---

²³ *Cibulkovy seznamy* [online]. [cit. 2013-09-15]. Dostupné z: www.cibulka.com

*kvůli tomu svá měřítko nasadit níže, přineslo by to pak potupu na ně i na celou organizaci ...*²⁴

StB měla následující plán: „vytipování uvězněných svědků, kteří byli ochotni ve spolupráci s StB odstraňovat z učení Společnosti extrémů a fanatismus.“²⁵

Spolupráce s StB rozdělila svědky Jehovovi na dva proudy.

Na straně umírněné větve byla samozřejmě informátorka Manka, dále například Jaroslav Hála, který měl převzít vedení po Matejkovi. Na Slovensku byla činnost tohoto umírněnějšího proudu zajišťována Nahálkou.

Proti umírněnému postoji se rázně postavil Matejka, který o spolupracujících členech odeslal zprávu do zahraničí. S Matejkovým postojem souhlasil i bernský zástupce ústředí Společnosti Alfred Rütimann.

Matejka se několikrát pokusil navštívit Bohumila Müllera ve vězení. Vždy ovšem byla jeho snaha marná. Vzniklou situaci si tedy nemohli vysvětlit a nadále vzrůstala nedůvěra a rozpory ve sboru svědků Jehovových.

Tato Matejkova činnost byla trnem v oku StB. Vše vyústilo 17. dubna 1958, kdy byl Matejka společně s dalšími radikálními členy zatčen. Vladimír Matejka byl odsouzen k osmnácti letům vězení a ztrátě čestných práv občanských. Nutno zdůraznit, že svůj trest si odseděl celý.

V témže roce dostala Manka dopis od samotného předsedy Společnosti Knorra, v němž jí oznamuje, že je Müller zbaven funkce. Tato informace se k Müllerovi vůbec nedostala. Když byl roku 1960 (proběhla velká amnestie pro politické vězně) propuštěn na svobodu, aktivně se zapojil do vedení organizace. Není již známo, že by na to brooklynské vedení jakkoli reagovalo.

Vliv umírněného proudu se projevil i v literatuře svědků Jehovových. V květnovém vydání Služby království (periodikum vydávané svědky pro své vnitřní potřeby) „... článek s názvem „Československo“, který napsal Teolog pod přímým vedením StB. Článek mnohé

---

²⁴ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-15]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznavcz.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

²⁵ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-15]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznavcz.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

svědky přesvědčil, že československé vedení Společnosti Strážná věž je spíše než pod vlivem brooklynské centrály pod vlivem III. správy ministerstva vnitra.²⁶

Následkem toho vyvrcholil odliv fundamentalisticky smýšlejících svědků Jehovových, kteří se od nového vedení organizace distancovali. Z celkového počtu 5000 svědků Jehovových se oddělilo „více než 1000 vyznavačů“.²⁷

Vliv umírněné Müllerovi větve dokazuje také vysoká účast svědků Jehovových ve volbách roku 1960. „Těch se zúčastnilo 95 – 97% členů Společnosti“.²⁸ To je vzhledem k odmítavému postoji svědků vůči světské moci velice zarážející číslo.

Od roku 1960: „Přesné hlášení o výsledcích činnosti svědků v Československu bylo do Brooklynu odesláno poté, co je Teolog předložil k souhlasu, a také s vědomím ministerstva vnitra. Ze zprávy dále vyplývá, že Müller se spolu s pětičlenným vedením organizace usnesli na tom, že ti svědkové, kteří budou setrvávat na předchozí linii, tedy vlastně nebudou souhlasit s kurzem, který nové vedení pod vlivem StB nasadilo, budou z organizace vyloučeni.“²⁹ Vyloučení je pro svědka Jehovova fatálním zlomem v životě, protože tím (pokud není opět přijat) přichází o možnost žít navěky v Božím Království. Obvykle tím ztrácí i kontakt s ostatními členy.

Odloučená (fundamentalistická) větev sháněla náboženskou literaturu ze zahraničí, překládali ji a články vydávali v původním znění. Časopisy vydávané pod Müllerovým vedením obsahovaly články cenzurované – bez zmínek o komunistické ideologii, zachování politické neutrality nebo bez otázek o transfúzi krve.

V těchto časech se brooklynské vedení postavilo za Müllera. Fundamentalistickou větev a zbývající svědky označili za buřiče. Ti byli následně z organizace vyloučeni. Mnozí z nich ovšem ve své víře setrvali a dále se považovali za „ty pravé“. Tato výdrž se mnoha z nich poté roku 1989 vyplatila.

Není ovšem možné mluvit o stoprocentním vlivu StB na organizaci. Udržovali nad ní částečnou kontrolu a určitým způsobem tlumili její činnost.

---

²⁶ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-16]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznav.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

²⁷ *2000 Ročenka svědků Jehovových* [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-16]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

²⁸ ŠPAČEK, Ladislav. *Náboženská skupina na okraji společnosti*, str. 21

²⁹ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-16]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznav.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

Uvolnění atmosféry mělo za následek rozmach kazatelské činnosti umírněných svědků, jež vedla k nárůstu počtu členů.

V létě roku 1969 se Bohumil Müller mohl zúčastnit kongresu v Brooklynu. To byl určitý impuls pro svědky Jehovovy v Československu. Upevnila se zde kázeň, zintenzivnilo se proškolení a byla aktualizována náboženská literatura.

Brooklynská zkušenost měla nejspíš za následek i ochabnutí vztahů mezi Müllerem a státní mocí. Jisté ovšem je, že definitivně nezanikla. „*Vedení svědků Jehovových i nadále poskytovalo ministerstvu vnitra informace a přijímalo od něj některé pokyny a doporučení. ... Svědkové byli ve Službě království neustále upozorňováni na nepřístupnost dovážení literatury Společnosti ze zahraničí (rozuměj necenzurovaná literatura).*“³⁰

Společnost Strážná věž na Bohumila Müllera vzpomíná jako na příkladného člena svědků Jehovových. „*V roce 1987, na konci své pozemské dráhy, měl bratr Müller za sebou více než 55 let věrné služby, z nichž přibližně 14 let strávil v koncentračních táborech a jiných věznicích, protože nechtěl udělat kompromis ve své víře.*“³¹

Vzhledem k neustále rostoucímu počtu členů a přirozené snaze svědků Jehovových o co nejintenzivnější zvěstování bylo nutné reorganizovat také řídicí složku organizace. V únoru roku 1976 byl ustanoven pětičlenný zemský výbor ve složení Ondřej Kadlec, Michal Moskal, Bohumil Müller, Antonín Murin, Eduard Sobička. Tento výbor dohlížel na činnost svědků Jehovových na území Československé republiky.

V následující době bylo území Československa rozděleno do vymezených obvodů. Nepřidělená území pravidelně propracovávali bratři z různých sborů nebo sem na určitou dobu šli tzv. průkopníci. Někteří průkopníci dokonce cestovali i do zahraničí.

V osmdesátých letech svědkové Jehovovi začali opět přijímat některé své zásady – např. neúčast na volbách. Určitým obcházením byla obvykle řešena i povinná vojenská služba. Ministerstvem vnitra je udáváno, že 83,3 % mužů svědků Jehovových je držitelem „modré knížky“. Dá se předpokládat, že většina z nich byla získána podvodně. Ti, kteří tuto variantu nepřipustili, odcházeli pracovat do dolů. Zde museli pracovat až do 30 let, poté jim

---

³⁰ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-16]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

³¹ *2000 Ročenka svědků Jehovových* [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-16]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

byla vojenská služba prominuta. I proto je v hornických oblastech vyšší výskyt svědků Jehovových.

Pro rozvoj kazatelské činnosti a šíření literatury byl nutný také technický pokrok. Na území Československa bylo zřízeno mnoho tiskáren s neustále se zlepšujícím technickým vybavením.

Spolupráce mezi svědky Jehovovými a ministerstvem vnitra je doložena do konce osmdesátých let. „Dne 20. prosince 1988 se dokonce v salónku hotelu Forum v Praze konala schůzka členů ústředí svědků Jehovových s vedoucími pracovníky ministerstva vnitra. Společnost zde zastupovali Milton G. Henschel a Theodore Jarack z vedoucího sboru a Willi Pohl z odbočky v Německu.“³²

Oficiální postoj svědků Jehovových k době mezi lety 1948 – 1989 je shovívavý. Přímoou spolupráci s StB svědci popírají. Komunikaci s úřady označují za otevřený dialog (nikoliv za kompromis, který je pro svědky nepřijatelný). „Bratr Jan Tesarz řekl: „Ne kompromis, ale křesťanská rozumnost.““³³ Domnělou spolupráci s StB vysvětlují následovně: „Někteří pozorovatelé si z neznalosti všech skutečností mysleli, že bratři, kteří přistoupili na tyto rozhovory, spolupracovali se Státní bezpečností. Jmenovitě někteří bratři se dokonce objevili na seznamu údajných spolupracovníků Státní bezpečnosti a bylo vzneseno obvinění, že tito bratři upravovali články v publikacích podle požadavků StB.“³⁴

Roku 1989, po zrušení StB, mohli svědkové Jehovovi působit v Československu svobodně. Svědci, jež se na základě ideologických rozporů od organizace distancovali, nebo byli vyloučeni (a stále se ovšem za svědky Jehovovy považovali), byli požádáni vedoucím sborem, aby se k organizaci opět připojili, třebaže jí byli po dlouhá léta označováni za sektáře a buřiče.

Vedoucí sbor poslal dopis, ve kterém tyto svědky pozvali k návratu do jednoho stáda.

---

³² 2000 Ročenka svědků Jehovových [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-21]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

³³ 2000 Ročenka svědků Jehovových [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-21]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

³⁴ 2000 Ročenka svědků Jehovových [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-21]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

„Tento krok vedoucího sboru velmi přispěl k tomu, že byly napraveny zbývající škody způsobené Satanovým lstivým útokem na sbory v době, kdy neměly možnost otevřeně komunikovat s Jehovovou viditelnou organizací.“³⁵

5.2.3 1989 – současnost

Jak již bylo řečeno, od roku 1989 se mohli příslušníci svědků Jehovových volně scházet a svobodně šířit své náboženství. Již před registrací svědkové vlastnili několik sálů Království, které využívali ke svým křesťanským shromážděním. Náboženská společnost však usilovala ještě o něco jiného – o registraci.

Žádost o registraci byla podána hned 12. ledna roku 1990. V této žádosti ovšem chybělo mnoho náležitostí. Byla totiž podána v době před schválením zákona č. 308/1991 a zákona ČNR č. 161/1992 Sb. o registraci náboženské společnosti. Z tohoto důvodu bylo nutné podat novou kvalifikovanou žádost.

Tak v září roku 1992 bylo zahájeno nové řízení ve věci registrace této náboženské společnosti. Podle Listiny základních práv a svobod, která je citována zákonem, nemůže být registrována náboženská společnost, jež omezuje osobní svobodu svých členů. Proto byly ministerstvem kultury položeny tři doplňující otázky: *„Učí NSSJ, že rodič – člen NSSJ má bránit poskytnutí transfúze krve svému nezletilému dítěti v případě, že neposkytnutí transfúze může podle vyjádření ošetřujícího lékaře způsobit dítěti poškození zdraví nebo smrt?“* *„Učí NSSJ, že člen NSSJ nemá nastoupit a vykonávat vojenskou základní, případně náhradní službu nebo vojenské cvičení podle branného zákona č. 49/1949 Sb. ve znění pozdějších předpisů?“* *„Učí NSSJ, že člen NSSJ nemá nastoupit a vykonávat civilní službu podle zákona č. 18/1992 Sb. o civilní službě ve znění zákona č. 135/1993 Sb.“³⁶* Na tyto tři otázky odpovídali zástupci české odbočky svědků Jehovových MUDR. Ondřej Kadlec a Eduard Sobička po konzultaci s právníky brooklynského vedení. Tyto odpovědi ovšem byly nepravdivé, všechny tři zněly ne, NSSJ to nevyučuje (viz. *faksimile Dopisu přípravného výboru NSSJ z 30. července 1993, strana 1, 2, 3*).

³⁵ 2000 Ročenka svědků Jehovových [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-21]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

³⁶ MARTÍNEK, Bronislav. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu.* [online]. Praha: Dingir, 2000 [cit. 2014-09-21]. ISBN 80-902528-3-4. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStat1948_1955.htm

Otázka civilní služby byla roku 1996 přehodnocena a zákaz jejího vykonávání vedoucí sbor odvolal. To ovšem nic nemění na faktu, že v době podání odpovědí to byla lež.

Jak již bylo popsáno výše, svědkové Jehovovi se po roce 1989 mohli svobodně scházet a hlásat své učení. Vystala tedy otázka, proč byla registrace tak důležitá. Řadoví svědkové Jehovovi z ní v podstatě nic neměli. Mnozí naopak považovali dosažení registrace za takových okolností jako ostudu. V úvahu tady nepadal ani předpoklad, že by náboženská společnost chtěla získat finanční podporu státu, na kterou mají nárok všechny registrované církve. Této podpory se však svědci předem zřekli. Jednou z hypotéz je tak, že *„registrace má sloužit jen Společnosti Strážná věž k jejím obchodním zájmům a k možnosti nabývání majetku u nás.“*³⁷

I přesto, že svědkové Jehovovi argumentovali, že odmítání transfuze krve nevyučují oni, ale Bible, řada členů byla z tohoto chování rozčarována a opouštěla náboženskou společnost.

Bylo tedy nutné podat řadovým členům nějaké vysvětlení.

*„Někteří ze starších postavili svůj stěžejní argument na předpokladu, že otázky ministerstva v uvedených třech oblastech se týkají výhradně vyučování lidí vně organizace.“*³⁸ Tento argument vyvrací již samotná otázka, která je položena jasně a ptá se na učení členů společnosti.

Dalším argumentem bylo tvrzení: *„NSSJ je právní subjekt a jako takový nemůže vyučovat.“*³⁹ V tomto případě se jednalo o „slovičkaření“. Tím spíše, že v oficiálních textech svědků Jehovových se dají dohledat věty o tom, že Společnost vyučuje.

Třetím argumentem bylo: *„Nešlo o žádnou lež, ale o právníckou záležitost, kterou jen tak někdo nemůže pochopit.“*⁴⁰ Tento argument ovšem u svědků, kteří položené otázky a odpovědi četli, nemohl uspět. Vše bylo řečeno jasně a nikde nebylo možno nalézt nějaké právnícké kličky.

I tuto problematickou dobu náboženská společnost překonala a nadále šířila své učení na území České republiky. Oficiální registrace proběhla 1. září 1993.

V *Ročence svědků Jehovových z roku 2000*, kde je část věnována také činnosti organizace v České republice, je k otázce registrace jen krátké vyjádření. Nejsou zde uvedeny

---

³⁷ Kolektiv autorů. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 121

³⁸ Kolektiv autorů. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 126

³⁹ Kolektiv autorů. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 126

⁴⁰ Kolektiv autorů. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 127

ani otázky ani odpovědi na ně. Celou záležitost označují za mediální kampaň a sebe v podstatě označují za oběti.

„Pisatelé tendenčních článků spekovali jednak s otázkami, které byly svědkům položeny v registračním řízení, a jednak s tím, jak na ně svědci odpověděli. Na jedné straně byli mluvčí Společnosti obviněni z podvodu, když říkali, že svědci nejsou nuceni věřit určitým věcem nebo určité věci dělat. Naproti tomu prý tito mluvčí svými odpověďmi zrazovali zásady vlastní organizace.

Tato nepřátelská kampaň znamenala začátek nové éry – již ne éry tvrdého věznění, ale éry, kdy svědkové Jehovovi budou terčem posměchu.“⁴¹

1. ledna 1994 byl registrován také orgán církve – výbor odbočky, ve složení: Eduard Sobička, MUDR. Ondřej Kadlec, Jan Glückselig, Jaromír Leneček.

Přesný název byl udán Náboženská společnost Svědkové Jehovovi.

Roku 1994 dostala Společnost darem dům na Černém Mostě v Praze, který byl komplexně zrekonstruován. V tomto roce byl v Čechách i na Slovensku jmenován samostatný zemský výbor.

Roku 1996 byl vedoucím sborem odvolán zákaz civilní služby, která od té doby již nebyla považována za kompromis. Bohužel „odpadlíci“, kteří byli za výkon civilní služby vyloučeni, neměli možnost návratu.

V roce 2000 změnila Společnost také svůj postoj ke krvi. Od roku 2000 nesmějí svědkové Jehovovi přijímat pouze celou krev a její čtyři hlavní složky (plazmu, červené a bílé krvinky, destičky). Ovšem jakoukoli frakci z těchto složek (včetně hemoglobinu) přijímat můžou. Naskýtá se zde tedy otázka, zdali nakonec i v otázce krve nedojde v budoucnu ke zrušení zákazu transfúze (obdobně jako v případě očkování, transplantace orgánů nebo civilní služby).

V říjnu roku 2004 zavítal do české odbočky zónový dozorce společně s pověřencem z brooklynské centrály a provedli zde několikaměsíční audit. Svědkové Jehovovi byli v té době spojováni s finančními machinacemi, jež se nedají považovat za legální, natož křesťanské. Televize NOVA tehdy odvysílala sérii reportáží zabývajících se litoměřickými fondy, jejich vytunelováním a propojením s některými vysoce postavenými svědky Jehovovi.

---

⁴¹ 2000 Ročenka svědků Jehovových [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y, 2000 [cit. 2014-09-23]. ISSN 0005-237X. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/302000011>

Po tomto rozsáhlém auditu došlo v zimě 2004 k odvolání členů vedoucího výboru české odbočky včetně Dr. Ondřeje Kadlece, který byl koordinátorem odbočky. Jediným původním členem výboru, který ve své funkci nakonec zůstal je Eduard Sobička.

O této změně nebyli údajně členové jednotlivých místních sborů svědků Jehovových oficiálně informováni. Údajně nedošlo ani k oznámení této skutečnosti Ministerstvu kultury a jejímu zaznamenání v Rejstříku církví a náboženských společností. O tom svědčí i fakt, že k vymazání Dr. Ondřeje Kadlece, Jana Glückseliga a Jaromíra Lenečka z rejstříku došlo až 26. července 2005.

Následujícího dne, tzn. 27. července, byli do tohoto rejstříku jakožto členi výboru odbočky zaneseni Peter Hamajed a Antonín Murin.

Další dvě jména členů výboru, Pavel Sommr a Pavol Povědák, byla zaregistrována 19. prosince 2005.

V současné době by tedy vedoucí výbor odbočky v ČR měl mít pět členů: Eduard Sobička (zapsán 1. ledna 1994), Peter Hamadej (zapsán 27. července 2005), Antonín Murin (zapsán 27. července 2005), Pavel Sommr (zapsán 19. prosince 2005), Pavol Povědák (zapsán 19. prosince 2005).

Jako sídlo zde je uvedena adresa: Praha 14, Černý Most, ulice Bryksova 939 / 37.

Rozsah oprávnění náboženské společnosti je:

- konat obřady, při nichž jsou uzavírány sňatky,
- pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k vykonávání duchovenské služby v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody,
- vyučovat náboženství ve státních školách.

V únoru 2010 došlo v této náboženské společnosti ke změně – byla zde ustanovena třída duchovenstva.

Ještě v *Základním dokumentu Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi* sestaveném podle § 10 odst. 3 zákona č. 3/2002 Sb. (doplněné znění ve smyslu zákona č. 495/2005 Sb.) je psáno, že tato náboženská společnost nemá třídu duchovních a že křesťanskou duchovenskou činnost jsou oprávněni vykonávat všichni svědkové Jehovovi.

*„Třída duchovních a zvláště tituly jsou nepatřičné. Mat. 23:8 – 12; 20:25 – 27; Job 32:21, 22.“*⁴² Toto je psáno v brožuře *Svědkové Jehovovi* v kapitole *Čemu věří*.

---

⁴² *Svědkové Jehovovi* [online]. WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 2000 [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/lv/r29/lp-b/0/19413>, str. 12 - 14

Na tento postoj kladu důraz i zakladatel společnosti Charles Taze Russell.

4. prosince 2009 byl aktualizován *Základní dokument*, který byl na Ministerstvu kultury v ČR uložen v únoru 2010. Zde se již píše v odstavci g) *Způsob ustavování a odvolávání duchovních*:

„1. Osobami vykonávajícími úřad duchovních ve smyslu zákona č. 3/2002 Sb., v platném znění, jsou jmenováni starší sborů svědků Jehovových.

2. Jednotlivci, kteří splňují biblické požadavky na starší, jsou jmenováni výborem Společnosti, který zastupuje vedoucí sbor. Ti, kdo již biblické požadavky na starší nesplňují, jsou ze svého úřadu odvoláni výborem Společnosti, který zastupuje vedoucí sbor.

3. Jmenování je na dobu neurčitou.

4. Starší jsou povinni zachovávat v souladu s výkonem svého úřadu mlčenlivost.“⁴³

Právě bod č. 4 bývá udáván jako důvod zřízení duchovenstva. Svědci se totiž od roku 2002 do roku 2006 neúspěšně soudili s Ministerstvem kultury ČR o přiznání statutu „mlčenlivosti“ pro starší.

Objevují se i spekulace, že mlčenlivost je pro Svědky Jehovovy v současné době důležitá také z důvodu odhalených skandálů pedofilie mezi svědky. Mlčenlivost starších by obdobné problémy udržela spíše pod pokličkou. Svědkové Jehovovi takovéto případy údajně řeší převážně interně „církvním soudem“. Takovéto interní řešení se praktikuje proto, aby se tím „neuvešlo špatné světlo na Jehovu“.

V oficiálních dokumentech Svědků Jehovových není možné dohledat vysvětlení tohoto kroku.

Naopak, zadáme-li do online knihovny Strážné věže pojem „duchovenstvo“, jako první je vyhledán článek *Měli by se věřící dělit na duchovenstvo a laiky?*. Tento článek, který byl vydán v srpnu 2009 (jen pár měsíců před aktualizací *Základního dokumentu*), vyznívá veskrze proti tomuto dělení. „Svědkové Jehovovi se chtějí důsledně řídit Biblí, a proto nemají třídu duchovenstva, ale duchovní pastýře a učitele, kteří bezplatně a ochotně slouží Božímu stádu.“⁴⁴

Můžeme tedy říci, že i v současné době jsou kolem chování této náboženské společnosti nezodpovězené otázky.

⁴³ Základní dokument Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi. In: [online]. 2009 [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Dokumenty/Zakladni_dokument_SJ_2009_highlt.pdf

⁴⁴ Probudte se!, 9. srpna 2009, str. 22 – 23, dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/102009288?q=duchovenstvo&p=par>

5.2.4 Česká republika – vývoj v číslech

5.2.4.1 Československo v letech 1946 až 1990

Tabulka 13: Počet svědků Jehovových v Československu od roku 1946 do roku 1990
Zdroj: Informace poskytl dům Betel v Bratislavě

Rok	Počet členů
1946	974
1950	2403
1960	5761
1970	10 154
1980	14 253
1990	20 023

Graf 5: Vývoj počtu členů na území Československa v letech 1946 až 1990
Zdroj: Tabulka 13

Vývoj počtu svědků Jehovových na území Československa byl od roku 1946 do roku 1990 ryze progresivní. Třebaže toto období nebylo vždy poklidné a křesťansky idylické, byly zde doby, kdy svědkové Jehovovi opouštěli organizaci ve velkém (např. rozštěpení organizace na dvě větve – umírněnou a „buřičskou“, nebo nejasnosti kolem roku 1975 – viz výše).

Nárůst členů byl pravidelně za desetiletí v řádech tisíců.

Někteří to mimo jiné připisují i atmosféře doby. Skupiny věřících byly více semknuty, vliv Společnosti nebyl tak silný, komplikace spojené s nedostupností literatury a rizika při jejím pašování a dalším šíření do určité míry upevňovaly víru jednotlivých svědků. Tato určitá izolovanost minimálně u některých vzbuzovala pocity ohledně podobnosti s křesťanským sborem v I. století našeho letopočtu.

90. léta a následná otevřenost světu, větší přísun a dostupnost informací a větší vliv Společnosti na sbory a jednotlivé členy v České republice se následně samozřejmě projevila.

5.2.4.2 Česká republika v letech 1993 až 2012

Tabulka 14: Počet svědků Jehovových v letech 1993 až 2012

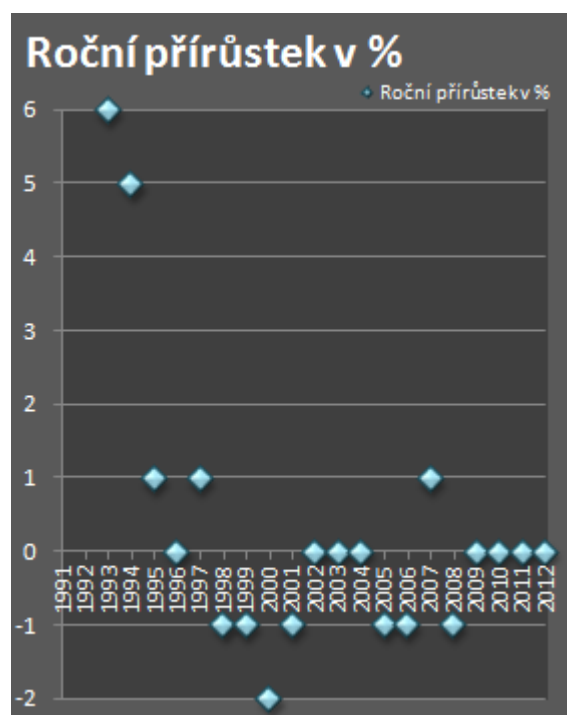
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Počet obyvatel ČR	Průměrný počet aktivních zvěstovatelů	Meziroční nárůst v %	Zastoupení v populaci v % (zaokrouhлено na 3 des. místa)	Počet obyvatel na jednoho zvěstovatele
1993	10302215	15275	6	0,148	656
1994	10334013	15972	5	0,155	635
1995	10330000	16192	1	0,157	616
1996	10308000	16209	0	0,158	619
1997	10304000	16188	1	0,158	623
1998	10295401	16188	-1	0,157	603
1999	10283245	16058	-1	0,156	631
2000	10267668	15757	-2	0,153	625
2001	10292933	15558	-1	0,151	651
2002	10195995	15584	0	0,153	641
2003	10213818	15657	0	0,153	645
2004	10210168	15649	0	0,153	647
2005	10223713	15534	-1	0,152	655
2006	10259017	15384	-1	0,150	662
2007	10306700	15486	1	0,150	658
2008	10424926	15339	-1	0,147	673
2009	10675070	15348	0	0,144	688
2010	10698235	15337	0	0,143	693
2011	10492960	15363	0	0,146	675
2012	10512208	15352	0	0,146	680

Graf 6: Počet aktivních zvěstovatelů v letech 1993 až 2012

Zdroj: Tabulka 14

Graf 7: Roční přírůstek v letech 1993 až 2012

Zdroj: Tabulka 14

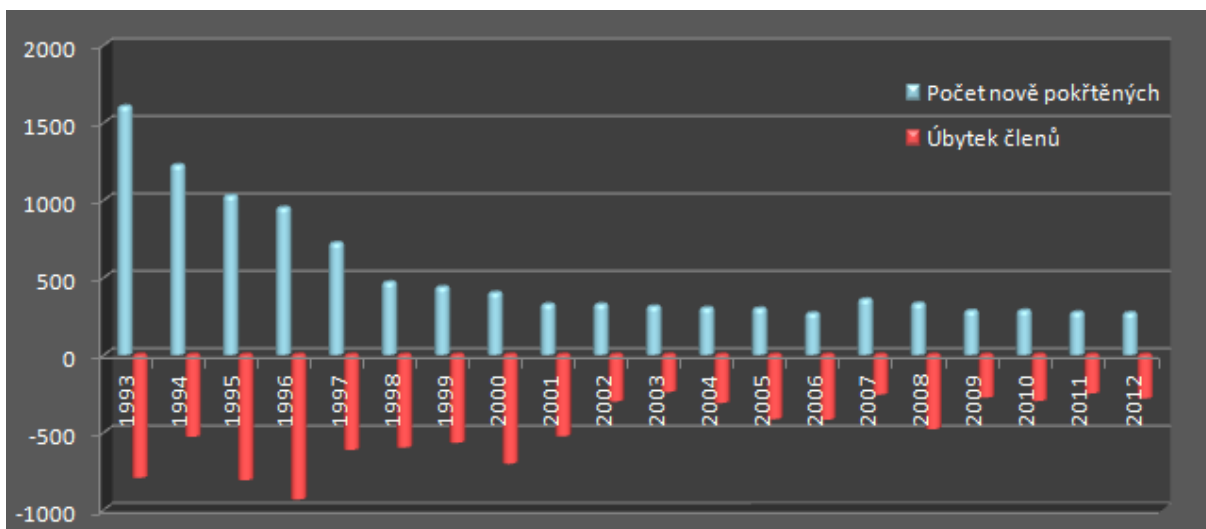
Počet svědků Jehovových v posledních letech v České republice stagnuje, až klesá. Svého vrcholu dosáhl v druhé polovině 90. let, kdy v letech 1995; 1996; 1997; 1998; 1999 přesáhl počet aktivních zvěstovatelů hodnotu 16 tisíc (16192, 16209, 16318, 16188, 16058). Tyto roky jsou také léta maximálního podílu svědků Jehovových v české populaci (0,157 %, 0,158 %, 0,158 %, 0,157 %, 0,156 %). Roku 1998 na jednoho zvěstovatele připadalo 603 obyvatel. To je minimální hodnota za celé sledované období. Maxima dosáhl tento poměr v roce 2010, kdy na jednoho zvěstovatele připadalo 693 obyvatel (0,143 % svědků Jehovových v populaci). Do roku 2012 poměr mírně klesl na 680 obyvatel na jednoho zvěstovatele (0,146 % svědků Jehovových v populaci).

Roční přírůstky vyjádřené v procentech hovoří v posledních letech o stagnaci nárůstu počtu členů. Zatímco na počátku 90. let je patrný poměrně vysoký nárůst počtu členů. Roku 1993 procentuální přírůstek 6 % (maximum za sledované období) a ještě o rok později byla tato hodnota 5 %. Od roku 1994, tedy rok po kontroverzní registraci náboženské společnosti, je ovšem patrný výrazný pokles. Meziroční přírůstek od této doby nepřekonal hranici 1 %. V roce 2000 byl dokonce na minimu za sledované období na -2 %. Od roku 2002 byl již pouze jedenkrát kladný, 1 % v roce 2007, a sedmkrát nabyl nulové hodnoty.

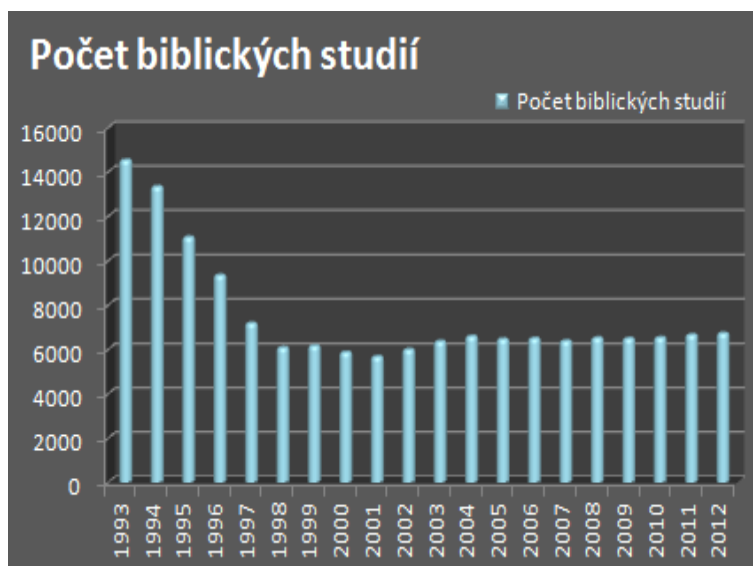
Tabulka 15: Svědkové Jehovovi v ČR od roku 1993 do roku 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Počet nově pokřtěných	Úbytek členů	Počet biblických studií	Počet biblických studií / počet nově pokřtěných
1993	1605	793	14522	9
1994	1225	528	13327	10,9
1995	1028	808	11047	10,7
1996	950	933	9332	9,8
1997	722	613	7171	9,9
1998	468	598	6067	13
1999	437	567	6150	14,1
2000	401	702	5855	14,6
2001	326	525	5658	17,4
2002	326	300	5982	18,3
2003	312	239	6349	20,3
2004	302	310	6576	21,8
2005	299	414	6453	21,6
2006	268	418	6483	24,2
2007	358	256	6370	17,8
2008	331	478	6508	19,7
2009	284	275	6480	22,8
2010	286	297	6519	22,8
2011	274	248	6646	24,3
2012	270	281	6716	24,9

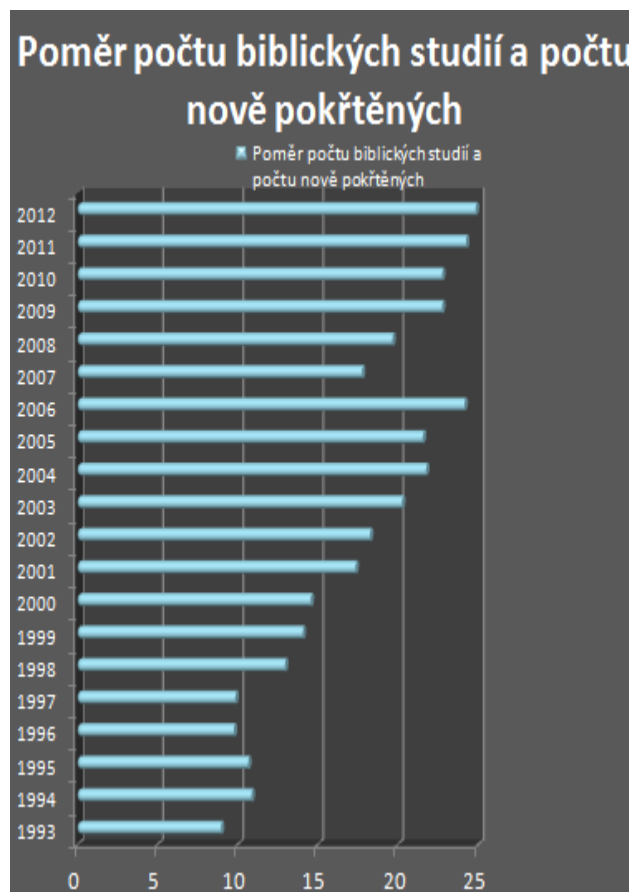

Graf 8: Počet nově pokřtěných a úbytek v ČR od roku 1993 do roku 2012
Zdroj: Tabulka 15

Graf 9: Počet biblických studií v ČR v letech 1993 až 2012
Zdroj: Tabulka 15

Graf 10: Poměr počtu biblických studií a počtu nově pokřtěných v letech 1993 až 2012 v ČR
Zdroj: Tabulka 15

Se snižujícím se počtem členů souvisí dva základní jevy.

V první řadě neustále klesá počet nově pokřtěných zvěstovatelů. Rekordním rokem za sledované období byl hned rok 1993, kdy ke křtu přistoupilo 1605 osob. Tato hodnota se ovšem téměř každoročně snižovala až na minimum na konci sledovaného období tj. roku 2012, kdy křest podstoupilo pouhých 270 lidí. Za 19 let se tedy počet zájemců stát se pokřtěným zvěstovatelem snížil téměř šestkrát.

S přistoupením ke křtu úzce souvisí domácí biblické studium, v rámci kterého nepokřtění zájemci studují Bibli a zkoumají učení svědků Jehovových. I v těchto aktivitách

můžeme za 20 let existence samostatné České republiky sledovat extrémní ztrátu zájmu. V roce 1993 byl průměrný počet biblických studií 14522. Od té doby až do roku 1998 došlo pokaždé k meziročnímu poklesu o více než 1000 studií. Od roku 1999 již kolísání v počtu domácích biblických studií není tak markantní. Přesto když v roce 2012 byl průměrný počet biblických studií 6716, bylo to 2,16 krát méně než před 19 lety.

Chceme-li zjistit určitou efektivitu domácích biblických studií, můžeme dát do poměru jejich počet s počtem nově pokřtěných zvěstovatelů (svědek Jehovův by neměl přistoupit ke křtu, dokud se dostatečně neseznámí s biblickým učením).

Výsledky tohoto porovnání jsou maximálně překvapivé. Zatímco v roce 1993 na jednoho nově pokřtěného svědka připadlo zaokrouhleně 9 biblických studií, v roce 2012 to bylo již 24,9 studií, což je 2,8 krát více. K nejméně zhoršení efektivity poté došlo zhruba na přelomu tisíciletí.

Objevují se i ty názory, že velká část domácích biblických studií je vedena s dětmi svědků Jehovových, kterých zřejmě ubývá vzhledem k tomu, že řada svědků zůstává bezdětných. Kazatelská služba popř. činnost pro organizaci je mnohdy velmi časově náročná a svědkům nedává dostatek prostoru pro osobní život. Primárním faktorem ovšem je vidina lepšího světa, kde budou pro všechno lepší podmínky. I tato skutečnost tedy přispívá ke snižování počtu domácích biblických studií.

Druhým jevem je úbytek členů. Svědkové Jehovovi nikde neuvádí statistiku, kolika členům bylo členství odňato nebo kolik jich organizaci dobrovolně opustilo. Úbytek členů tak můžeme s konstantní chybou (v ročenkách je udáván počet aktivních zvěstovatelů a ne počet pokřtěných osob, můžeme ovšem předpokládat, že počet nepokřtěných zvěstovatelů je dlouhodobě konstantní) zjistit na základě porovnání dat v jednotlivých ročenkách, tzn. počet aktivních zvěstovatelů za po sobě jdoucí roky, počty nově pokřtěných zvěstovatelů. Tyto výpočty v sobě ovšem zahrnují chybu v podobě úmrtí. Z toho důvodu není tedy používán např. pojem odliv členů, ale jejich úbytek.

A opět jsou pozorovány velmi zajímavé výsledky. Zatímco prvních devět let sledovaného období je charakteristickým výraznějším úbytkem členů. Průměrně každý rok ubylo 674 členů. V následujících jedenácti letech je průměrný roční úbytek členů již jen 320 osob, což je méně než polovina hodnoty za předchozí období.

Od roku 1993 do roku 2012 došlo celkově ke ztrátě 9583 členů. Tato hodnota představuje 62,42 % současné členské základny svědků Jehovových v České republice.

Od roku 1993 do roku 2012 bylo pokřtěno 10 472 zájemců. Tato hodnota představuje 68,2% současné členské základny svědků Jehovových v České republice.

Zpřesnění o rozsahu odlivu členů náboženské společnosti na území České republiky je možné dosáhnout s využitím dat o mortalitě v ČR.

Tabulka 16: Předpokládaná úmrtnost a odliv svědků Jehovových
Zdroj: ČSÚ, dopočet na základě ROČENEK SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	Mortalita ČR v ‰	Předpokládaný počet zemřelých s. J. (zaokrouhлено na jednotky)	Předpokládaný odliv členů
1993	11,4	174	619
1994	11,4	182	346
1995	11,4	185	623
1996	10,9	177	756
1997	10,9	178	435
1998	10,6	172	426
1999	10,7	172	395
2000	10,6	167	535
2001	10,5	163	362
2002	10,6	165	135
2003	10,9	171	68
2004	10,5	164	146
2005	10,5	163	251
2006	10,2	157	261
2007	10,1	156	100
2008	10,1	155	323
2009	10,2	157	118
2010	10,2	156	141
2011	10,2	157	91
2012	10,3	158	123

Na základě následného hypotetického přepočtu tedy za období 1993 – 2001 činil průměrný každoroční odliv členů 500 osob. Následující období, 2002 – 2012, je opět výrazně méně bouřlivé. Průměrný roční odliv teoreticky činil jen 160 lidí.

Odhad celkového odlivu členů za sledované období na území České republiky je možné tedy upravit na 6254 aktivních zvěstovatelů za 20 let (313 osob průměrně každý rok). To představuje 40,74 % současné členské základny svědků Jehovových v Česku.

Tento úbytek ovšem neznamena jen absolutní snížení počtu členů, ale i odliv zvěstovatelů, kteří mohli víru dále šířit a tím i zvětšovat okruh svědků Jehovových, kteří mohli svými dobrovolnými dary přispívat organizaci a kteří v současné době samozřejmě dále prezentují svůj pohled na Společnost a její členy.

Tabulka 17: Účast na Památné slavnosti v letech 1993 až 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

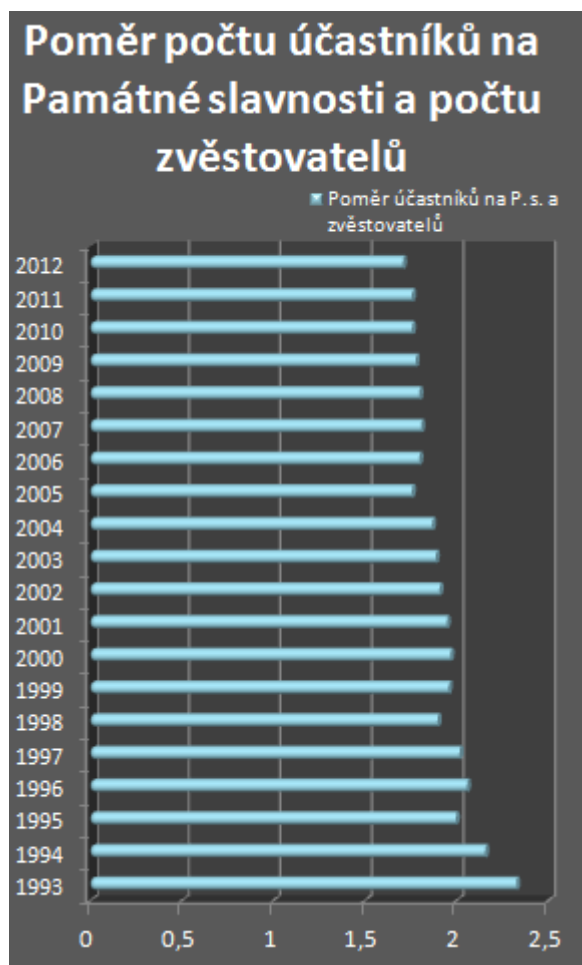
	Účast na Památné slavnosti	Poměr účast na P. s. / počet zvěstovatelů
1993	35519	2,33
1994	34573	2,16
1995	32453	2,00
1996	33439	2,06
1997	32965	2,02
1998	30698	1,90
1999	31435	1,96
2000	31069	1,97
2001	30283	1,95
2002	29703	1,91
2003	29565	1,89
2004	29281	1,87
2005	27408	1,76
2006	27759	1,80
2007	27998	1,81
2008	27547	1,80
2009	27293	1,78
2010	26940	1,76
2011	27006	1,76
2012	26287	1,71

Graf 11: Účast na Památné slavnosti v letech 1993 až 2012
Zdroj: Tabulka 17

Určitým ukazatelem zájmu společnosti o víru svědků Jehovových může být také účast na Památné slavnosti. Ta je jediným, řekněme svátkem, který svědkové dodržují a na který má přístup i široká veřejnost. Svědci Jehovovi na ni samozřejmě zvou i ty, kteří nejsou pokřtěni, ale již se zvěstovateli Bibli a vybrané publikace studují, a své přátele a příbuzné, kteří nejsou věřící.

Je pochopitelné, že snižující se počet aktivních zvěstovatelů, nově pokřtěných nebo např. biblických studií, se odráží i na nižším počtu účastníků této slavnosti. Pro lepší představu je možné vypočítat poměr mezi účastníky Památné slavnosti a počtem aktivních zvěstovatelů. Tak je lépe vidět, zda se zájem o tuto aktivitu snižuje, nebo nikoliv.

Graf 12: Poměr počtu účastníků na Památné slavnosti a počtu zvěstovatelů v letech 1993 až 2012
Zdroj: Tabulka 17

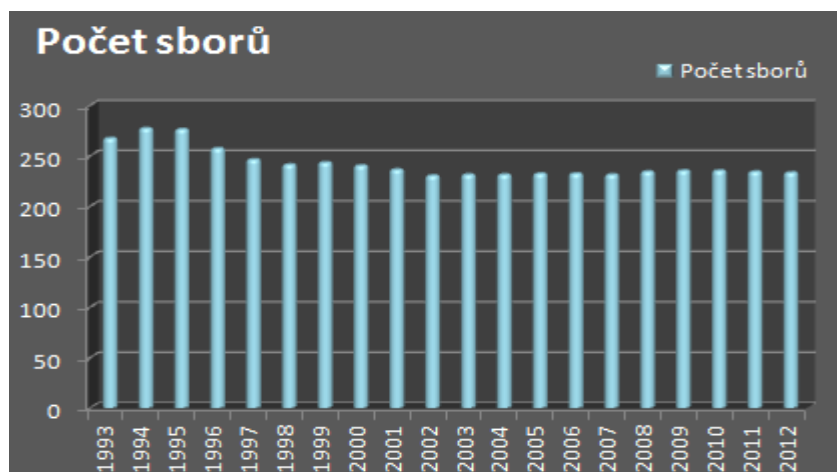
Na počátku sledovaného období v roce 1993 je tento poměr 2,33 a obdobně jako další hodnoty i tato s drobnými výkyvy klesá. Minimum nabyla v roce 2005 a 2012, kdy klesla až na hodnotu 1,76.

I tyto hodnoty tedy spíše hovoří o stagnaci nebo poklesu zájmu širší veřejnosti o učení svědků Jehovových.

Výrazně se snížil také počet sborů. Roku 1993 jich na území České republiky bylo 267. Hned následující rok dosáhl tento počet svého maxima za sledované období – 277 sborů. O 18 let později, v roce 2012, jich je jen 233, tedy o 44 méně než na počátku. Se snižujícím se počtem členů některé sbory zanikají, jiné jsou např. slučovány.

Tabulka 18: Počet sborů svědků Jehovových v ČR v letech 1993 až 2012
Zdroj: ROČENKY SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet sborů	267	277	276	257	246	241	243	240	236	230
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet sborů	231	231	232	232	231	234	235	235	234	233

Graf 13: Počet sborů svědků Jehovových na území ČR v letech 1993 až 2012
 Zdroj: Tabulka 18

6 Organizační struktura Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

Život a postavení řadového věřícího, propagace víry

6.1 Organizační struktura

Organizační struktura Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi je pro širokou veřejnost poměrně neznámý pojem. V některých literárních zdrojích se dokonce můžeme dočíst, že ani řadoví svědkové Jehovovi přesně nevědí, jak je Společnost organizována. Toto tvrzení je ovšem těžko dokazatelné a do určité míry i subjektivní. Sami jednotliví věřící jsou přesvědčeni, že o fungování organizace mají dostatek informací.

Jehovova organizace se dělí na dvě části.

Nebeská část Jehovovi organizace náleží spíše do roviny teologických úvah a její charakteristika není v možnostech této práce.

Za Hlavu křesťanského sboru (i v pozemské části organizace) je považován Ježíš Kristus. „*Stejně jako Ježíšovi následovníci v I. století, ani my dnes nepotřebujeme žádného lidského vůdce.*“⁴⁵ V průběhu historie a vývoje Společnosti tomu však vždy nebylo. Minimálně první tři prezidenti Společnosti (Charles Taze Russell, Joseph Franklin Rutherford, Nathan Homer Knorr) byli silné osobnosti pevně svírající otěže vedení organizace (např. viz *Krize svědomí, 1998*).

Ježíš svou organizaci vede prostřednictvím svatého ducha, svatého Písma a v neposlední řadě také prostřednictvím vyškolených nižších pastýřů.

Na vrcholu organizace je vedoucí sbor náležící třídě „věrného a rozvážného otroka“. Ten je tvořen pomazanými křesťany a je také označován jako „královské kněžstvo“.

---

⁴⁵WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 12

Pomazaní jsou skupina 144 000 osob, které budou společně s Ježíšem Kristem vládnout v nebeském Království.

Věrný a rozvážný otrok se v době Kristovi přítomnosti (od roku 1914) přímo podílí na přípravě a rozdělování duchovního pokrmu. Pojmenování „otrok“ v jednotném čísle znázorňuje, že se má jednat o skupinu fungující jako celek.

Věrný a rozvážný otrok získal od Ježíše dvě různá pověření.

Jednak byl ustanoven nad vším Pánovým majetkem. To zahrnuje budovy světového ústředí svědků Jehovových, odboček v jednotlivých zemích, sály Království a sjezdové sály po celém světě, tiskárny a sklady se samotnými publikacemi. K „majetku“ ovšem také patří pověření kázat „dobrou zprávu“ po celé Zemi a vyučovat ty, kdo na tuto zprávu příznivě reagují. Vedoucí sbor dohlíží na kazatelskou činnost, na vydávání biblických studií, na jmenování dozorců.

A jednak byl ustanoven nad čeledí, což jsou všichni ti, kteří přijímají duchovní pokrm, ať už patří k pomazaným nebo k řadovým členům.

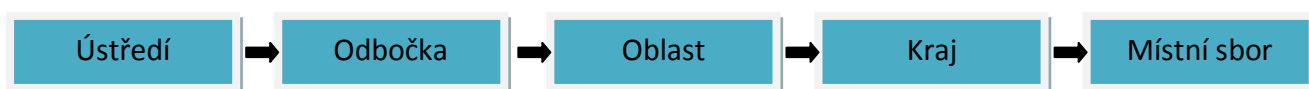
Bratři tvořící vedoucí sbor mají zkušenosti desetiletí služby a řadoví členi jsou na základě Božího slova vybízeni, aby plně spolupracovali s těmi, kdo poskytují vedení.

Organizace sborů svědků Jehovových je přirovnávána k organizaci křesťanského sboru v I. st. n. l. Všechny sbory dohromady tvoří jednotný celosvětový sbor. Jeho jádro tvoří výše zmiňovaní křesťané pomazaní duchem.

V současné době má vedoucí sbor osm členů: D. H. Splane, A. Moris III., D. M. Sanderson, G. W. Jackson, M. S. Lett, S. F. Herd, G. Lösch, G. H. Pierce.

Organizační struktura se dále dělí do odboček, které dohlíží na dílo svědků Jehovových v jedné nebo více zemích. V jedné odbočce je jmenován výbor, v němž slouží minimálně tři starší. Jeden z nich je potom určen jako koordinátor výboru.

Pod danou odbočku následně spadají oblasti, které jsou dále děleny na určitý počet krajů. Do krajů jsou uspořádány jednotlivé místní sbory.

Obrázek 1: Schéma organizační struktury Společnosti

Velikost oblastí a krajů a počet jejich členů se liší. Odvíjí se to od geografického členění lokality, jazykové struktury obyvatel nebo počtu sborů na území.

Jednotlivé sbory přijímají a podřizují se organizačním opatřením.

Na službu v odbočkách, oblastech, krajích a jednotlivých sborech dohlížejí starší neboli dozorcí. Ti jsou do této pozice jmenováni, nikoliv voleni. Jmenováním dozorců se zabývá vedoucí sbor, který není v této funkci ničím vázán, ani doporučením místní rady starších. Tato doporučení ovšem mohou být podána a sloužit jako vodítko vedoucímu sboru. Nebo může vedoucí sbor pověřit své zástupce, ať jmenují dozorce oni.

Starší jednotlivých sborů mají dále rozděleny různé úkoly.

Předsedající dozorce řídí schůzky rady starších, je odpovědný za dohled nad služebním shromážděním nebo zařizuje veřejné přednášky.

Další funkcí je tajemník, který má na starosti sborové záznamy a zajišťuje informovanost ostatních starších s důležitou korespondencí.

Dozorce služby plánuje kazatelskou činnost a věci s tím související. Navštěvuje skupiny sborového studia knihy a přednáší tam služební proslov. Spolupracuje s jednotlivými skupinami při kazatelské službě a pomáhá vést biblická studia.

Další funkce jsou ještě vedoucí studia *Strážné věže*, dozorce teokratické školy, dozorce sborového studia knihy.

Jmenování starších do jednotlivých úřadů je na dobu neurčitou. Pokud ovšem někdo nemůže svůj úkol plnit, je jmenován jiný starší. Pokud je dozorců v daném sboru málo, musí někteří členi vykonávat více úkolů.

Starší by také měli poskytovat řadovým členům pomoc a radu (a to bez ohledu na funkci, kterou vykonávají).

Předsedající dozorce, tajemník a dozorce služby tvoří služební výbor sboru, který se např. stará o inventarizaci, objednávání literatury, zasílání zpráv o kazatelské činnosti, schvaluje žádosti o uspořádání svatebního nebo smutečního obřadu a další.

Někteří starší jsou také vybíráni do výborů pro styk s nemocnicemi, do regionálních stavebních výborů, do výborů sjezdových sálů či do výborů oblastních sjezdů.

Ve městech, kde je více než jeden sbor, je jmenován městský dozorce.

Starším ve sboru pomáhají služební pomocníci. Obvykle neplní úkoly spojené s vyučováním. Ovšem přispívají k tomu, že ve sboru je pořádek. Zajišťují literaturu, mohou mít na starosti časopisy, vedou záznamy sboru, pomáhají s účetnictvím, starají se o aparaturu, podílejí se na údržbě a úklidu sálů Království. V životě svědků Jehovových hraje důležitou roli biblická literatura vydávaná Společností. Rada starších proto jmenuje vybrané

služební pomocníky, kteří mají na starosti různé úkoly ohledně literatury, jež berou velmi vážně. Jeden se stará o zásobu knih, brožur a dalších publikací. Jiný má na starosti časopisy. Pohyb literatury na skladě je monitorován a jsou o něm vedeny záznamy – např. kolik literatury a jaké bylo rozšířeno, jaká je k dispozici. Všechny publikace a časopisy ve skladu jsou k dispozici zvěstovatelů. Literatura je v šíření víry svědků Jehovových velmi efektivní a proto ji kazatelé hojně využívají.

Na pozici starších ani na pozici služebních pomocníků nemohou být jmenovány ženy.

Pro starší i služební pomocníky jsou stanovena přísná kritéria. Měli by být umírnění ve svých osobních návycích, měli by projevovat sebeovládání, být rozumní, spravedliví, věrně oddaní, zdravé mysli a neměli by být umínění a zlobní.

Bohužel i tato skupina lidí, podléhající přísným kritériím, v nedávné době figurovala v závažném skandálu. 21. listopadu 2007 vydalo ústředí svědků Jehovových tiskovou zprávu oznamující, že i mezi svědky Jehovovi dochází ke zneužívání dětí. Doložené případy se staly v amerických sborech, kde byly děti zneužívány staršími a služebními pomocníky. Oběti těchto hrůzných činů byly Společností finančně odškodněny. Konkrétní částka není známá. Její celkový odhad je 50 až 60 milionů dolarů. V souvislosti s tím byl kritizován jeden kontroverzní fakt. A to, že vedení Společnosti vyžaduje, aby se (i v případě zločinu na dětech) k řešení přistoupilo, pokud jsou k dispozici dva nebo tři očití svědci.

Vedoucí sbor dále jmenuje krajské dozorce. Ti pravidelně (obvykle dvakrát za rok) navštěvují místní sbory, průkopníky, zvláštní průkopníky nebo misionáře daného území.

Krajský dozorce mimo jiné např. kontroluje sborové záznamy, prozkoumává karty „Zpráva sborového zvěstovatele“, záznamy o návštěvnosti shromáždění, absolvuje schůzku se staršími, rozmlouvá se zvěstovateli.

Krajský dozorce má také na starosti krajský sjezd a sjezdové dny.

Koncem každého měsíce posílá krajský dozorce odbočce zprávu o své kazatelské službě.

Pokud sbor, který tento dozorce zrovna navštívil, neuhradí náklady spojené s cestou, jídlem a ubytováním, dostává úhradu těchto výloh.

Obdobné funkce jako krajský dozorce má v rámci oblasti oblastní dozorce.

Dalším stupněm v organizační hierarchii je výbor odbočky, který je složen z minimálně tří bratrů. Ti dohlížejí na kazatelskou činnost na území spadajícím pod odbočku. Výbor zajišťuje literaturu, dohlíží na organizovanost sborů, stará se o činnost misionářů, podílí se na

přípravě oblastních nebo krajských sjezdů a další. Jeden z členů výboru zastává funkci koordinátora.

Jednotlivé odbočky potom navštěvuje zónový dozorce. Mimo další povinnosti zkoumá zónový dozorce záznamy o činnosti odbočky, popř. zkontroluje provoz tiskárny, farmy nebo nějakého jiného zařízení.

Řadoví svědkové Jehovovi mají samozřejmě možnost pomáhat Společnosti.

Jednou z možností, jak organizaci pomoci, je sloužit v jednom z domovů betel. Betel znamená „Boží dům“. Zde je vykonávána práce související s výrobou a následným rozšiřováním literatury. V betelu v Brooklynu sídlí vedoucí sbor, jež dohlíží na všechny sbory na světě. Odtud jim poskytuje duchovní vedení a v patřičnou dobu také „duchovní pokrm“.

Protože je práce v betelu i fyzicky náročná, jsou pro tuto službu vhodné spíše mladí, zdraví a fyzicky silní jedinci. Samozřejmě tito bratři musí být pokřtěni.

Řada svědků Jehovových vypomáhá také s výstavbou sálů Království nebo sjezdových sálů. A to jako dobrovolní pracovníci na stavbách nebo nějakými prostředky (peníze, ale i různý materiál). Zájemci o pomoc na stavbě by měli vyplnit přihlášku pro dobrovolné pracovníky, kterou následně schvaluje služební výbor sboru. A stejně jako k dalším aktivitám, i k této jsou svědkové Jehovovi vybízeni jako k záslužné činnosti, které je zapotřebí.

„Každý z nás je povzbuzován, aby se podle svých osobních okolností snažil dosáhnout určitých teokratických cílů. K nim například patří: účastnit se kazatelské služby každý týden, zahájit a vést domácí biblické studium, věnovat více času přípravě na sborová shromáždění, přihlásit se do pomocné nebo pravidelné průkopnické služby, sloužit tam, kde je více potřeba, pomáhat při výstavbě sálů Království a sjezdových sálů, sloužit v betelu nebo se stát misionářem.“⁴⁶

---

⁴⁶ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 118

6.2 Shromáždění

Svědkové Jehovovi se každý týden sházejí při mnoha různých příležitostech, které jsou pro jednotlivé členy obvykle velmi důležité.

Důležitou roli v životě svědků Jehovových hraje každotýdenní sborové studium *Strážné věže*. Na stránkách tohoto časopisu rozebírají svědkové podrobněji své vnímání Božího slova. Tato látka je považována za extrémně důležitou. Obecně totiž pro svědky Jehovovi platí, že by neměli studovat pouze Bibli. Články ve *Strážné věži* se dotýkají všech oblastí lidského života a vytyčují čtenáři způsob chování v jednotlivých situacích. Tím je dosaženo, že chování, postoje, názory atd. svědků po celém světě jsou v podstatě jednotné.

Od účastníků studia se očekává, že jsou připraveni, mají vyhledány nevypsané biblické verše a aktivně se na shromáždění podílejí svými komentáři.

Studia *Strážné věže* se obvykle účastní celá domácnost, tzn. i děti, a je vedeno formou otázek a odpovědí.

Každý týden jsou konána veřejná shromáždění formou přednášky na určitý biblický námět. Tato shromáždění jsou určena nejen pokřtěným svědkům a zájemcům, ale i veřejnosti, která by se s vírou chtěla seznámit. Tyto přednášky mají rozličné náměty týkající se biblických nauk, proroctví, morálky, mladých lidí, manželství, různých biblických postav atd. Pokud je sbor malý nebo nemá dostatek řečníků, může se stát, že přednáška nebude každý týden. Všichni se ovšem snaží, aby to bylo co nejčastěji. Proto jsou např. zváni řečníci z jiných sborů.

Na kazatelskou činnost svědků Jehovových jsou zaměřena služební shromáždění. V periodiku *Naše služba Království* je program služebního shromáždění na každý týden. Bratři odpovědní za různé body programu služebního shromáždění jsou nabádáni, aby do programu nevkládali žádný dodatečný materiál, aby vše pečlivě prostudovali a aby látku dokázali uplatnit na situaci v místním sboru. Přednes by neměl být nikterak okázalý.

A jak svědkové Jehovovi definují cíle služebního shromáždění?

„(1) Probudit nás k co největší účasti na veřejné službě – ať je to vydávání svědectví „dům od domu“, na ulici nebo kdekoli jinde, kde jsou lidé a pomoci nám zlepšit se v předkládání dobré zprávy; (2) naučit nás vykonávat opětovné návštěvy u lidí, kteří projeví zájem nebo přijali biblickou literaturu; (3) podnítit nás k tomu, abychom si pravidelně vyhrazovali čas na vedení domácích biblických studií a na to, abychom zájemce vedli k Boží

*organizaci; (4) předat nám podněty, jak je možné vydávat svědectví neformálně a (5) ukázat nám, jak lze obratněji pomáhat novým zájemcům, našim dětem i dalším mladým lidem, aby se stali učedníky a zasvětili svůj život Bohu.*⁴⁷

Svědkové Jehovovi nebo ti, kteří mají zájem se jimi stát, mají možnost přihlásit se do teokratické školy, kde je součástí výuky čtení Bible, biblické proslovy, úkoly přednášené studenty a další školení pro kazatelskou službu. Studenti teokratické školy mohou využít knihovny v sále Království, kde jsou všechny dostupné publikace svědků Jehovových, Indexy publikací Watch Tower Society a někdy i různé překlady Bible, konkordance, slovníky nebo encyklopedie.

V malých skupinách pokřtěných svědků Jehovových nebo zájemců probíhá sborové studium knihy. Obvykle se studium koná v domácnosti, je ovšem možné využít i sál Království. Studium knihy vede buď dozorce sborového studia knihy, nebo způsobilý služební pomocník. Při studiu je využívána Bible a nějaká publikace vydaná Společností.

Svědkové Jehovovi se také obvykle schází před svědeckou službou. Zde se rozdělí, rozeberou nějaký biblický verš nebo denní text, popř. prodiskutují, jak se chovat v určité situaci, která může ve službě vyvstat.

Každý rok se sbory v jednotlivých krajích shromažďují k jednodennímu sjezdovému dni a dvoudennímu krajskému sjezdu.

Oblastní sjezdy se obvykle konají jednou za rok a trvají tři dny.

Pravidelně se po celém světě konají také mezinárodní sjezdy. Zde se počet účastníků vyšplhá i k desetitisícům.

Při těchto sjezdových příležitostech mohou zájemci podstoupit křest úplným ponořením do vody.

Jedenkrát za rok se všechny sbory svědků Jehovových scházejí ke „Slavnosti na památku Kristovy smrti“ neboli k „Pánově večeři“. Tato událost je pro ně nejdůležitějším shromážděním v roce a je na ni zvána i laická veřejnost.

Datum „Památné slavnosti“ se určí tak, že se k novu nejbližšímu jarní rovnodennosti připočte 14 dní (obvykle se tedy kryje s úplňkem). Toto datum je shodné s datem „Pasachu“, což je výroční připomínka vyjití Izraelitů z Egypta.

---

⁴⁷ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 66

Jedná se o symbolické jídlo (víno a chléb), z něhož smějí jíst jen pomazaní křesťané (144000 vyvolených). Ostatní se „Památné slavnosti“ také účastní, ovšem jen jako pozorovatelé.

6.3 Kazatelská služba

Důležitou součástí života svědků Jehovových je kazatelská služba. O této činnosti podávají přesnou zprávu o „Hodinách ve službě“. Udává se v celých hodinách. Sem je zahrnut čas ve službě „dům od domu“, ve službě na ulici, na opětovných návštěvách, vedením biblických studií nebo formálním či veřejným vydáváním svědectví osobám nepokřtěným. Dále sem patří biblické studium s nečinnou sestrou nebo bratrem nebo některým z nově pokřtěných, kdo potřebuje duchovní pomoc, nebo s vlastními dětmi (do zápisu maximálně jedna hodina týdně).

„Zvěstovatelé ve sboru jsou vybízeni, aby zájmy Království dávali na první místo a aby ve službě usilovně pracovali a vykonávali podle svých osobních poměrů co nejvíce.“⁴⁸ Jsou dále nabádáni, aby si stanovili reálné osobní cíle a sledovali svůj pokrok.

Má-li někdo ve své činnosti vážná omezení (např. vážné onemocnění), může podávat svědectví jen v řádech minut měsíčně. O tomto opatření rozhoduje služební výbor sboru. I o takto omezené činnosti se ovšem musí podávat zpráva.

Obdobné opatření platí např. i pro osoby pokročilé věkem.

Ve sborovém archivu má každý člen zavedenou kartu „Zpráva sborového zvěstovatele“, kam se zaznamenávají každý měsíc údaje o službě.

Dozorci následně záznamy zkoumají, zjišťují, jakých pokroků bylo dosaženo, nebo naopak, která odvětví služby pokulhávají, nebo zda se ve sboru nevyskytl nějaký problém, zda je potřeba více kazatelů, jaké publikace jsou zapotřebí, jaký zájem o studium projevují lidé a další.

Zpráva vytvořená staršími za celý sbor je následně na konci měsíce posílána odbočce.

Svědkové Jehovovy se snaží vydávat svědectví o Království pokud možno každému a využívají k tomu každou příležitost – v zaměstnání, na ulici, v parku, na parkovišti, ve veřejné

---

⁴⁸ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 87

dopravě a jinde. Jsou doslova zaměřeni na to, aby běžný rozhovor dokázali stočit k vydávání svědectví. Při těchto příležitostech obvykle nabízejí časopis *Strážná věž* nebo *Probudte se!* nebo některou z publikací Společnosti. O tom, které publikace se mají ve veřejné svědecké službě daný měsíc nabízet, se svědkové dozvědí v *Naší službě Království*.

Sbory i jednotliví zvěstovatelé vydávají svědectví v odbočce určených obvodech. Činnost svědků Jehovových je systematická a organizovaná. Na propracování (termín používaný v literatuře Společnosti pro tuto činnost) obvodu dohlíží dozorce služby. S tím mu může vypomáhat vybraný služební pomocník.

Svědci mají v některých případech (záleží na velikosti obvodu a sboru) možnost požádat o svůj osobní obvod, tzn. lokalitu, kterou pravidelně propracovávají.

Svědkové Jehovovi také dostávají pokyny, jak pracovat v případě cizinců nebo ve vícejazyčném obvodu. Někdy jsou v krajích dokonce pořádány i jazykové kurzy.

Někteří svědkové Jehovovi jsou službou natolik ovlivněni, že se neváhají přestěhovat do míst, kde je nedostatek zvěstovatelů. A to nejenom z kraje do kraje, ale i do jiné země.

Pokud někdo z oslovených projeví zájem, vykonávají u něj svědkové Jehovovi opětovné návštěvy. Na ty se obvykle poctivě připravují, aby posluchače zaujali. Cílem těchto opětovných návštěv je zahájení domácího biblického studia.

Tato biblická studia jsou určitým předstupněm pro samotný křest a mohou trvat několik týdnů, měsíců či let. Z pravidla jsou vedena na základě některé publikace svědků Jehovových. Pro takové účely jsou také speciálně vydávány brožury a videonahrávky.

Zájemci o domácí biblická studia obvykle pravidelně navštěvují místní sbor a učí se spolupracovat s organizací. Již při studiu je totiž zdůrazňován význam a přínos organizace a její důležitost při studiu Písma a přibližování se Jehovovi.

Kazatelská služba je základ činnosti pro každého svědka Jehovova. Určitou nadstavbou k ní je průkopnická služba. Ta je dále dělena na tři typy: pomocná, pravidelná, zvláštní.

Do pomocné průkopnické služby posílá přihlášku sám svědek. Tu následně schvaluje služební výbor místního sboru. Po schválení je průkopník jmenován na různě dlouhou dobu (měsíc, několik měsíců, doba neurčitá). Někteří svědkové Jehovovi se této činnosti věnují při zvláštních příležitostech (např. období „Památné slavnosti“ nebo návštěva cestujícího dozorce), v době prázdnin nebo v době dovolené. Pro tuto službu je stanovena měsíční kvóta.

Funkce pravidelného průkopníka již na jednotlivé svědky klade větší časové nároky. Takové osoby musí plnit roční kvótu a jsou jmenováni odbočkou. Dále musí být alespoň šest měsíců pokřtění, držet se morálních zásad a být příkladným zvěstovatelem.

Z pravidelných průkopníků, kteří mají znamenité výsledky, jsou odbočkou vybíráni zvláštní průkopníci. Často bývají posíláni i na odlehlá místa, kde je málo zvěstovatelů, proto by měli být flexibilní a nelpět příliš na jednom místě. Zvláštní průkopníci již dostávají nízký příspěvek na pokrytí nezbytných výdajů.

Při tom všem úsilí, které svědkové Jehovovi věnují propagaci své víry, není divu, že po světě přibývá nových sborů. Mladí, schopní a svobodní muži jsou tedy vybízeni, aby se přihlásili do školy služebního vzdělávání. Zde se muži seznamují nejen s biblickými naukami, ale i s organizačními záležitostmi týkajícími se Společnosti. Po absolvování jsou dále přiděleni. A to nejen v rámci své země, ale po celém světě, kde je jich zapotřebí.

Do mnoha zemí byli svědkové vysíláni Společností jako misionáři, kteří bývají obvykle školeni v biblické škole Strážné věže Gileád v USA. Misionáři nemusí splňovat jen duchovní požadavky, ale musí být i fyzicky odolní. Některá místa, kam jsou posíláni, nejsou jen naprosto kulturně odlišná od jejich domovů, ale poskytují jim výrazně nižší životní úroveň. Zájemci o misionářskou službu mohou navštívit speciální schůzku konanou při oblastním sjezdu.

6.4 Místa shromažďování

Centrem scházení se svědků Jehovových je sál Království. Ten je buď pronajatý, nebo je majetkem náboženské společnosti. V některých případech Společnost koupila pozemek a na něm sál Království postavila, v jiném případě byla koupena starší budova a více či méně zrekonstruována. V těchto případech je následně nutné uspořádat program k zasvěcení budovy Jehovovi.

Na stavbu nebo rekonstrukci budovy v některých zemích dohlíží regionální stavební výbor, který je složen ze starších, jež mají zkušenosti ze stavebnictví, realitních kanceláří, účetnictví, podnikání a dalších oborů.

Aby byla stavební činnost co nejefektivnější, byly zřízeny skupiny pro výstavbu sálů Království, které se v rámci dané země přesouvají a pomáhají se stavebními pracemi (vypomáhají i v případě živelných katastrof).

Každý sál Království je tedy jiný. Jedno mají ovšem společné všechny. Neměly by to být stavby nikterak honosné, měly by být funkční, působit příjemně a samozřejmě by měly být čisté a upravené, tak aby náležitě reprezentovaly Jehovovu organizaci.

Obvykle bývá v sále Království vypracován seznam činností, které jsou zapotřebí každý týden vykonat. Nad tím dohlíží buď sborový starší, nebo služební pomocník. Obvykle platí pravidlo, že úklid zajišťují jednotlivé skupiny sborového studia knihy.

Schází-li se v sále Království více sborů, potom starší těchto sborů ustanoví provozní výbor sálu Království (stejně úkoly jako u předchozího případu někdo ze starších nebo služebních pomocníků). Na starost mají dohled nad úklidem, zajišťují čistící a hygienické prostředky a kontrolují dobrý stav budovy.

V případě více sborů v jednom sálu Království je vypracován co nejvhodnější harmonogram shromáždění jednotlivých sborů. Dojde-li ke střídání časů, mělo by se tak stát v prvním týdnu kalendářního roku.

Sály Království mohou svědkové Jehovovi využívat i ke svatebním obřadům nebo pohřebním proslovům. K tomu je nutné podat žádost, o které rozhodnou starší ve služebním výboru.

V průběhu shromáždění jsou určeni někteří bratři jako pořadatelé. Ti vítají nově příchozí, pomáhají hledat místa, zaznamenávají počet příchozích, obsluhují topení, větrají, v případě potřeby upozorňují rodiče s neukázněnými dětmi. Rodičům je doporučováno, aby měli své děti u sebe a seděli tak, aby mohli, pokud je to nutné, co nejméně nápadně opustit místnost.

Výstavba, nájem, rekonstrukce, provoz a další sálu Království jsou financovány z dobrovolných darů (viz dále financování).

6.5 Každodenní život svědků Jehovových

Svědkové Jehovovi zasvětili svůj život Bohu. Pokud tedy žijí v souladu s biblickými pravidly, mělo by se to zrcadlit ve všem, co dělají. Zásadou je zůstat neposkvrněnými a neznečišťovat se hříchem ani svěským smýšlením. Tyto negativní vlivy v lidech podněcuje Satan Ďábel, vliv prostředí a v neposlední řadě vlastní hříšné sklony.

Prostředí současného světa je pro svědky Jehovovi zhoubné a mravně zkažené. Zkoušky, kterým jsou vystavovány, by měli přijímat s radostí jako důkaz, že jednají dle Boží vůle.

Prísne zakázáno je vměšovat se do politických a společenských záležitostí tohoto světa. Nemravné, hanebné nebo oplzlé myšlenky jsou zakázány. Vhodné ani není o nich zbytečně příliš mluvit. Z tohoto důvodu jsou také pro svědky Jehovovi nepřipustné nemravné a některé zábavné pořady.

Vyhnout se různým lákadlům a zkouškám pomáhá svědkům Jehovovým časté studium biblické literatury a pravidelná účast na shromáždění.

S mravní čistotou je spojená také čistota tělesná. Křesťané by se měli pravidelně mýt a prát nebo čistit své oblečení. Stejným způsobem by se měli starat i o své děti.

Ve svých publikacích jsou svědkové instruováni, že se mají starat o svou domácnost a dům, aby i tím dávali okolí příklad křesťanského chování.

Muži, ženy i děti by se měli podílet na péči o domácnost, a tím si současně vytvářet vhodné návyky pro nový svět pod vládou Božího Království.

Příkladná by měla být i starost o automobil.

Není tedy divu, že svědkové Jehovovi by měli dodržovat i určitý dress code. Do služby, na shromáždění, sjezdy, návštěvy odboček a další místa by měli chodit cudně a nikoli vyzývavě. Svědky Jehovovy tedy často potkáme ve společenském oděvu.

Svědkové Jehovovi dostávají také pokyny ohledně vhodné rekreace a zábavy, současně je jim připomenuto, že to není nejdůležitější a že by při výběru měli projevit bohu libou moudrost. Obecně ale platí, že teď není doba pro přílišné věnování se svým zájmům.

Nejedná se pouze o zhoubný vliv nějakých aktivit. I když jsou určité aktivity pro svědky Jehovovi přijatelné, může být přítomnost světských lidí a jejich vliv na svědky mnohdy škodlivý.

I proto jsou publikace Společnosti čas od času zaměřeny mimo jiné i na vyrovnané návrhy zábavy. Svědkové Jehovovi k sobě mohou pozvat pár jednotlivců nebo rodin na křesťanské společenství, mohou se účastnit svatebních hostin a jiných podobných společenských událostí. Je ovšem moudré omezit počet pozvaných lidí i délku setkání. Středem pozornosti by nemělo být jídlo a pití, a pokud se podává alkohol, měli by hosté samozřejmě pít s mírou. To ale nic nemění na faktu, že správný křesťan má být pohostinný.

Dobry svědek Jehovův by měl dávat pozor na uvolněnou atmosféru a nepodlehout svodům, a překročit tak hranice vhodného křesťanského chování.

Přístup svědků Jehovových ke vzdělání může být pro mnohé považován za diskutabilní. Opět je zde primární důraz kladen na duchovní život (viz dále). Děti a mladí lidé jsou opětovně upozorňováni na špatný vliv prostředí a spolužáků, kteří nejsou svědky Jehovovi.

Zájmy Království by měly být nadřazeny světskému zaměstnání daného svědka. Otec, jakožto hlava rodiny, by se ale měl starat o potřeby své domácnosti.

„Jestliže projevují [křesťané] zbožnou oddanost a jsou spokojeni s tím, že mají obživu a přístřeší, vyvarují se úzkostných starostí a léček hmotářského způsobu života.“⁴⁹

Důležitá je také zásada, že svědek Jehovův si na živobytí vydělává poctivě (nejedná se pouze o zákaz v dané zemi nelegální činnosti, ale neměli by vykonávat ani práci, která přestupuje Boží zákon). A stejně jako děti ve škole, i dospělí v zaměstnání si musí dát pozor na špatnou společnost.

Svědek Jehovův také musí mít na paměti, že nesmí využívat teokratické společenství k osobním ani obchodním zájmům.

Svědkové Jehovovi mezi sebou neřeší žádné rozdíly. Bratři a sestry by k sobě měli přistupovat stejně bez ohledu na rasu, národnost, sociální či ekonomické zázemí nebo vzdělání.

Celý křesťanský sbor svědků Jehovových vystupuje v podstatě jednotně. Až v posledních letech byla tato jednota narušena disidentskou činností některých svědků (viz dále).

---

⁴⁹ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 142

Bratři a sestry by se k druhým měli chovat tak, jak si přejí, aby druzí jednali s nimi. Vyskytne-li se mezi některými členy sboru problém, měli by jej neprodleně řešit, otevřeně komunikovat a mít neustále na mysli křesťanskou jednotu.

6.6 Řešení problémů ve sboru, s jednotlivými členy

Pokud si starší všimnou nějakého nebezpečného vlivu, udělí svědkovi, kterého se to týká, radu s cílem usměrnit jeho myšlení.

Dává-li někdo okatě najevo neúctu k Božím měřítkům (např. nehorázná lenost, sžíravá kritika, trvale nevhodná zábava, ...), může tak vrhat špatné světlo na celý sbor. Starší za takových okolností mohou přistoupit k přednesení proslovu ve sboru, v němž zazní patřičné rady. Jméno nepořádného člověka nezazní. Ostatní bratři a sestry ale obvykle poznají, o koho se jedná a omezí s ním společenské kontakty. Pokud takto označený člen přestane vést takto nepořádný život, nemusí se s ním již nadále jednat jako s označeným.

Ve sborech se ovšem musí někdy řešit také vážná provinění. Mezi těžké hříchy se řadí např. smilstvo, cizoložství, homosexualita, rouhání, odpadlictví nebo modlářství. Tyto záležitosti by neměli řadoví svědci řešit jen mezi sebou, měly by být oznámeny starším, kteří na ně zareagují a začnou je řešit. Pokud je hřích prokázán a viník není ochoten činit pokání v rozumné míře a vhodným způsobem věc napravit, bývá přistoupeno k vyloučení provinilce.

Je-li tedy starším oznámen nějaký vážný hřích, dva z nich nejprve záležitost prozkoumají. Pokud je obvinění odůvodněné, je radou starších jmenován právní výbor (nejméně tři starší), který věc projedná.

Starší by měli chybujícího vhodně pokárat a pokusit se ho přivést zpět na správnou cestu. K tomu je ovšem nutné, aby provinilec skutečně litoval a činil pokání. To ale nestačí, dané osobě jsou uložena určitá omezení, která jsou postupně rušena současně s obnovou duchovního smýšlení.

Za určitých okolností sbor usoudí, že by mělo být provinilci uděleno oficiální pokárání před celým sborem. To musí být schváleno předsedajícím dozorcem.

Nastávají ovšem i případy, kdy hříšník nelituje a rozhodně nechce činit pokání. Za těchto okolností je potom ze sboru vyloučen. Tento akt je i za účelem ochrany zbývajících členů a sboru.

Provinilci je rozhodnutí o vyloučení s biblickým odůvodněním oznámeno. Do sedmi dnů má dotyčný právo na odvolání. To řeší rada starších s krajským dozorcem, který určí odvolací výbor.

Je-li přesto vyloučen, je mu také oznámeno, jaké kroky může podniknout, aby byl po určité době zase přijat.

Oznámení o odnětí pospolitosti je ve sboru velmi stručné: pouze jméno a to, že již není Svědkem Jehovovým. To je pro ostatní jasný signál, že se s danou osobou již nemají stýkat. Žádné další vysvětlování není nutné.

Opustí-li někdo společenství svědků Jehovových dobrovolně, je na něj pohlíženo stejně jako na ty, kteří jsou vyloučeni. Svědčí o tom i fakt, že se při oznámení o této situaci postupuje stejně jako při odnětí pospolitosti.

Stojí-li vyloučený svědek Jehovův o znovupřijetí do organizace, je to možné. Musí dát jasně najevo pokání a určitou delší dobu dokazovat, že zanechal hříšného chování. Taková skutečnost může trvat několik měsíců i let.

O znovupřijetí musí být podána písemná žádost a v ideálním případě ji posuzuje stejný výbor, který dané osobě odjímal pospolitost. Pokud bývalý svědek žádá v jiném sboru, právní výbor vyřizující tuto záležitost se spojí s radou starších sboru, který tomuto člověku pospolitost odňal, a dá jí své doporučení. O znovupřijetí musí v závěru rozhodnout právní výbor sboru, který původní odnětí provedl.

Následné oznámení sboru je opět velmi jednoduché: jen jméno a to, že je opět svědkem Jehovovým.

Provinít se samozřejmě může i nepokřtěný zvěstovatel.

Stejně jako v případě pokřtěného člena, je mu nejprve udělena rada, jak se chovat dle biblických pravidel. Pokud i po schůzce se dvěma staršími taková osoba nečiní pokání, je sboru oznámeno, že již není nepokřtěným zvěstovatelem. Zbylí křesťané si potom musí dávat pozor na jakékoli společenské kontakty s ním.

I nepokřtěný zvěstovatel má možnost vrátit se zpět do sboru. Dva starší se s ním sejdou a zjistí, jaký duchovní pokrok učinil. Je-li dostatečný, je sboru oznámeno, že je opět dotyčný nepokřtěným zvěstovatelem.

Také v případě nezletilých pokřtěných dětí se vážná provinění hlásí starším. Rodiče by v takovém případě měli spolupracovat a neměli by své děti chránit před ukázněním. Pokud ukáznění nepadá na úrodnou půdu, je nezletilci, stejně jako dospělému, odňata pospolitost.

6.7 Vztahy s rodinou a okolím

Životem a rodinou svědků Jehovových prolíná zásada vyslovená apoštolem Pavlem v I. Korintánům 11:3: „*Chci však, abyste věděli, že hlavou každého muže je Kristus; hlavou ženy zase muž; hlavou Krista je zase Bůh.*“

Manželky by se měly podřizovat svým manželům. Děti by se měly podřizovat svým rodičům. Muž by měl svou roli vykonávat s láskou, aby se mu manželka a děti podřizovaly s radostí. Manželka má roli pomocnice (doplňku), manžela by měla trpělivě podporovat a respektovat, čímž si získává jeho přízeň.

Jediným důvodem pro uznání rozvodu manželů je smilstvo. Manželská rozluka je pro svědky Jehovovy nepřijatelná. Stejně jako společný život muže a ženy bez řádného oddání.

Podřizovat se Bohu je pro svědky Jehovovy přirozeností. A protože Kristus svěřil třídě „věrného a rozvážného otroka“ autoritu, podřizují se svědci samozřejmě organizačním opatřením.

Nejsilnější pouta by měla panovat mezi členy křesťanského sboru. „*Jsme sjednoceni nepokryteckou bratrskou láskou, která nás spojuje nezlomným poutem, mnohem silnějším, než jaké lze nalézt v kterémkoli společenském, náboženském a rodinném vztahu.*“⁵⁰

Tato bratrská láska se odráží i ve faktu, že jsou-li někteří spoluvěřící postiženi nějakou tragédií nebo katastrofou, svědkové Jehovovi velmi rychle zorganizují humanitární pomoc.

Určitá izolovanost svědků Jehovových není jen subjektivním vjemem pozorovatele zvenčí. Sami svědci se z tohoto světa vymezují a jsou přesvědčeni, že nejsou jeho součástí a jsou výjimeční. Všechno ostatní je ovládáno Satanem Dáblem, který již od války v nebesích po roce 1914, nemá přístup do Jehovových nebes.

---

⁵⁰ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 164

Významné postavení v životě každého svědka Jehovova má samozřejmě organizace, jež je zastřešuje. Považují ji za novodobý sdělovací prostředek Božího slova, který vydává mnoho biblických studijních pomůcek – duchovní pokrm v pravý čas.

Prostřednictvím Společnosti Jehova radí svým ovečkám, aby denně četly jeho Slovo, pravidelně navštěvovaly křesťanská shromáždění a významnou měrou se účastnili kazatelské služby.

7 Kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy

Stejně jako jiná náboženství, náboženské směry, náboženské skupiny, sekty a další mají i Svědkové Jehovovi „ožehavé“ směrnice, které většinová společnost nepovažuje za standardní.

Některé jsou ostatními vnímány shovívavě (mnohdy i s lehkým úsměvem), nad některými se lidé pozastaví a jiné vzbuzují pohoršení a někdy i nevraživost vůči Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

Následující přehled udává ty, které jsou v podvědomí většinové společnosti a které mohou ovlivnit rozhodnutí lidí, jež svědkové Jehovovi osloví.

V souvislosti s touto kapitolou bylo podniknuto dotazníkové šetření (viz Metodika práce).

Otázka č. 1 „*Znáte Náboženskou společnost Svědkové Jehovovi?*“

Tato náboženská společnost je v rámci světské veřejnosti poměrně známou organizací. Z 282 osob, jež se zúčastnily dotazníkového šetření, 272 (tzn. 96,45 %) odpovědělo, že Náboženskou společnost Svědkové Jehovovi znají. Pouhých 10 dotázaných (tzn. 3,55 %) se tedy vyjádřilo, že ne. V případě otázek č. 2, 3, 8 – 15 bylo dále pracováno jen s 272 dotazníky, v nichž byla na první otázku uvedena odpověď ANO.

Z těchto 272 dotazovaných uvedlo 122 (tzn. 44,85 %), že osobně zná nějakého svědka Jehovova. Větší část – 150 odpovídajících (tzn. 55,15 %) osobně nezná nikoho z této náboženské společnosti.

Poměrně zajímavý je potom pohled světské společnosti na komunitu svědků Jehovových na základě otázky č. 3 „*Považujete tyto osoby za izolované od světského okolí?*“ podmíněné otázkou č. 2 „*Znáte osobně nějakého svědka Jehovova?*“

Kladně odpovědělo celkem 122 osob. Na třetí otázku byly odpovědi rozděleny následovně.

Tabulka 19: Pohled osob, které osobně znají svědka Jehovova, na izolovanost těchto věřících
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (viz Přílohy)

	ANO / ANO	ANO / NE	ANO / NEMOHU POSOUDIT
Počet odpovědí	36	52	44
% zastoupení (v %)	29,50	42,63	36,07

Z osob, které osobně některého z věřících znají, jen 29,50 % považuje tuto komunitu za izolovanou od světského okolí. 42,63 % si myslí, že tomu tak není, a 36,07 % má pocit, že to nedokáže posoudit.

Záporně na otázku č. 2 odpovědělo 150 osob. Na třetí otázku byly potom odpovědi rozděleny následovně.

Tabulka 20: Pohled osob, které osobně neznají svědka Jehovova, na izolovanost těchto věřících
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření (viz Přílohy)

	ANO / ANO	ANO / NE	ANO / NEMOHU POSOUDIT
Počet odpovědí	40	16	84
% zastoupení (v %)	28,57	11,43	60,00

60 % osob, které neznají žádného svědka Jehovova, nedokáže posoudit, zda tyto osoby jsou, nebo nejsou odtrženy od světského okolí. 28,57 % (tedy téměř identická hodnota jako u předchozí skupiny) považují svědky Jehovovi za izolované od světského okolí. Největší rozdíl je patrný u odpovědi NE. Jen 11,43 % odpovídajících svědky Jehovovi nepovažuje za izolované od většinové společnosti.

Porovnáme-li tyto dvě tabulky a jejich hodnoty, můžeme říci, že fakt, že lidé znají nějakého svědka Jehovova osobně, ovlivňuje jejich mínění směrem „ve prospěch“ svědků Jehovových.

7.1 Falešné konce světa

V průběhu historie Svědků Jehovových byl několikrát zmiňován pojem Armageddon a konkrétní datum jeho konání. „SLOVO Armageddon je odvozeno z hebrejského významu „Har-Magedon“ neboli „hora Megido“.⁵¹ Tento pojem je definován jako poslední bitva. Není to tedy „pouhý konflikt mezi pozemskými národy. Je to Jehovova válka a její rozsah je celosvětový.“⁵² Svědkové Jehovovi nečekají, že by Jehova zničil Zemi a nastal tak definitivní konec světa. Předpokládají, že Jehova „Zničí ty, kdo ničí zemi.“⁵³

Svědkové Jehovovi jsou v současné době přesvědčeni, že od roku 1914 žijeme v posledních dnech tohoto systému věcí. Konečnou fází bude období „velkého soužení“. Tato doba bude doprovázená katastrofami, které svět doposud nezažil. Společnost se již nyní vyhýbá určovat nějaké konkrétní datum. V průběhu historie tomu tak ovšem pořád nebylo.

Stejně tak se v současné době vyhýbá i spekulacím o tom, jakými prostředky bude tato bitva vedena. Jisté ovšem je to, že Jehova má prostředky pro to, aby odstranil ničemné národy.

Celá bitva by se měla uskutečnit bez přispění Jehovových služebníků na Zemi. Boje se zúčastní Ježíš Kristus s nebeskými vojsky a tato válka ukončí všechny ostatní válečné konflikty.

Na základě studia historie Svědků Jehovových je možné vymezit několik dat, jež Svědkové Jehovovi označovali za dobu konce světa. Následující výčet zahrnuje ty, jež byly nejvíce propagovány a jež se dostaly i do povědomí široké veřejnosti.

- rok 1874: příchod „neviditelného Krista“, později přeloženo na rok 1914
- rok 1914: konec světa, „neviditelná přítomnost“ Krista
- rok 1915: konec světa, přeložen z roku 1914
- rok 1925: příchod Abrahama, Izáka, Jákoba, ... a s tím spojený konec světa
- rok 1975: konec světa je očekáván v průběhu měsíců, a ne let, 6000 let od stvoření člověka

---

⁵¹ Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2005 [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2005881>

⁵² Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2005 [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2005881>

⁵³ Zjevení 11:18

Blížící se konec světa je u Svědků Jehovových spojován s pojmem „generace“. Vysvětlení tohoto pojmu v nauce Společnosti Strážná věž prošlo několikými změnami. Společníci a přívrženci Charlese Taze Russella považovali „vyvolenou generaci“ za generaci svou a věřili, že se dožijí konce světa. S postupujícím časem a faktem, že se nic nestalo, bylo nutné pojem generace upravit.

Rok 1927

„Velmi přesvědčivým závěrem tedy je, že Ježíš poukazoval na nové stvoření (pomazané), když řekl: „Tato generace nepomine, dokud nebudou tyto všechny věci naplněny.“ To může být významným naznačením, že někteří členové z nového stvoření budou v době Armageddonu stále na zemi.“⁵⁴

Rok 1952

„Někteří z lidí žijících v roce 1914, kdy série předpověděných událostí začala, budou také ještě žít, až bude ukončena Armageddonem. Všechny ty události přijdou během té generace. Nyní žijí stovky miliónů lidí, kteří žili v roce 1914 a mnoho milionů z nich může ještě pár či více let žít. Ale kdy životy většiny z nich budou zkráceny Armageddonem, nemůžeme říci.“⁵⁵

Rok 1971

„Naše generace uvidí konec současného utlačujícího řádu. Ve skutečnosti máme dost dobré důvody doufat, že nový řád Božích věcí může začít během tohoto desetiletí ... Generace žijící v roce 1914, kdy se „tyto věci začaly dít“ nyní zestárla ... To znamená, že pravý čas pro jejich úplné splnění musí být na dosah, velmi blízko.“⁵⁶

---

⁵⁴ Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 1927 [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Dokumenty/W1927_15_02_p62generation.jpg, str. 62

⁵⁵ Strážná věž, 1. září 1952, str. 543

⁵⁶ Probudte se!, 8. října 1971, str. 26

Rok 1988

„Většina z generace roku 1914 zemřela, nicméně jsou zde ještě stále miliony těch, kteří se narodili v tomto roce nebo dříve ... Ježíšova slova se uskuteční, tato generace nepomine, dokud se všechny tyto věci nestanou.“⁵⁷

Rok 1995

„Proto dnes v konečném splnění Ježíšova proroctví jsou „touto generací“ zjevně míněny národy, které vidí znamení Kristovi přítomnosti, ale nenapravují svůj způsob života.“⁵⁸

Rok 2008

„Jako skupina tvoří pomazaní „generaci“, která nepomine „dokud se to všechno nestane“. Z toho vyplývá, že až začne předpověděné velké soužení, někteří z Kristových pomazaných bratrů budou ještě na zemi.“⁵⁹

Rok 2010

„... životy pomazaných křesťanů, kteří žili v době, kdy se v roce 1914 začala splňovat znamení, se budou překrývat s životy jiných pomazaných, kteří uvidí začátek velkého soužení.“⁶⁰

Z předchozích citací je jasně patrný vývoj ve vnímání pojmu „generace“. Z původní varianty, kdy byly míněny osoby současně žijící, se v roce 1927 změnilo vyjádření na „pomazané“.

Citace z roku 1952, 1971, 1988 poukazují na ty, kteří se narodili před nebo během roku 1914.

Další odklon je patrný v příspěvku z roku 1995. Zde se definice zaměřuje na ničemné lidi na světě.

Návrat k definici vztahující se k „pomazaným“ nastal již v roce 1998.

---

⁵⁷ Probudte se!, 8. dubna 1988, str. 14

⁵⁸ Strážná věž, 1. listopadu 1995, str. 19 - 20

⁵⁹ Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2008 [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Dokumenty/w15_02_2008_Page_24.jpg, str. 24

⁶⁰ Strážná věž, 14. dubna 2010, str. 7

Poslední vyjádření k pojmu „generace“ vysvětluje, že životy „pomazaných“ z roku 1914 se budou překrývat s životy „pomazaných“, kteří zažijí konec.

Původní myšlenka, že generace roku 1914 se dožije konce světa, byla dlouhou dobu veřejně propagována a pro velké množství lidí byla představa brzkého konce světa a vzkříšení popř. rovnou věčný život důvodem ke studiu se Svědky Jehovovými. Do října roku 1995 bylo v tiráži časopisu *Probudte se!* pravidelně uváděno: „*„Proč vychází ... povzbuzuje v důvěře ve Stvořitelův slib, že pokojný a bezpečný nový svět bude vytvořen ještě za života generace, která zažila události z roku 1914.“* Od listopadu 1995 se formulace změnila na: „*...povzbuzuje k důvěře ve Stvořitelův slib, že současný ničemný a nezákonný systém věcí bude brzy nahrazen pokojným a bezpečným novým světem.*“⁶¹

K vypuknutí Armageddonu a příchodu Božího království se vyjadřuje také jedno z nejnovějších vydání časopisu *Strážná věž* (1/2014) v článku *At přijde tvé království*. Kdy se to ale stane? Svědkové Jehovovi jsou stále neochvějně přesvědčeni o tom, že konec současného zkaženého systému je již na dosah a vystavují tři významné důvody, že se bude Boží vůle brzy dít na Zemi. Prvním důvodem je nástup tří jezdců, kteří následují Ježíše a přinášejí nemoci, války, zemětřesení a další katastrofy. Dalším důvodem je fakt, že společnost postupuje od špatného k horšímu. Třetím důvodem je právě „tato generace“, která nepomine, dokud se to všechno nestane. Na základě současného vysvětlení zahrnuje „tato generace“ dvě skupiny pomazaných křesťanů. První skupinu tvoří ti, kdo zažili rok 1914. „*Nejde o ty, kdo byli v roce 1914 pouze na živu, ale o ty, kdo v tomto roce nebo už předtím Boží synové.*“⁶² Ve druhé skupině jsou potom pomazaní současníci první skupiny. „*Nejedná se o ty, jejichž život se pouze překrývá s životem těch, kdo jsou v první skupině, ale o ty, kdo byli svatým duchem pomazáni v době, kdy byli členové první skupiny ještě na zemi.*“⁶³ Dále ovšem svědkové Jehovovi upozorňují, že přesný den a hodinu znát nebudeme.

Otázkou ovšem zůstává, zda je větším problémem fakt, že Společnost mění vysvětlení pro ni zásadních pojmů nebo fakt, že se Společnost od svých původních tvrzení v podstatě distancuje.

---

⁶¹ Dingir, 12. 2009, str. 86

⁶² *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2014 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2014047?q=generace&p=par>, str. 27 - 31

⁶³ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2014 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2014047?q=generace&p=par>, str. 27 - 31

7.2 Žádné oslavy svátků, narozenin a jmenin

7.2.1 Vánoce

Jako důvod, proč svědkové Jehovovi neslaví Vánoce, udávají, že Ježíš přikázal, abychom si připomínali jeho smrt, ne jeho narození. Bible neuvádí datum narození Ježíše Krista, takže neexistuje žádný důvod pro to, že se narodil 24. nebo 25. prosince. Velmi důležitý je i fakt, že vánoce mají základ v pohanských zvycích a rituálech, které Bůh neschvaluje.

Pohanský původ vánočních zvyků uveřejněných jw.org:

- první křesťané narození Krista neoslavovali, slavení narozenin považovali za pohanský zvyk
- neexistuje žádný důkaz přesného data Ježíšova narození, to bylo představiteli církve zvoleno tak, aby korespondovalo s oslavou zimního slunovratu
- uprostřed prosince slavili Římané Saturnálie, svátek, který byl provázen hodováním, zapalováním svíček, obdarováním se dárky
- staří Druidové používali jmelí a cesmínu pro jejich magické schopnosti
- umístování stromků do příbytku v období zimního slunovratu bylo v Evropě běžné ještě před obrácením se na křesťanství

7.2.2 Velikonoce

Stejně jako u předchozího, ani Velikonoce nevycházejí dle Svědků Jehovových z Bible. Ježíš přikázal, aby si jeho následovníci připomínali jeho smrt, ne jeho vzkříšení.

Zvyky v období Velikonoc mají původ ve starověkých rituálech plodnosti.

- anglický název Easter je pravděpodobně odvozen od anglosaské bohyně Eostre
- v Evropě a na Blízkém východě vystupovali při pohanských slavnostech zajíc a králík jako symboly plodnosti

- malovaná velikonoční vajíčka měla magickým způsobem zajistit štěstí, úspěch, zdraví a ochranu
- bohyně Eostre měla být dle zvyku pozdravena v novém oděvu

7.2.3 Narozeniny, svátky

Oslava narozenin se poprvé začala organizovat v Mezopotámii a Egyptě. V úzkém spojení s tím bylo také sestavení horoskopu. Astrologii by se měl ovšem křesťan na základě Bible vyhýbat. Vzhledem k pohanskému původu oslav narozenin se jim tedy Svědkové Jehovovi vyhýbají.

Graf 14: Postoj světské společnosti vůči neslavení svátků, jmenin a narozenin
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

Otázka č. 12
„Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ neslaví všechny svátky a narozeniny.“
Neslavení všech svátků, jmenin a narozenin je z pohledu veřejnosti vnímáno spíše neutrálně. Tento postoj vyjádřilo 52,94 % respondentů.

Rozhodně nebo spíše nesouhlasí	37,50 %
--------------------------------	---------

odpovídajících. Naopak rozhodně, nebo spíše souhlasí 9,59 % dotázaných.

7.3 Odmítání lékařské péče

Říci o Svědcích Jehovových, že odmítají lékařskou péči, by bylo velmi unáhlené a nepravdivé. Naopak, svědkové Jehovovi dbají o své zdraví a osobní hygienu a využívají moderní lékařské péče.

Pravdou ovšem zůstává, že ne vždy a všemu byli Svědkové Jehovovi v rámci medicíny přístupní. Dodnes narážíme na situace, kdy odmítnutí některého lékařského zákroku stojí svědka Jehovova život.

Při pohledu do historie Svědků Jehovových vidíme, že Společnost některé doktríny, jejichž striktní dodržování vyžadovala, postupem času změkčila, až postupně úplně zanikly.

Vyvstává proto otázka, zda zákazy týkající se lékařské péče nepřesahují pravomoc a odbornost vedoucích Společnosti a zda životy, které mají tyto doktríny na svědomí, nebyly „zbytečnou“ obětí na oltář víry.

7.3.1 Očkování

Očkováním se oficiální literatura Svědků Jehovových (tehdy Badatelů Bible) začala zabývat na počátku 20. let 20. století. Roku 1923 vyšel článek „Očkování je podvod“, v němž představitelé Společnosti dali veřejně najevo svůj odpor k očkování. V průběhu 20. let vycházely různé články s pseudolékařskými vysvětleními. Objevovaly se zde takové názory, že nikdy nebylo dokázáno, že by jediná nemoc byla způsobena bakteriemi, že očkování nemůže zachránit jediný život, že inteligentní děti se změnily v těžkopádné a hloupé, že očkování rozsévá syfilis, rakovinu, ekzémy a další. Publikace a články byly doplněny o hanlivé karikatury znázorňující např. „hloupé lékaře“ nebo děti poznamenané očkováním.

Od roku 1931 bylo očkování Společností zakázáno. „*Očkování je přímým porušením věčné smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Noemem po potopě. (Zlatý věk, 4. února 1931, str. 293, ang.)*“⁶⁴

Tento postoj výrazně komplikoval život řadových svědků. Děti, které neměly vyplněné očkovací průkazy, nemohly chodit do školy, výrazně bylo omezeno cestování svědků Jehovových po světě nebo např. věznění svědci byli drženi na samotkách.

---

⁶⁴KOL. AUTORŮ. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 44

V průběhu následujících let (hlavně ve 40. a počátkem 50. let) byl tento přístup zmírněn. Řada svědků již očkování přijímala. Zvláště, když se dozvěděli, že očkování proti neštovicím již není vyráběno ze zvířecí krve.

Od roku 1952 potom mohou členové Společnosti očkování bez obav přijmout. „V rubrice „Otázky čtenářů“ ve Strážné věži z 15. prosince 1952, str. 764, ang., vyšla otázka: „Je očkování přestoupením božího zákona, který zakazuje přijímat krev do těla?“ ... „Po zvážení této otázky se nám nezdá, že by očkování bylo v rozporu s věčnou smlouvou uzavřenou s Noemem v Genesis 9:4, ani neodporuje podobnému Božímu nařízení v Levitiku 17:10-14. Velmi pravděpodobně nelze z Písma dostatečně dokázat, že by očkováním očkovaný člověk jedl či pil krev a konzumoval by ji jako potravu, nebo že by tím přijímal krevní transfúzi... Otázka očkování je záležitostí jednotlivce, před kterou musí být postaven a musí si jí zodpovědět každý sám za sebe... Naše Společnost si nemůže dovolit být zapletena do soudních sporů, ani přebírat zodpovědnost za způsob, jakým se případ obrátí.“⁶⁵

Nutno ovšem podotknout, že nedošlo k žádnému jednoznačnému prohlášení o ukončení zákazu očkování, nikdo nevydal prohlášení, v němž by byl předcházející mylný postoj vysvětlen nebo v němž by se Společnost omluvila těm, jejichž životy byly touto doktrínou poškozeny.

Tento postoj bývá mnohdy i samotnými členy Společnosti považován za alibistický. Udržuje ovšem postavení Společnosti Strážná věž nedotknutelným a nenápadně přesouvá odpovědnost v nepohodlných případech na jednotlivce.

7.3.2 Transplantace orgánů

Postoj Společnosti Strážná věž prošel v historii poměrně komplikovaným vývojem. V počátcích transplantace zakázány nebyly. Na konci 40. let jsou transplantace charakterizovány jako přijatelné „zázraky moderní chirurgie“.

Ještě na počátku 60. let v rubrice „otázky čtenářů“ ve Strážné věži (8/1962). Jsou transplantace připouštěny a rozhodnutí o jejich podstoupení je plně vkládáno do rukou jednotlivce. Stejně tak i darování orgánů je otázkou soukromí členů.

---

⁶⁵ KOL. AUTORŮ. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 46

Zásadní obrat můžeme nalézt již o šest let později a opět v rubrice „Otázky čtenářů“ ve Strážné věži (15. listopadu 1967, str. 702, ang.). Zde je již transplantace přirovnávána ke kanibalismu. Transplantace a darování orgánů jsou tedy přísně zakázány. Dokládá to úryvek z překladu dotazu ve Strážné věži.

„Je nějaká biblická výhrada k tomu, aby někdo daroval své tělo pro lékařské účely a nebo, aby z takového zdroje přijal orgány k transplantaci? ... Ti, kdo se podrobí takové operaci, jsou tak naživu dík masu jiného člověka. To je kanibalismus. Když Jehova Bůh dovolil jíst člověku maso zvířat, neudělil lidem svolení, aby se pokoušeli zachovat si život kanibalsky přijímáním lidského masa do svých těl, ať už rozkousáním nebo v podobě celých orgánů či částí těla jiných lidí.“⁶⁶ Kdo se tomuto stanovisku postavil, čelil perzekuci v podobě exkomunikace.

Počátkem 80. let nastal další obrat ve vnímání transplantací orgánů. Tento zákrok přestal být považován za kanibalismus a starší přestali podnikat kroky proti těm věřícím, kteří jej podstoupili.

V anglickém vydání z března roku 1980 (české vydání 1. června 1982, rakouská edice) v rubrice „Otázky čtenářů“ bylo čtenáři podáno naprosto odlišné vysvětlení problematiky transplantace, než na které byli zvyklí. *„Měl by sbor podniknout nějaké kroky, jestliže některý pokřtěný křesťan přijme transplantaci lidského orgánu, například oční rohovky nebo ledviny? Pokud jde o transplantaci lidské tkáně nebo kosti jednoho člověka jinému, musí v této věci každý jednotlivý svědek Jehovův učinit sám rozhodnutí na základě svědomí. Někteří křesťané mohou mít pocit, že přijímat do svého těla nějakou tkáň nebo část těla jiného člověka je kanibalismus... Jiní upřímní křesťané mají dnes pocit, že Bůh s určitostí nevylučuje lékařské transplantace lidských orgánů... Tvrdí se možná také, že transplantace orgánů není totéž jako kanibalismus, protože „dárce“ není zabit, aby se stal potravou... pokud by ovšem při transplantaci bylo nutno přijmout krev jiného člověka, bylo by to rozhodně v rozporu s Božím příkazem... Žádný biblický příkaz výslovně nezakazuje přijímání nějaké jiné lidské tkáně. Každý, kdo se musí v této věci rozhodnout, by měl proto pečlivě a na modlitbách uvažovat a pak se na základě svědomí rozhodnout, co by mohl před Bohem učinit nebo nemohl. Je to věc*

---

⁶⁶ Strážná věž hlásající Jehovovo království. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, str. 702 – 704, ang., překlad dostupný z: <http://www.krev.info/Text/ReferencesCZ.htm#w151167702>

osobního rozhodnutí. (Gal. 6:5) Právní výbor sboru by neměl podnikat žádné disciplinární opatření, jestliže někdo přijal transplantaci nějakého orgánu.⁶⁷

V následujících letech potom vycházely nejrůznější články v periodikách Společnosti, jež popisovaly případy, kdy transplantace zachránila život svědka Jehovova.

Opět tedy došlo k situaci, kdy zodpovědnost za rozhodnutí tentokrát ohledně transplantace byla přesunuta na řadového člena. Řada svědků v té době cítila pocit viny nebo křivdy po exkomunikaci nebo popřípadě po smrti blízké osoby.

7.3.3 Transfúze krve

Učení o krvi hraje v rámci organizace důležitou roli. Pojednání o ní zaujmají značnou část teologické literatury Společnosti Strážná věž. Krev je častým tématem na nejrůznějších shromážděních a mezi jednotlivými členy se o ní často diskutuje.

Stejně jako problematika očkování a transplantací orgánů i učení o krvi prošlo dlouhodobým a složitým vývojem.

Ještě v samých počátcích v dobách prvního prezidenta Společnosti Charlese Taze Russella nebyla krvi přikládána žádná velká důležitost. Dokonce do 40. let 20. století je možné dohledat články, které se pozitivně staví k dárcovství krve.

Zprávy o zákazu požívání krve jsou v literatuře publikovány již ve 20. a 30. letech 20. století.

Odmítání krve v podobě krevní transfúze bylo poprvé publikováno ve Strážné věži z 1. prosince 1944 (ang.). Společnost Strážná věž v tomto článku transfúze sice odsoudila, ale nevyslovila jejich zákaz pro své členy. Tento článek je již ovšem považován za počátek doktríny o odmítání krve.

Roku 1948 v časopise *Probudte se!* vyšel článek, který otevřeně kritizoval transfúze krve a zdůrazňoval její zdravotní rizika. Možnost nákazy různými chorobami je dodnes jedním ze skalních argumentů Společnosti proti transfúzím.

V této době ovšem ještě svědkovi Jehovovu nehrozilo vyloučení z organizace za přijetí krve.

---

⁶⁷ Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 1982 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.krev.info/Text/ReferencesCZ.htm#w01068232>

Roku 1951 je poprvé veřejně řešen případ, kdy rodiče kvůli svému náboženskému přesvědčení zásadně odmítli léčbu krevní transfúzí pro své dítě. Manželský pár z Chicaga tehdy odmítl léčbu své dcery, u které byla prokázána neslučitelnost Rh faktoru. Dívka byla rodičům kvůli zanedbání péče odebrána a transfúze jí podána byla.

O deset let později (tzn. roku 1961) Společnost Strážná věž zavedla represe za porušení učení o nepřijetí krve. Od této doby již jejím členům hrozila exkomunikace z organizace. Oficiálně to bylo uvedeno ve Strážné věži z 15. ledna 1961 (ang.).

Zvláštností je, že až do roku 1964 bylo dovoleno lékařům – svědkům Jehovovým, aby podávali svým pacientům ne-svědkům transfúze krve.

I v tomto případě byl tento lékařský zákrok přirovnáván ke kanibalismu. Vyplývá z toho, že vedoucí Společnosti vlastně ztotožňují konzumaci krve a její transfúzi.

Kromě nemocí strašily publikace Společnosti své členy také možností přijetí cizí osobnosti z krve.

Také v pozdější době Společnost přicházela s více či méně absurdními tvrzeními. „... *Kdyby ti lékař řekl, aby ses zdržel alkoholu, znamenalo by to pouze, že bys jej neměl požívat ústy, ale že by sis jej mohl nechat přímo převádět do žil? Jistě ne!*“⁶⁸

S rozvojem medicíny a množstvím nových léčebných postupů, museli také představitelé Společnosti Strážná věž upravovat a aktualizovat svá stanoviska vůči nim. Bylo nutné vymezit přijatelné a nepřijatelné krevní složky a diskuze také probíhala nad některými lékařskými procedurami např. autotransfúze nebo mimotělní oběh.

Na přelomu 70. a 80. let došlo také ke změkčení pohledu na krevní sérum. Od roku 1978 mohou již hemofilici využívat léčbu s krevními komponenty nebo frakcemi.

Pro snadnější dohled nad svými členy, lékaři, nemocnicemi, popř. soudy, rozhodujícími o osudu některých dětských pacientů, ústředí Společnosti ustanovilo stovky „Výborů pro styk s nemocnicemi“. Jejich členi vyhledávají sympatizující lékaře, vyjednávají pro svědky Jehovovy bezkrevní léčbu, vystupují v soudních procesech týkajících se neplnoletých dětí svědků Jehovových, které potřebují krevní transfúzi a jimž jí rodiče nechtějí nechat dát.

Současně jsou také jednotliví členi nabádáni, aby ve svých zásadách zůstali pevní a to i v případě, že by byla transfúze nutná pro jejich nezletilé děti. Členi Společnosti a jejich děti

---

⁶⁸ WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, str. 216

by u sebe měli neustále nosit „Dokument pro lékařskou péči“, ve kterém uvádí své stanovisko ke krevním transfúzím. Již od dětství jsou svědkové Jehovovi vychovávaní systematicky a důsledně k odmítnutí krevní transfúze.

Pokyny k tomu, jak se zachovat v kritické situaci v nemocnici vyšly v listopadu roku 1990 v periodiku „Naše služba království“.

„7. V první řadě se přesvědč, že všichni členové tvé rodiny mají pečlivě vyplněný Dokument pro lékařskou péči... A mají všechny tvé nezletilé děti svůj vyplněný průkaz? Co se stane v případě, že se tvé dítě dostane do naléhavé situace? Jak bude zdravotnický personál vědět, jaký je tvůj postoj ke krvi a komu mají telefonovat?

8. Dále se ujisti, že všichni NEUSTÁLE nosí tyto dokumenty s sebou. Ptej se na to děti každý den, než jdou do školy, ano, dokonce než jdou na hřiště nebo někam za zábavou...

Záludné otázky, na které si musíme dávat pozor.

30. Měli bychom vědět, že některé otázky, jež kladou lékaři nebo jiní lidé, nejsou vždy položeny s dobrým úmyslem. Nejčastější takovou otázkou, kterou pokládají lékaři (a někteří soudci) je: „To byste raději zemřel (nebo nechal zemřít své dítě), než byste přijal transfúzi krve, která zachraňuje život?“ ...

32. Pro lékaře, soudce či správu nemocnice bude tvé „ano“ znamenat, že se chceš stát mučedníkem nebo že chceš své dítě obětovat pro svou víru. V této situaci obvykle nepomůže, když jim budeš vyprávět o své silné víře ve vzkříšení...

33. Ty však NEODMÍTÁŠ veškerou léčbu. Prostě se lišíš od lékařů v názoru na to, JAKÝ DRUH léčby si zvolit...

34. Několik dalších otázek, které lékaři nebo soudci často dávají: „Co se s vámi stane, jestliže budete k transfúzi přinucen z nařízení soudu? Budete volán k odpovědnosti? „Když přijmete transfúzi nebo k ní budete donucen, způsobí to, že budete vyloučen z vaší církve nebo vám bude odepřen věčný život? Jak se na vás budou dívat ve vašem sboru?“ ...

36. ... Mohl bys odpovědět: „Kdybyste mi nějak vnutili krev, bylo by to stejné, jako kdybyste mě znásilnili. Po zbytek svého života bych trpěl citovými i duchovními následky tohoto nežádoucího útoku. Celou silou bych se bránil takovému znásilňování svého těla,

*k němuž jsem nedal souhlas. Vynaložil bych veškeré své úsilí, abych útočníky zažaloval, stejně jako bych to udělal v případě znásilnění.*⁶⁹

Pokyny týkající se dětí byly podrobně rozebrány v *Naší službě království* v září roku 1992 pod názvem „Chraňme své děti před zneužíváním krve“.

„... Udělali jste například dostatečná opatření, abyste ochránili své děti před transfúzí krve? Jak by vaše děti reagovaly, kdyby před nimi vyvstala hrozba transfúze? ...

2. ... Můžete jako rodiče udělat předem hodně pro to, abyste své děti ochránili před transfúzí. Kdybyste tuto povinnost zanedbávali, mohlo by to dospět tak daleko, že by vaše dítě při nějakém léčení dostalo transfúzi ...

*10. Jaká opatření Jehovova organizace udělala pro to, aby nám pomohla chránit naše děti před krví? Je jich mnoho. Společnost vydala mnoho publikací, aby nás poučila o krvi a o alternativní léčbě bez krve... Když nastane krizová situace, budou možná starší považovat za rozumné zařídít, aby některý starší spolu s rodičem pacienta či jiným blízkým člověkem rodiny hlídali v nemocnici celých 24 hodin. Transfúze krve se často dávají, až když příbuzní a přátelé odejdou na noc domů. ...*⁷⁰

Všichni svědkové Jehovovi jsou Společností neustále utvrzováni v tom, že bezkrevní metodou je možné řešit v podstatě cokoliv. Bohužel názory lékařů jsou opačné. Skutečně mnoho situací je možné řešit bez použití krve ke spokojenosti svědků Jehovových. Bohužel ale stále ještě mohou nastat situace, kde je použití krevní transfúze nezbytné pro záchranu lidského života.

Důležitost učení o krvi dokládá i číslo časopisu *Probud'te se!* z 22. května 1994 s hlavním titulem „Mladí lidé, kteří dali Boha na první místo“, kde je doloženo několik případů a zveřejněno ještě více fotografií mladých lidí (mnohdy ještě dětí), kteří odmítli krevní transfúzi. Řada z nich bez léčby zemřela.

Od roku 1995 mají svědkové Jehovovi možnost využít určitých lékařských procedur, kdy je vlastní krev na krátkou dobu uskladněna mimo tělo.

Ne všichni svědkové ovšem přijali doktrínu o krvi a zákaz transfúze bezvýhradně. Roku 1997 vznikla skupina s názvem „Spojenectví svědků Jehovových za reformu v otázce

---

⁶⁹ *Naše služba Království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 1990 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.krev.info/Text/ReferencesCZ.htm#km1190>

⁷⁰ *Naše služba Království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 1992 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.krev.info/Text/ReferencesCZ.htm#km0992>

krve“ (AJWRB). Je to uskupení, které se snaží dosáhnout změny v pro ně chybné nauce o krvi. V řadách tohoto sdružení nalezneme nejen mnoho svědků Jehovových, ale i spoustu bývalých členů nebo příbuzných svědků Jehovových, kteří považují nauku o krvi za tragickou, založenou na omylu a mající za následek mnoho zmařených lidských životů. Svědkové Jehovovi mají možnost přidat se k tomuto uskupení anonymně, protože Společnost Strážná věž se od roku 1999 snaží odhalit a vyloučit každého, kdo je spojen s AJWRB. To ovšem sdružení nezastavilo a dále rozšiřuje svou činnost, dávají o sobě vědět nejen v rámci Společnosti, ale i v rámci laické a odborné veřejnosti, a pomáhají těm, kteří byli doktrínou o krvi poškozeni.

V červnu roku 2000 došlo také ke změně postoje Společnosti vůči těm členům, kteří krevní transfúzi přijali. Výbor pro styk s veřejností Společnosti Strážná věž vydal zprávu, ve které se píše: *„Jestliže pokřtěný věřící člen dobrovolně a bez lítosti přijme krevní transfúzi, svým vlastním konáním dává najevo, že si už více nepřeje být jedním ze svědků Jehovových. Takový jednotlivec se zřiká svého členství vlastním chováním, místo aby sbor inicioval tento krok. Tento postup představuje procedurální změnu zavedenou v dubnu 2000, podle které sbor již více nenavrhuje zrušení členství v takovýchto případech. Ale konečný výsledek je stejný: na tohoto jednotlivce se již nepohlíží jako na svědka Jehovova, protože již nepřijímá a nenásleduje zásadní princip víry.“*⁷¹

Velký posun v učení o krvi nastal v roce 2000, kdy Společnost opět v rubrice „Otázky čtenářů“ v časopise *Strážná věž* (15. června 2000) udělala významný obrat ve svém postoji. *„Přijímají svědkové Jehovovi nějaké léčebné přípravky pocházející z krve? ... Svědkové Jehovovi jsou přesvědčeni, že přijmout plnou krev nebo kteroukoli z těchto čtyř základních složek (červené krvinky, bílé krvinky, destičky, plazma) je porušením Božího zákona... Při zpracování krve však lze oddělit ještě další složky, a proto vyvstávají otázky ohledně frakcí získaných ze základních složek krve... Měl by z léčebných důvodů křesťan tyto frakce přijmout? To nelze říci. Bible takové podrobnosti neuvádí, takže každý křesťan musí na základě svého svědomí udělat před Bohem vlastní rozhodnutí.“*⁷²

---

⁷¹ KOL. AUTORŮ. *Život je svatý, svědkové Jehovovi a otázka krve*, str. 39

⁷² *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2000 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.krev.info/Text/ReferencesCZ.htm#w0615002931>

Na tuto informaci zareagovalo sdružení AJWRB a uveřejnilo nové schéma, které ilustruje revidovaný postoj Společnosti Strážná věž. Jeho podstatou je, že ve frakcionované podobě smí Svědek Jehovův užít 100% z krve.

Obrázek 2: Schéma postoje Společnosti Strážná věž vůči využití krve
Zdroj: <http://www.krev.info/>

zvláštnosti, s jakou Společnost ustupuje od svých zásad. Můžeme to považovat za známku poslušnosti a oddanosti jejích členů.

Názory a postoje se v průběhu vývoje mění. To je přirozený proces. Nicméně v rámci křesťanských zásad by se dalo od Společnosti Strážná věž očekávat přinejmenším vysvětlení, ne-li přímo omluva za své chybné postoje, které byly nenápadně změněny nebo zrušeny. Poslušné dodržování zásad stálo mnoho přívrženců organizace zdraví nebo dokonce život.

Samozřejmě, volba, zda transfúzi přijmout či nikoliv, by se dala považovat za intimní záležitost, o které si může každý člověk rozhodnout sám (třebaže pod vlivem víry). Mnozí z řad široké veřejnosti si ovšem myslí, že je nepřijatelné, aby o takové věci svědkové Jehovovi rozhodovali u svých nezletilých dětí. Třebaže některé již starší děti samy odmítají krevní transfúzi a jsou považováni za zralé nezletilé, je otázkou, zda se nedospělé dítě, které je celý život vychováno v takovýchto myšlenkách v uzavřeném společenství lidí, dokáže skutečně svobodně rozhodnout a zda by takovou volbu udělalo i v pozdějším věku po získání dalších životních zkušeností.

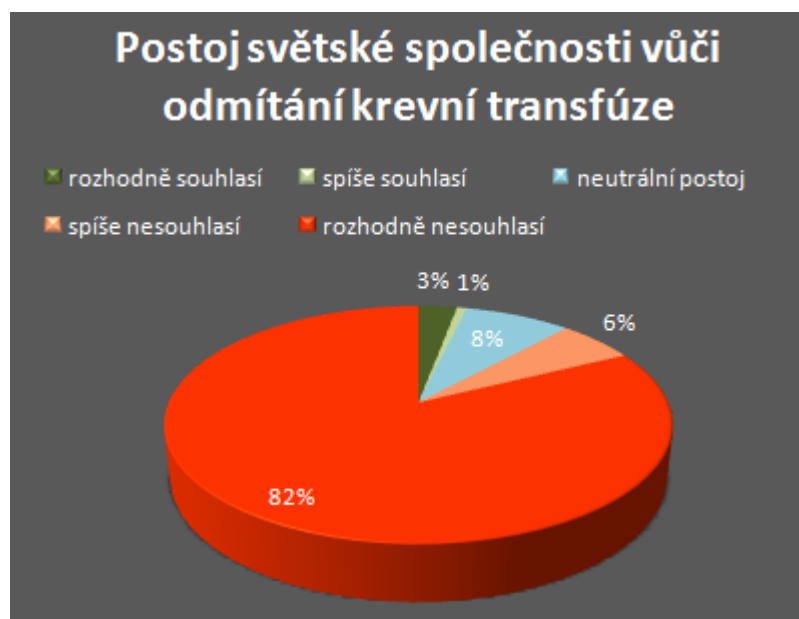
Mezi zakázané krevní komponenty oficiálně tedy patří plazma, erytrocyty, leukocyty, trombocyty.

V roce 2004 byla ve *Strážné věži* v rubrice „Otázky čtenářů“ povolena největší složka krve – hemoglobin. A opět je tato otázka přesunuta do oblasti osobního rozhodnutí.

Je poměrně zarážející, že si větší množství řadových svědků Jehovových nevšimla

Otázka krevních transfúzí je světskou společností zřejmě nejvíce odsuzována až napadána. Dotazníkové šetření v rámci této diplomové práce to potvrdilo.

Graf 15: Postoj světské společnosti vůči odmítání krevní transfúze
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

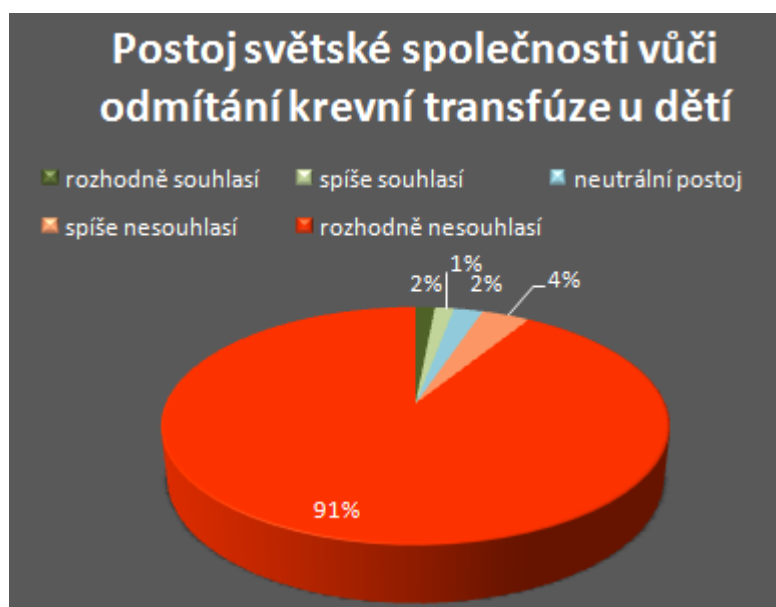
Otázka č. 9 „Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ nepřijímají transfúzi krve.“

Na otázku zabývající se nepřijetím krve dospělým se drtivá většina dotázaných vyjádřila nesouhlasně. 82,35 % respondentů odpovědělo, že s tímto naprosto nesouhlasí. Pouze 2,94 % dotázaných s tímto učením

naprosto souhlasí.

Otázka č. 10 „Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ nesouhlasí s transfúzí krve u svých nezletilých dětí.“ Ještě výraznější nesouhlas vyjádřili dotazovaní na otázku týkající se odmítání transfúze krve u dětí. 91,18 % uvedlo, že s tímto postojem naprosto nesouhlasí.

Naprosto, nebo spíše souhlasí jen 2,94 % respondentů (shodně čtyři a čtyři dotazovaní).

Graf 16: Postoj světské společnosti vůči odmítání krevní transfúze u dětí
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

Transfúze krve byla také častým tématem v dobrovolných komentářích na závěr dotazníku. Zhruba jedna čtvrtina respondentů (tzn. 26,10%) se postavila především proti bránění poskytnout krevní transfúzi dětem.

„Mám zdravotnické vzdělání a odmítání transfúze krve u dětí mi připadá neetické.

Z pohledu své profese (především v porodnictví a gynekologii) je považuji za fanatiky, kteří nemají reálný podklad svých názorů a jejich smyšlenosti nám komplikují život ...“⁷³

7.4 Neposílání dětí do školy, omezené vyšší vzdělání

„Svědkové Jehovovi neposílají své děti do školy“. Tato myšlenka se mezi širokou veřejností o svědcích Jehovových poměrně usídlila. Při trochu delším zamyšlení je ovšem jasné, že skutečnost nebude tak banální. V současné době není úplně reálné mít děti a ignorovat jejich světské vzdělání až do té míry, že by do školy nechodily. Základní škola pořád ještě představuje povinnou školní docházku, na kterou dohlíží stát. Pokud si rodič nepřeje, aby jeho dítě bylo vzděláváno v nějakém z přípustných typů základních škol, má možnost vzdělávat své dítě sám doma. Ani toto ovšem není tak jednoduché. V České republice je možná domácí výuka pro žáky prvního stupně základní školy. Druhý stupeň je zatím ve fázi pokusného ověřování. Vyučující osoba musí mít doložený dostatečný stupeň vzdělání a vzdělávaný žák musí prokázat své znalosti.

Spíše než v docházce je tedy možné narazit na problém v otázce přístupu ke vzdělání a vzdělávání. Obecně zde platí pravidlo, že za vrchol studia je považováno zkoumání Bible a publikací vydaných Společností.

V dostupné literatuře svědků Jehovových se neseťkáme s pokyny, aby děti nebyly posílány do školy. Naopak. Například v článku „Mělo by mé dítě chodit do školy“ ve *Strážné věži* z 15. března 2003 je zdůrazňována důležitost umění číst a psát. *„Každý rok dostávají Jehovovi služebníci množství psaného materiálu, který byl k jejich užitku připraven pod*

---

⁷³ Vlastní dotazníkové šetření, *Svědkové Jehovovi, pohled společnosti*, viz Přílohy

*vedením věrného a rozvážného otroka... Jestliže vaše děti neumějí číst, přijdou o mnoho důležitých informací.*⁷⁴

Pro ty své členy, kteří neumějí číst a psát, pořádají Svědkové Jehovovi kurzy. Ve výše zmíněném článku ovšem upozorňují, že jsou určeny pro dospělé a že nemají nahrazovat základní vzdělání dětí.

Na základě studia i další literatury Společnosti Strážná věž týkající se vzdělání se dá říci, že „ideální“ svědek Jehovův má základní vzdělání s následným vyučením nebo středoškolským vzděláním s maturitou. Takové studium je podporováno a jeho výhody nejen pro svědka samotného (ale i pro celou Společnost) jsou často zmiňovány. *„Děti svědků Jehovových mají užitek ze základního světského vzdělání. Když chodí do školy, měly by mít zájem o to, aby se naučily dobře číst a psát. I další předměty, které se na základní a střední škole vyučují, mohou mladí lidé využít k dosažení duchovních cílů.*⁷⁵ V rámci návštěvy světské školy je také často upozorňováno na zhoubný vliv prostředí a nevěřících spolužáků. Žáci jsou vybízeni, aby se zdržovali světského soutěžení a nacionalistických zvyklostí. Není proto divu, že mnoho dětí svědků Jehovových jsou na okraji kolektivu. Nutno ovšem dodat, že sami svědci to nepovažují za negativní jev.

Na vysokoškolské studium je již ovšem pohlíženo odlišně. Ve *Strážné věži* z 1. října 2005 je čtenáři položena otázka, za jakou cenu by měl člověk získat akademické vzdělání. Jako nežádoucí je zde považován fakt, že studenti věnují svůj život rozvoji současného systému věcí. Za velké riziko je také považován „vysokoškolský styl života na kolejích“ (alkohol, drogy, sexuální nemravnost, ...). V neposlední řadě je zde také zdůrazňováno, že školní povinnosti zabírají studentům čas na duchovní činnost a možnou práci pro Společnost.

„Opravdu přinese studium mladému člověku tak velký užitek, aby se kvůli tomu vyplatilo tolik riskovat? A co je nejdůležitější – kolik se toho naučí o věcech, které by měly být v životě na prvním místě?“⁷⁶

---

⁷⁴ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2003 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2003203?q=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD&p=par>, str. 10 - 14

⁷⁵ WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 141

⁷⁶ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2005 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2005726?q=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD&p=par>, str. 26 - 31

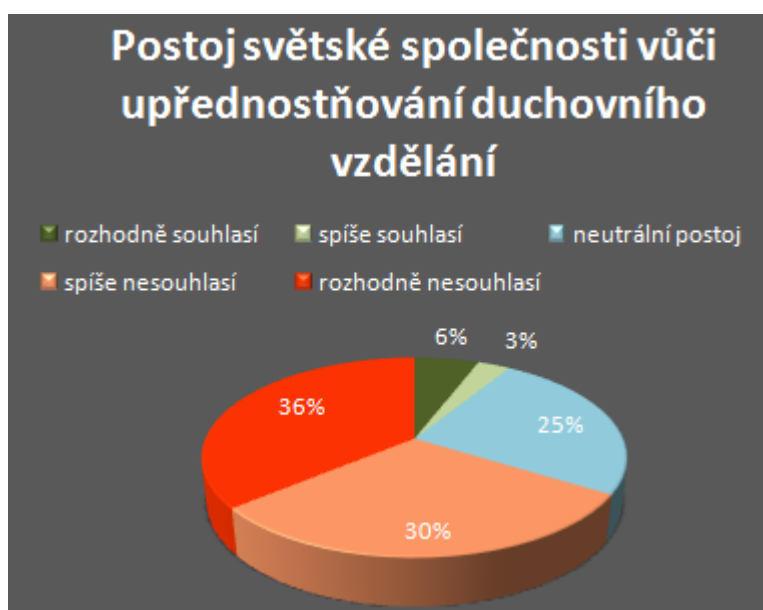
Mladí lidé a jejich rodiče jsou v článku vybízeni, aby volili povolání s možností zkráceného úvazku, který by jim přinesl více příležitostí věnovat se průkopnické činnosti a práci pro Společnost.

Podpora vzdělání a vzdělávání v člancích Společnosti Strážná věž poměrně častým tématem. Vzdělávání je ovšem vztahováno na studium Bible a teokratických materiálů organizace. Je zde často vyzdvižováno, že akademické vzdělání nikomu nepomůže, aby byl dobrý rodič, manžel/manželka, křesťan...

Rozhodně ale nelze říci, že by vysokoškolské vzdělání bylo Společností zakazováno. Její postoj vůči němu ovšem nemůže být označen za kladný. Naopak, dávají jasně najevo, že takové vzdělání je zbytečné a rizikové. Víme-li, jak oddaně poslouchá většina svědků Jehovových svou organizaci a literaturu jí vydanou, není překvapením, že většina mladých svědků Jehovových akademické vzdělání nemá a ani po něm netouží.

Otázka č. 8 „*Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ považují duchovní vzdělání za důležitější než světské.*“ S převažujícím názorem svědků Jehovových, že duchovní vzdělání je důležitější než vzdělání světské, většinová společnost dle dotazníkového šetření nesouhlasí.

36,03 % dotázaných naprosto nesouhlasí s upřednostňováním duchovního vzdělání. 30,15 % s tímto názorem spíše nesouhlasí. Kladně se vyjádřilo jen 8,82 % respondentů – 8 spíše souhlasí a 16 naprosto souhlasí.

Graf 17: Postoj světské společnosti vůči upřednostňování duchovního vzdělání
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

7.5 Omezený styk s těmi, co nejsou svědkové Jehovovi / vyhýbání se odpadlíkům

„Odpadnutí je opuštění nebo zřeknutí se uctívání a služby Bohu, vlastně vzpoura proti Jehovovi Bohu. Někteří odpadlíci vyznávají, že Boha znají a slouží mu, ale zavrhnou nauky nebo požadavky předložené v jeho Slově. Jiní tvrdí, že věří Bibli, ale zavrhnou Jehovovu organizaci.“⁷⁷

Na svých oficiálních stránkách www.jw.org vysvětlují Svědkové Jehovovi své postoje a názory na různé problematiky pomocí otázek a odpovědí, kterou jsou zde již položeny. To znamená, že se tímto způsobem nemůže kdokoliv na cokoliv veřejně zeptat.

Nalezneme zde i otázku „Vyhýbáte se bývalým členům vašeho náboženství?“. V odpovědi je uvedeno, že takovým lidem se svědkové Jehovovi nevyhýbají. Naopak jim věnují pozornost a snaží se v nich opět probudit zájem o duchovní věci. Tito lidé mohou dále navštěvovat jejich křesťanská shromáždění.

Nicméně pokyny v publikaci *Rozmluvy* z roku 2003 se již takto velkoryse netváří.

„Měli by věrní křesťané k sobě zvat odpadlíky buď osobně, nebo tím, že by četli jejich literaturu?“

2. Jana 9, 10: „Žádný, kdo se tlačí dopředu a nezůstává v Kristově učení, nemá Boha... Jestliže k vám někdo přichází a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho nikdy do svých domovů ani ho nezdravte.“

Římanům 16:17, 18: „[Vybižím vás, bratři], abyste dohlíželi na ty, kteří působí rozdělení a podněty ke klopýtání v rozporu s učáním, jemuž jste se naučili, a abyste se jim vyhýbali.“⁷⁸

Pokud je vyloučen někdo z rodiny, dle stránek www.jw.org rodinné pouto zůstává a členové rodiny si dále projevují náklonnost.

V knize *Celé Písmo* z roku 1992 je pohled na odpadlíky z řad rodinných příslušníků opět vyostřenější.

„Zachariáš znázorňuje věrnou oddanost, která je až dodnes charakteristickým znakem Jehovovy organizace. Tato věrná oddanost musí přesahovat každé lidské

---

⁷⁷ *Rozmluvy* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society, 2003 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/1101989208>, str. 222 - 225

⁷⁸ *Rozmluvy* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society, 2003 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/1101989208>, str. 222 - 225

*příbuzenství, i blízké pokrevní příbuzenství. Kdyby blízký příbuzný prorokoval faleš v Jehovově jménu, to znamená, že by mluvil proti poselství o Království a snažil se nesprávně ovlivnit jiné ve sboru Božího lidu, musejí členové rodiny s věrnou oddaností podpořit každý právní krok podniknutý sborem. Tentýž postoj je nutné zaujmout ke každému důvěrnému druhovi, který falešně prorokuje, aby se zastyděl a byl zraněn v srdci pro své nesprávné jednání.*⁷⁹

Stejně ostrý postoj by měl svědek Jehovův dodržovat i v případě vlastních dětí. Jak se má tedy dle Společnosti rodič dospělého vyloučeného dítěte chovat?

*„Kvůli nezbytným rodinným záležitostem možná bude nutné, aby křesťanský rodič byl s vyloučeným dítětem občas ve styku. Měl by se však vyhýbat zbytečnému kontaktu s ním.*⁸⁰

A jak je to s přátelstvím mezi svědkem Jehovovým a nevěřícím? Svědkové Jehovovi ve svých publikacích připouští, že i bezbožní mají dobré vlastnosti. Ve vztahu k nim ovšem vybízejí k opatrnosti a varují, že nevěřící mohou ovlivnit způsob uvažování, víru a jednání svědka. Od přátelství s bezbožnými odrazují a nevěřící označují za špatnou společnost.

V jednotlivých textech Společnosti je často zmiňováno, že svědkové Jehovovi mají s nevěřícími jednat slušně. Stejná zásada platí i pro jednání s bezbožnými příbuznými. Některé články pojednávají i o situaci, že dokonce jeden z manželského páru je nevěřící. Potom je opět zdůrazňováno chování dle křesťanských zásad.

Svědkové Jehovovi jsou zvěstovatelé. Proto je v těchto textech jasně patrná výzva k zvěstování mezi nevěřícími rodinnými příslušníky. Zjednodušeně bychom mohli říci, že mimo jiné z těchto pojednání vyplývá, že platí „*Exempla trahunt (příklady táhnou)*“.

Svědkové Jehovovi, kteří jsou ve své víře pevní a těší se vidinou vzkříšení, si samozřejmě přejí to samé pro své nejbližší příbuzné.

„Mluv s nimi klidně a uctivě. Místo, abys je poučoval, raději vyprávěj, jak ti pravda pomáhá. (Ef. 4:23, 24) Na konkrétních příkladech vysvětli, v čem je tvůj život kvalitnější díky

---

⁷⁹ „*Celé Písmo*“, *Biblická kniha číslo 38 – Zecharjáš* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society, 1992 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp->

⁸⁰ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2007 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2007045?q=kv%25AFli+nezbytn%25BDm+rodinn%25BDm+z%25A1le%25BEitostem&p=par>, str. 10 - 12

tomu, že Jehova „tě vyučuje k tvému prospěchu“. (Iz. 48:17) *Bud' pro své příbuzné příkladem toho, co znamená být křesťanem.*⁸¹

7.6 Zákaz kritického myšlení a nesouhlasu / zákaz studia jiných náboženství

Většina svědků Jehovových poslušně a až slepě důvěřuje organizaci a jejím představitelům. Organizace ostatně vede své ovečky pevně. Na základě studia literatury Společnosti je jasně patrné, že řadoví svědci dostávají rady od své organizace v podstatě ve všech oblastech lidského života (tzn. nejen na poli duchovního života). „Jak si můžeme vybírat vhodnou zábavu?“, „Jak dosáhnout štěstí v rodině?“, „Jak udržovat přátelství v drsném světě?“, „Odtrhněte nevhodné věci“, „Jak řešit manželské problémy?“, „Jak můžeme pomoci marnotratnému dítěti?“, „Jak dítě ovlivní vaše manželství?“, „Mladí, odolávejte tlaku vrstevníků“, „Jak přežít první rok manželství?“, „Jak se naučit žít s nemocí?“, „Jak dceru připravit na první menstruaci?“, „Jak se pozná „pořádný chlap“?.

Toto je jen ukázka článků z periodik *Strážná věž* a *Probud'te se!*. Je z ní ovšem jasně patrné, že Společnost svými radami a zásadami postihuje celé spektrum lidských činností.

Svědkové Jehovovi dostávají také pokyny, jak přistupovat k organizaci a jejím představitelům jako takovým.

Svědkové jsou také upozorňováni, že by k organizaci za její dobrotu měli pociťovat vděčnost. „*Važme si dobroty Jehovovy organizace a dále dělejme všechno bez reptání.*“⁸²

Řadoví věřící jsou nabádáni, aby si nepěstovali sklon ke stížnostem, a je jim připomínáno, že je mnoho věcí, za které by měli být organizaci vděční.

Důležitá role je samozřejmě připisována i malé skupince duchem pomazaných mužů v brooklynském vedení.

---

⁸¹ *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2012 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://m.wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2012203?q=kazatelsk%C3%A1+slu%C5%BEba&p=par>

⁸² *Strážná věž hlásající Jehovovo království* [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2006 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2006525?q=va%C5%BEme+si+dobroty+jehovovy+organizace&p=par>

Správným křesťanům je vysvětlováno, že reptání některých členů je způsobeno jejich špatným pochopením Písma, že Pravda je zjevována postupně, a proto musí být některá učení upřesňována. Správný křesťan se z takové věci raduje. Ti, kteří reptají, se možná dostali do léčky nezávislého jednání.

Věřící jsou také vybízeni k trpělivosti. Mají-li pochybnosti o nějakých naukách, mají vyčkat, zda „věrný otrok“ uveřejní něco, čím jejich otázky zodpoví.

Případné výtky k organizaci jsou přímo vztahovány na Boha. Nevěřícímu může následující věta připadat poměrně nevinná. Je ovšem nutné uvědomit si, že pro věřícího je Bůh tou nejvyšší autoritou a cítí k němu skutečnou lásku a oddanost. Poslední věcí, kterou by tedy chtěl, je vzdálit se mu.

„Kdybychom si však zvykli reptat, ohrožovali bychom tím svůj vztah k Jehovovi Bohu. Případný sklon k reptání tedy musíme ovládat.

Nereptejme ohledně sborových záležitostí, ale raději si udržujme pozitivní postoj a pravidelný program činností, která nám pomůže, abychom měli stále co dělat a abychom byli naplněni radostí, uctíví, vyrovnaní a zdraví ve víře.“⁸³

Studium jiného náboženství je pro většinu svědků Jehovových nepřijatelné. V nejrůznějších článcích a publikacích je mnohokrát zdůrazňováno, že „pravé náboženství“ již svědkové Jehovovi našli. Je tedy nanejvýš zbytečné zabývat se a zkoumat jiné náboženství. Poslouchání a sledování pořadů, četbu jiné náboženské literatury nebo rozhovor s příslušníky jiného náboženství je označován za škodlivý a vysoce rizikový. „Praví křesťané“ jsou upozorňováni, že falešné náboženství vede ke zničení.

„Praví křesťané, kteří s pomocí Bible a křesťanského sboru toto poznání Boha našli a kteří viděli, jak Jehova žehná lidem, jež se tímto poznáním řídí, již dále falešným náboženským naukám nenaslouchají.“⁸⁴

V brožuře „Svědkové Jehovovi“ v kapitole „Čemu věří“ je psáno: „Křesťan se nesmí účastnit mezicírkevních hnutí.“⁸⁵

---

⁸³ Strážná věž hlásající Jehovovo království [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2006 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/2006525?q=va%C5%BEme+si+dobroty+jehovovy+organizace&p=par>

⁸⁴ Strážná věž, 15. 10. 2000, str. 8 – 9

⁸⁵ Svědkové Jehovovi [online]. New York: Watch Tower Bible and Tract Society, 2000 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/lv/r29/lp-b/0/19413>

7.7 Služba „dům od domu“

Kazatelská služba je pro svědky Jehovovi maximálně důležitá a ve své činnosti na ní kladou velký důraz.

Svědkové Jehovovi často vyslovují zásadu „*Více štěstí je v dávání než v přijímání.*“⁸⁶ A protože jsou přesvědčeni, že se blíží konec našich dnů na Zemi a že téměř celé lidstvo duchovně spí, snaží se dávat svědectví o své pravdě v co největším rozsahu. Například v některých oblastech jsou jednotlivé domácnosti navštěvovány dokonce několikrát za rok.

Zvěstovatelé dobré zprávy pravidelně ve sboru odevzdávají „Zprávu o kazatelské službě“. Uvádí se zde počet knih, brožur a časopisů, které jsou předány Bohu nezasvěceným osobám. Zaznamenává se i počet opětovných návštěv. To se týká osob, které projeví zájem, biblického studia s nečinnou sestrou nebo bratrem nebo studia s někým nově pokřtěným. Opětovná návštěva může mít i formu dopisu nebo telefonátu. Dále je do formuláře udáván i počet biblických studií.

Svědkové Jehovovi jsou neustále podněcováni k tomu, aby se této službě věnovali co nejintenzivněji. Konec současného ničemného systému věcí se rychle blíží. Je tedy nutné zachránit co největší počet lidí.

Před službou se konají pravidelné schůzky, na které se svědci připravují. Mají také dostatek literárních zdrojů, které je poučují a radí, jak jednat s lidmi. Kazatelé dobré zprávy se tedy neustále vzdělávají, jak co nejefektivněji vést rozhovory s nevěřícími. Např. kniha *Rozmluvy* z roku 1993 podává návod, jaká témata hovoru volit na úvod, aby se co nejčastěji otevřela cesta k delšímu rozhovoru. Témata by neměla být nikterak kontroverzní. Měla by být volena tak, aby zaujala co nejširší veřejnost – zločinnost, zaměstnání, bydlení, rodina a děti, stáří, smrt a další. Svědkové Jehovovi jsou připravováni také na situaci předčasného ukončení rozhovoru – „nemám zájem“, „nemám čas“, „svědkové Jehovovi mě nezajímají“, „my už jsme křesťané“, „já už vaše dílo dobře znám“, „když někdo řekne: jsem buddhista“, „když někdo řekne: jsem hinduista“, „když někdo řekne: jsem žid“ a další.

Pokud v některých domácnostech projeví zájem o nabízenou literaturu, svědkové Jehovovi se poté opakovaně vrací, nabízí další publikace, případně se začne s domácím studiem, které připravuje zájemce na křest. Není ovšem pravidlem, že všichni ti, kteří se

---

⁸⁶ Skutky 20:35

svědky studují, jsou následně pokřtěni. Dojde-li k domácímu studiu, je dodržována zásada, že studuje-li samotný muž, nechodí k němu dvě sestry, a naopak, studuje-li samotná žena, nechodí k ní dva bratři. Dvojice svědků je vždy přinejmenším smíšená.

Jak zde již bylo psáno, svědkové Jehovovi jsou vybízeni, aby se kazatelské službě věnovali co nejintenzivněji. Mnozí této povinnosti přizpůsobují celý svůj život – hledají práci na zkrácený úvazek, nestudují vysokou školu, veškerý volný čas věnují kazatelské činnosti.

Svědkové Jehovovi ovšem nevěnují kázání dobré zprávy jen dobu služby „dům od domu“, s lidmi o těchto věcech hovoří v zaměstnání, v dopravních prostředcích, v čekárnách, zkrátka při každé příležitosti v průběhu každodenního kontaktu s jinými lidmi využívají příležitosti, aby na toto téma zavedli hovor a co největšímu množství lidí tak přiblížili své učení. S tím je také spojena zásada „kázat příkladem“ a dávat všem lidem kolem sebe příklad správného křesťanského chování.

Kázání „dům od domu“ se po rozhovoru se staršími mohou věnovat také nepokřtěné osoby, které se se svědky věnují studiu Bible a literatury vydané Společností. Takový člověk je vždy doprovázen zkušeným bratrem nebo sestrou a získává tak patřičné znalosti a dovednosti, jak rozhovory vést.

Kázání se, pokud to starší sboru schválí, mohou účastnit také děti pokřtěných svědků Jehovových. Tento postup ovšem bývá světskou společností často kritizován.

Z úst některých bývalých svědků Jehovových, jejich odpůrců nebo osob zabývajících se náboženskými společnostmi můžeme někdy slyšet, že na jednotlivé členy je vyvíjen tlak z důvodu této služby. Jsou prý káráni za nízký počet odsloužených hodin, za jiné využívání volného času, za to, že např. jejich děti se této činnosti nezúčastňují. Od samotných svědků Jehovových ovšem tuto informaci těžko uslyšíte. Oni sami považují tento úkol za výsadu, na kterou jsou hrdí. Obvykle se také snaží odsloužit co nejvíce hodin.

O pilné kazatelské činnosti hovoří také výsledky dotazníkového šetření. Otázka č. 4 „Vedl/a jste se svědky Jehovovými někdy rozhovor?“ Z 282 dotázaných osob nebylo svědky Jehovovi osloveno jen 26 lidí (tzn. 9,56 %).

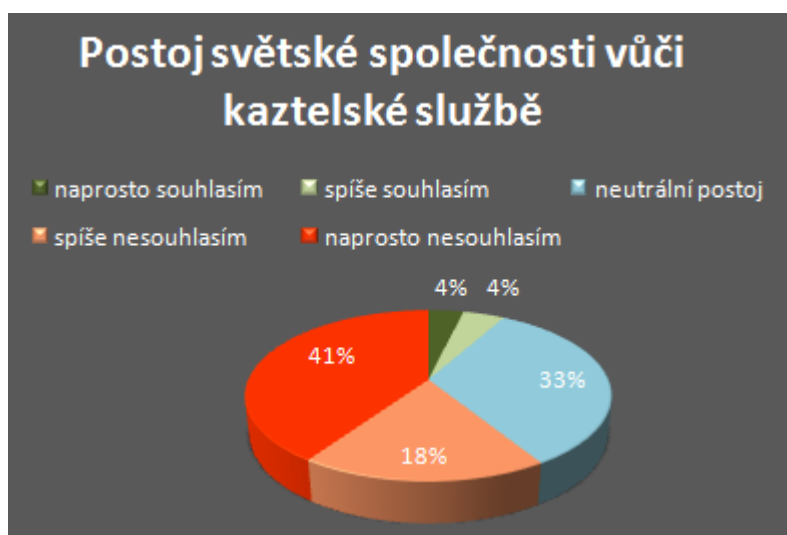
256 (tzn. 94,12 %) dotazovaných již tedy kontakt se svědky Jehovovi zažilo – na ulici, v MHD, doma, ve škole, na pracovišti. Rozhovor se zvěstovateli následně vedlo 146 lidí (tzn. 57,03 % z oslovených), 110 osob (tzn. 42,97 % z oslovených) tuto možnost odmítlo.

Jaký je mezi respondenty další zájem o rozhovor se svědky Jehovovi? Otázka č. 6 „Měl/a byste zájem o rozhovor se svědky Jehovovi, ve kterém by vám vysvětlili základy svého učení?“

Ze 146 lidí, kteří již rozhovor se svědky Jehovovými absolvovali, pouze 14 (tzn. 9,59 %) projevilo zájem o další kontakt. Ani jeden z těchto respondentů jako důvod nevedl vlastní další biblické studium. Důvodem je především touha dozvědět se více o této náboženské společnosti jako takové a o životě jejích členů. 120 (tzn. 82,19 %) dotázaných o další rozhovor nejeví zájem. Jako příčina je nejčastěji udávána vlastní víra, nezájem o jakoukoli víru nebo konkrétně víru svědků Jehovových nebo naléhavost až neodbytnost jednotlivých kazatelů. Pouze 2 (tzn. 1,37 %) dotazovaní, kteří již rozhovor se svědky zažili, nedokážou posoudit, zda by se svědky Jehovovi ještě hovořit chtěli.

110 dotazovaných rozhovor se svědky Jehovovi odmítlo. Z toho 102 (tzn. 92,73 %) o tuto zkušenost nejeví zájem ani do budoucna. 4 (tzn. 3,64 %) osoby z důvodu poznání něčeho nového projevily zájem hovořit se svědky Jehovovi. 2 (tzn. 1,82 %) z dotazovaných nedokáže tuto situaci posoudit.

Z 26 osob, které svědky nebyly ještě vůbec osloveny, 22 (tzn. 84,62 %) odmítá možnost rozhovoru. Zájem z těchto respondentů projevily 2 (tzn. 9,09 %) osoby. Stejný počet nedokáže tuto situaci posoudit.

Graf 18: Postoj světské společnosti vůči kazatelské službě
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování (viz Přílohy)

Otázka č. 13 „Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ vykonávají častou kazatelskou činnost.“ 40,44 % ze 172 dotázaných naprosto nesouhlasí s šířením víry svědků Jehovových formou služby „dům od domu“. 18,38 % spíše nesouhlasí a 33,09 %

zaujalo neutrální postoj. Pouze 8,09% dotazovaných spíše nebo naprosto s touto metodou šíření víry souhlasí.

Kazatelská činnost svědků Jehovových byla také častým tématem v dobrovolných poznámkách na konci dotazníku. Necelá třetina dotazovaných (31,99 %, 87 osob) se k tomuto ještě vrátila.

„Nelíbí se mi šíření této náboženské společnosti nevyžádanými podomními návštěvami.

Nelíbí se mi, že obcházejí domácnosti a snaží se ostatním dokazovat, že jejich víra je ta pravá.

Svědkové Jehovovi jsou společnost, která má svá pravidla, nijak mi nevadí, jen nesouhlasím s obcházením bytů a "vnucováním" svého učení ostatním.

Nejvíce mi vadí jejich urputnost v oslovování a přesvědčování občanů o správnosti jejich smýšlení. Přichází ke dveřím a obtěžují svým nábořem, který je velmi promyšlený. Již s nimi nekomunikují.

Velice obtěžuje jejich stálé zvonění u bytu, zastavování na cestě městem atd.“⁸⁷

7.8 Žádná účast při zdravení vlajky, volbách, politických či válečných činnostech

Svědkové Jehovovi jsou přesvědčeni, že nejsou „součástí tohoto světa“, jehož viditelným panovníkem je Satan. Příslušníci tohoto vyznání se v podstatě považují za vyslance Ježíše Krista, který je nyní Králem Božího nebeského Království. Jejich úkolem vyslanců je oznamovat pravdu co největšímu okruhu lidí. Jako vyslanci musí být ovšem neutrální a neměli by tak zasahovat do vnitřních záležitostí země, do níž byli vysláni.

„... praví křesťané ... nevměšují se do toho, jak se jiní podílejí na vlasteneckých obřadech, slouží v ozbrojených silách, vstupují do politických stran, kandidují na politický úřad nebo jak volí. Ale sami uctívají jedině Jehovu Boha Bible, bezvýhradně mu zasvětili svůj život a plně podporují jeho Království.“⁸⁸

---

⁸⁷ Vlastní dotazníkové šetření, *Svědkové Jehovovi, pohled společnosti*, viz Přílohy

⁸⁸ *Rozmluvy* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society, 2003 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/1101989208>, str. 201 - 207

7.8.1 Zdrvení vlajky

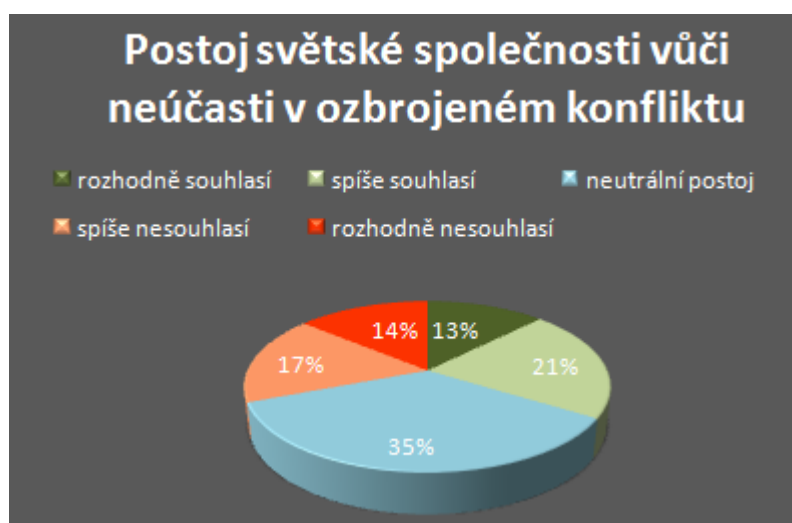
Zdrvení vlajky nebo klanění se jí (mnohdy za doprovodu státní hymny) je svědky Jehovými považováno za náboženský akt. Ten by byl ovšem vůči státu nebo jeho představitelům. A to je pro svědky Jehovovi nepřijatelné. Neznamená to ale, že by neuznávali řádně ustanovené vlády.

7.8.2 Ozbrojený konflikt

Účast ve válce nebo nějakém ozbrojeném konfliktu Svědkové Jehovovi odmítají. Považují to za neslučitelné s Jehovovou etikou. Se svým okolím (i nevěřícími) se snaží vycházet vždy pokojně.

Pro svědky Jehovovi je nemyslitelné, že by v nějakém ozbrojeném konfliktu proti sobě mohli povstat dva křesťané. Proto vojenskou službu samozřejmě odmítají. V některých zemích je možné nahradit povinnou vojenskou službu službou civilní. Ještě v 90. letech minulého století byla i tato varianta nepřijatelná, označována za nežádoucí kompromis. V současné době je výkon civilní služby na úrovni osobního rozhodnutí každého svědka.

Očekávají, že mír na Zemi skutečně jednou nastane. Nebude to ovšem díky lidským silám. Armageddonskou bitvu povede Ježíš Kristus s nebeskými vojsky.

Graf 19: Postoj světské společnosti vůči neúčasti SJ v ozbrojeném konfliktu
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

Otázka č. 14 „*Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ odmítají povinnou vojenskou službu a účast v ozbrojeném konfliktu.*“ Nejpozitivněji je světskou veřejností přijímána neúčast svědků Jehovových v ozbrojených konfliktech. Rozhodně s tímto postojem souhlasí 12,50 % odpovídajících,

spíše souhlasí 21,32 % respondentů. Tzn., že více než třetina dotazovaných zaujímá k této otázce kladný postoj. Neutrálně se na tuto otázku vyjádřilo 35,29 % osob. Rozhodně, nebo spíše nesouhlasí 30,88 % odpovídajících.

7.8.3 Volby

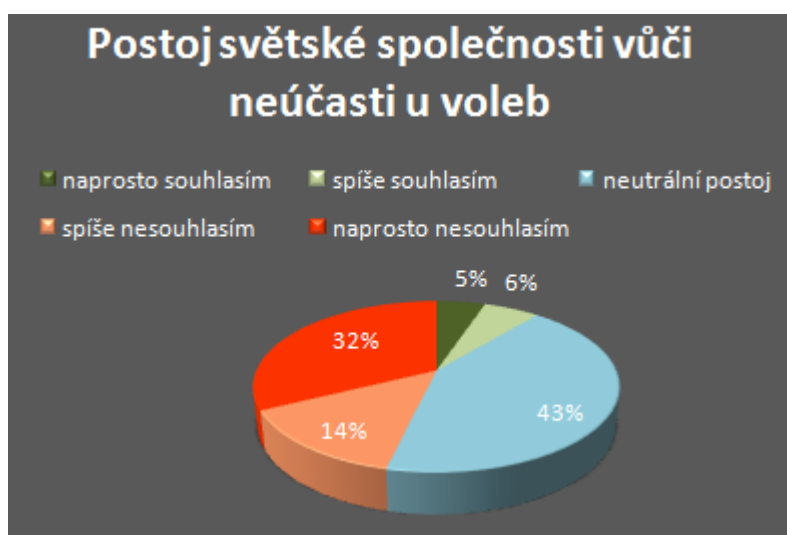
Volby jsou další ze světských záležitostí, kterých se svědkové Jehovovi nezúčastňují. A to by mělo platit i u dětí ve škole. Nutno ovšem říci, že proti volbám nikterak neprotestují.

Pokud je účast v politických volbách v určitých zemích povinná, je svědkům důrazně připomínáno, aby zůstali neutrální. Když někoho zvolí, musí mít na paměti, že nesou díl odpovědnosti za rozhodnutí, která provede.

Jdou-li svědkové Jehovovi k volbám, aby odevzdali neplatný hlas, je jim ještě doporučeno, aby na volební lístek napsali, že jejich volbou a vůdcem je Jehova.

Otázka č. 11 „*Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových. SJ nechodí k volbám.*“ Neúčast svědků Jehovových ve volbách je zásada, jež v naší společnosti není považována za až tak kontroverzní jako jiné. Každý má právo vybrat si, zda se demokratických voleb zúčastní, či ne.

Toto potvrdilo také dotazníkové šetření. 42,65 % dotazovaných zaujímá k této zásadě neutrální postoj. Naprosto nesouhlasí téměř 1/3 respondentů (tzn. 32,35 %). Naopak naprosto souhlasí 5,15 % dotázaných osob.

Graf 20: Postoj světské společnosti vůči neúčasti SJ u voleb
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování, viz Přílohy

8 Financování

8.1 Financování dobrovolnými dary, schránky na dary

Výstavba sálů Království, sjezdových sálů, kanceláří odboček, domovů betel, tiskáren (popř. jejich pronájem), údržba všech těchto prostor, vydávání a rozšiřování časopisů, knih, brožur, ročenek a dalších je ovšem finančně velmi náročné.

Nemalé finanční částky jsou vydávány na školení misionářů, jsou hrazeny výdaje zvláštních průkopníků, cestujících dozorců a dalších celodobě se věnujících a podporujících kázání dobré zprávy.

Společnost Strážná věž samozřejmě stejně jako jiné organizace, firmy nebo společnosti musí zajistit jejich financování.

Činnost Společnosti je financována pouze dobrovolnými dary. A to i nehmotnými. Mnoho svědků Jehovových organizací věnuje svůj čas, energii i práci.

Žádná částka není využívána na platy zaměstnanců. Ti, kteří většinu svého času věnují kazatelské činnosti, biblickému vyučování nebo jiné práci v rámci organizace, mohou dostávat příspěvek na úhradu cestovních nákladů a dalších osobních výdajů. Takovými členům sboru vycházejí ostatní svědci vstříc. Častěji je zvou do svých domovů na oběd nebo večeři, ženy jim nabízejí vyprání a vyžehlení prádla a obecně můžeme říci, že zde panují vztahy jako v rodině. Naprostá většina řadových svědků Jehovových si ale na živobytí své (a popř. své rodiny) vydělává ve světském zaměstnání.

Společnost se řídí druhým vydáním *Strážné věže* ze srpna roku 1879, kde Charles Taze Russell uvedl, že Sionská Strážná věž má podporu od Jehovy, a proto nikdy nebude prosit o podporu lidí nebo se jí dožadovat.

Svědkové Jehovovi nemusí tedy platit členské příspěvky ani žádné desátky. Neznamená to ovšem, že peníze Společnosti nedávají.

Členům, kteří mnohdy nejsou příliš majetní, jsou až chudí, je doporučováno, aby si dávali pravidelně stranou nějakou částku, kterou později darují. Neměli by ovšem dávat více, než je v jejich možnostech.

V pravém křesťanském sboru je však dávání zdrojem velké radosti. Ježíš Kristus řekl: *„Více štěstí je v dávání než v přijímání.“*⁸⁹

V každém sále Království jsou umístěny tři schránky na dary. Každá schránka je pečlivě označena dle účelu, na který chtějí věřící dárci peníze věnovat.

- Schránky na „Fond Společnosti na výstavbu sálů Království“

Roku 1983 bylo zřízeno opatření, aby přebytek na jedné straně vyvážil nedostatek na straně druhé. Tento způsob financování např. výstavby sálů Království nebo jiného potřebného byl zaveden nejprve v USA a Kanadě. Postupně se poté rozšířil i do dalších zemí v Americe, Evropě, Africe a Asii.

Obecně lze v českých podmínkách říci, že tyto schránky obsahují dary s nejnižšími částkami (vysvětlení níže).

*„Konkrétní informace, jak je s těmito financemi nakládáno, řadoví svědci nedostávají. Ale v různých publikacích je uváděno, že se např. někde staví nový betel, nový sál Království, nová tiskárna. Souborná zpráva, co bylo za celý rok pořízeno za dané finance, pokud vím, nevychází.“*⁹⁰

- Schránky na „celosvětové dílo Společnosti“

Dary na celosvětové dílo jsou posílány odbočce a jsou určeny primárně na její výdaje. O nich rozhodují starší jmenovaní vedoucím výborem.

*„K rozpočtu Společnosti přístup řadoví členi nemají. Každý rok v ročence vychází informace, kolik bylo vynaloženo na podporu zvláštních průkopníků, misionářů a cestujících dozorců.“*⁹¹

---

⁸⁹ Skutky 20:35

⁹⁰ Řízené interwiev s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

⁹¹ Řízené interwiev s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

S dary na výstavbu nových sálů Království a celosvětové dílo je v rámci sboru nakládáno shodně. O vybraných financích je vytvořen záznam a jsou odeslány na odbočku. Odbočka je dále posílá do celosvětového ústředí. *„Je doporučeno posílat finance jednou měsíčně, ale současně je doporučeno, aby se nehromadily ve sboru vysoké částky, to znamená, že peníze mohou být posílány i častěji.“*⁹²

Zpětnou vazbu na zaslané dary poskytuje sboru přímo odbočka. Tento dopis má dvě části. *„V první části je potvrzení převzatých financí. Čili konkrétní informace. Ta druhá má povzbuzující charakter. Předpokládám, že to je posíláno do všech sborů stejné. Je to pochvala nebo je tam uveden nějaký příklad, jak byly prostředky vynaloženy, co se staví nového, že byla odeslána humanitární pomoc do místa přírodní katastrofy.“*⁹³

- Schránky na „potřeby místního sboru“

Tyto dary jsou používány na výdaje konkrétního místního sboru. Mohou být ale využity i na splácení půjčky, kterou mu odbočka poskytla např. na výstavbu nebo rekonstrukci sálu Království.

Tyto peníze a materiální prostředky jsou tedy používány především na provoz a údržbu sálu Království. Jsou z něj hrazeny výdaje některých průkopníků nebo cestujících dozorců. Je ovšem možné, že se rada starších na základě přijatého usnesení rozhodne část vybraných prostředků poslat do místní odbočky svědků Jehovových na podporu celosvětové kazatelské činnosti.

Členi sboru cítí za svůj sbor odpovědnost a na jeho podporu a správu obvykle v rámci svých možností darují. Z toho důvodu je téměř pravidlem, že tyto prostředky vystačí.

Společnost se snaží, aby každý sbor měl vlastní sál Království. Je to z důvodu samostatnosti sboru a také kvůli důstojnosti daného místa. V současné době jsou tedy v České republice v tomto ohledu sbory zaopatřeny (výjimku tvoří tachovský sbor). Pokud sbor neměl vlastní dostatečné prostředky, poskytla mu Společnost bezúročnou půjčku. Její splácení je zahrnuto do rozpočtu pro chod sálu Království a jednotliví členi jsou s touto částkou seznámeni.

---

⁹² Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

⁹³ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

Pokud jsou dary dostatečné a sbor má ještě přebytky, ukládá je na vlastní účet. Tyto finance jsou následně využity např. na renovaci budovy nebo jednorázovou splátku Společnosti. Proto bývají tyto pohledávky obvykle splaceny dříve, než je původní předpoklad.

Stane-li se, že v určitém měsíci nejsou dary dostatečné (např. přijde vyúčtování energií), jsou o tom členové sboru informováni. Zajímavostí je, že v těchto případech často vypadá rozpočet sboru jako rozpočet domácnosti. Tento měsíc je částka ve schránce výrazně vyšší. Ten následující je potom skromnější. Pokud ani za takovýchto okolností nestačí darované finance na pokrytí výloh, je kontaktována odbočka, která vzniklou situaci se sborem řeší.

Řadoví členi jsou s rozpočtem sboru (a tím i s využitím části prostředků, které darovali) obeznámeni. Každý měsíc je v sálu Království vyvěšena poměrně podrobná zpráva. Tyto informace jsou dle zákona zpětně několik let zahrnuty v účetnictví sboru. Starší potom zůstávají v archivu sboru. „*Nevidím tedy důvod, proč by se k těmto informacím nemohl řadový člen dostat i zpětně.*“⁹⁴

Dávání darů je anonymní, nicméně žádná skutečnost nebrání bratrům a sestrám, aby si mezi sebou řekly, jakou částku a do které schránky darovali.

Přestože je dávaní darů anonymní, dá se usuzovat, že vzhledem ke své podstatě a svému postoji k víře a Společnosti přispívají, když ne všichni aktivní členi, tak valná většina jistě. „*Neznám žádného svědka, který by řekl, že nepřispívá.*“⁹⁵

Obdobně je možné odvodit i pravidelnost v dávaní darů. „*Zpráva o hospodaření sboru se podává jednou za měsíc a i je o ní jednou za měsíc hovořeno na shromáždění. Předpokládám, že obvykle zvěstovatelé přispívají jednou měsíčně. Nejsou vzácné situace, kdy kromě pravidelných částek někteří přispějí čas od času větší sumou, jak jim „velí jejich srdce“.*“⁹⁶

Schránky jsou vybírány dvěma staršími nebo služebními pomocníky po každém shromáždění. O této činnosti je následně pořízen záznam. Sbor si pro tyto účely může zřídit bankovní účet.

---

⁹⁴ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

⁹⁵ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

⁹⁶ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

Každý měsíc bratr, jež má účty na starosti, vypracovává oznámení pro sbor. Revize účtu je pak prováděna každé tři měsíce.

„Na konci každého shromáždění, to znamená třikrát v týdnu, jsou peníze vybírány. Vybírají je vždy dva svědkové. Oba dva výběr podepisují ve speciálním formuláři – doklad o příjmech ze schránek. Originál tohoto formuláře společně s vybranými penězi dostává služebník pro finance. Kopii formuláře dostane tajemník sboru. Vybrané prostředky ukládá služebník pro finance pravidelně na sborový účet, většinou jednou týdně nebo častěji, aby se u něj nehromadila větší částka v hotovosti. Na konci měsíce potom posílá služebník pro finance zprávu o hospodaření sboru na odbočku, zároveň odesílá vybrané prostředky určené na celosvětové dílo a na stavbu sálů Království. Dále částku splátky půjčky u Společnosti. K zprávě o hospodaření jsou přiloženy originály podepsaných dokladů o příjmech ze schránek. Kopie zůstávají u tajemníka a jsou používány při revizi účetnictví společně s účty za výdaje sboru. Všechny tyto údaje musí „sedět“ – příjmy, výdaje i jednotlivé položky. Zpráva o hospodaření sboru je též vyvěšena na nástěnce v sále Království, tudíž každý, kdo sál navštíví, si může přečíst, kolik se vybralo, vydalo, stav na konci minulého měsíce, stav na konci stávajícího apod. Tato zpráva bývá podrobná, jedná se o popsanou stránku formátu A4.“⁹⁷

Pokud by revize účetnictví odhalila nějaké nesrovnalosti, rada starší, která revizi pravidelně kontroluje, by tyto nesrovnalosti probrala se služebníkem pro finance.

Rozložení darů do jednotlivých schránek je velmi nerovnoměrné. Obvykle je nejvyšší částka přispívána do schránky na „potřeby místního sboru“, následuje schránka na „celosvětové dílo Společnosti“. Nejnižší hodnota darů je z pravidla ve schránce „Fond Společnosti na výstavbu sálů Království“. Svědkové Jehovovi samozřejmě přemýšlí o tom, kolik peněz si mohou dovolit darovat a na které účely je to nejdůležitější.

Následující vysvětlení pochází od svědka Jehovova a na základě studia materiálů o svědcích Jehovových a osobních rozhovorů s nimi, je možné brát tato slova jako velmi blízká skutečnosti.

„Všichni jsou si vědomi toho, že je potřeba zaplatit sál a jeho provoz. Např. v tomto případě sbor dostal od Společnosti bezúročnou půjčku na výstavbu sálu Království a zavázal se, že ji za určitou dobu splatí, takže se měsíčně kromě samotného provozu sálu platí pevně stanovená částka. Konkrétně v Mariánských Lázních to bylo 6000 Kč. Členi sboru tyto

---

⁹⁷ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

informace samozřejmě vědí. Takže opravdu všichni přispívali především na tento účel, abychom se měli kde scházet k uctívání Jehovy.

Všichni jsou si vědomi také toho, že používáme literaturu, kterou sami studujeme a věnujeme lidem, kteří projeví zájem. S vydáváním literatury jsou samozřejmě spojené značné náklady. Tudiž naší další zodpovědností jako zvěstovatelů je podporovat celosvětové dílo. Proto i na tuto částku klademe ve své mysli značný důraz a je poměrně značná.

Ten fond na výstavbu sálů Království, by se dalo říci, je až třetí v našem myšlení. Rádi to podpoříme, ale v první řadě bychom se měli postarat o ty první dva.

Toto je mé soukromě vysvětlení rozdílů příspěvků v jednotlivých schránkách.⁹⁸

Zvláštní schránky jsou na krajských sjezdech a sjezdových dnech. Tímto způsobem je tedy věřícími podporován kraj. Krajský dozorce ještě za účelem vedení účetnictví určí vhodného bratra. Revize účetnictví se dělá po každém krajském sjezdu nebo sjezdovém dni. Výše zmíněný bratr navíc proplácí výdaje, které krajský dozorce schválí.

Jsou-li takto vybrané prostředky dostatečné, zaplatí se výdaje za sjezd a zbytek je uložen na účet kraje, se kterým disponují starší daného kraje. Ti na společné schůzce rozhodují, jak se s prostředky kraje naloží. Stanovují výši provozních nákladů na sjezd, rozhodují o nákupu vybavení pro kraj, odsouhlasí nebo neodsouhlasí proplacení výdajů spojenou se službou cestujících dozorců nebo zvažují, jakou částku pošlou na celosvětové dílo nebo do fondu na sály Království.

Rozhodnutí, která starší kraje schválí, musí být dáno formou písemně vyjádřeného usnesení, kde je stanovena přesná částka.

Pokud je vybraná částka po sjezdu nedostatečná, vyvstávají dvě možnosti.

Jsou-li finanční zásoby kraje dosti vysoké, uhradí se schodek z účtu kraje.

Nemá-li kraj dostatek prostředků k pokrytí výdajů na krajský sjezd a sjezdové dny, krajský dozorce se postará o to, aby bylo ve sborech připomenuto, že dávání je pro křesťany výsadou. Rady starších poté rozhodnou, kolik mohou kraji poslat.

Kasičky na dary jsou hojně rozmístěny samozřejmě i na oblastních nebo mezinárodních sjezdech.

---

⁹⁸ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

Někteří z bývalých svědků Jehovových praktiky vybírání na krajských sjezdech kritizují. Tvrdí, že vybrané částky mnohonásobně převyšují náklady na celou akci a že suma peněz je následně posílána na účet Watchtower Society.

Na stránkách *STRAZNAVEZ.CZ*, které jsou prezentovány jako nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná věž a svědcích Jehovových, je uveden konkrétní příklad z oblastního sjezdu konaného roku 1995 v Hradci Králové. Je zde citováno z dopisu Aleše Nejedlého, který byl účetním daného sjezdu.

„Výdaje tohoto sjezdu se počítaly v desítkách tisíc (cca 60000,-). Příjmy byly za každý den okolo ¾ milionu. Přesto se každý den z podia děkovalo za štědrost bratrů, a zároveň se ohlašovalo, že náklady sjezdu byly vysoké, a že vybrané příspěvky je dosud nepokryly.“⁹⁹

Svědkové Jehovovi jsou neustále ujišťováni, že všechny dary (tzn. větší i menší) jsou přijímány s vděčností.

„Bůh miluje radostné dárce“¹⁰⁰

„...je zde schránka na potřeby kraje (který pořádá sjezd a jehož členové se sjezdu účastní). V sálech Království o možnosti přispívat se veřejně nehovoří (v sále Království se pouze jednou měsíčně hovoří o hospodaření sboru), ale na sjezdech je veřejně oznámeno „Pokud chcete, můžete přispět na náklady spojené s pořádáním tohoto sjezdu.“ Jako Svědkové to známe, ale na sjezdu očekáváme i návštěvy z řad široké veřejnosti, a touto formou je jim vysvětlen účel přenosných schránek, které mohou v areálu sjezdu vidět.“¹⁰¹

---

⁹⁹ Dobrovolné dary vybírané na sjezdech svědků Jehovových. *STRAZNAVEZ.CZ* [online]. 2007 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: http://www.straznavez.cz/Finance/dobrovolnedary_sjezdy.htm

¹⁰⁰ 2. Korintánům (9:7)

¹⁰¹ Řízené interviu s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

8.2 Další možnosti připívání

Při zkoumání periodik Společnosti (viz online knihovna Strážné věže) je možné poměrně často narazit na téma „Způsoby, jak je možné přispívat“.

Dárci jsou informováni, že na celosvětové dílo mohou přispívat nejen prostřednictvím schránek, ale také přímo Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

V případě darování šperků nebo jiných cenností by měl být připojen stručný dopis, že se jedná o dar.

Další možnost, jak mohou svědci pomáhat Společnosti, jsou bezúročné půjčky. Pokud se poskytovatel dostane do nouze, může poslat žádost a peníze jsou mu poslány zpět.

Mezi jiné formy darů na podporu služby Království patří:

pojištění

bankovní služby (vkladné certifikáty, peněžní poukázky, ...)

akcie a cenné papíry

nemovitosti

závěť

V podstatě identický výčet s charakteristikou jednotlivých možností se vyskytuje v člancích „Dávej ochotně a radostně“, „Bohatství štědrosti přináší radost“, „Máš radost z toho, že můžeš „laskavě dávat“?“, „Předkládejme Jehovovi obětní dar“, „Sloužíme Bohu jedním srdcem a duší“, „Mé je stříbro a mé je zlato“, „Dary, které obšťastní Boží srdce“, „Zažíváš radost z dávání?“, „Pěstujme štědrost“, „Jehovovo požehnání – to obohacuje“.

Sami svědkové si uvědomují, že toto téma je vzhledem ke své důležitosti poměrně obvyklé. „Ano, tato závažnější témata, jako například krev, jsou zmiňována častěji, dejme tomu jednou za rok.“¹⁰² Takto na opakující se články s touto tematikou reagoval pokřtěný svědek.

O těchto darech by měla být Společnost předem informována prostřednictvím odbočky.

„S tím jsem se ani nemohl setkat, neboť se to netýká hospodaření sboru. Pokud by někdo chtěl nějakou formou darovat Společnosti, kontaktuje přímo Společnost. Dárce může určit, na co má být dar použit, pokud tak neučiní, je použit na celosvětové dílo. Přání dárce

---

¹⁰² Řízené interviu s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

může být konkrétní a je respektováno. Sám jsem tak učinil v případě jednorázového daru větší hodnoty. Předpokládám, že by šlo darovat, odkázat nebo napsat pojistku na sbor. Osobně jsem se s tím nesetkal.

*Tato situace se obvykle týká svědků, kteří nemají blízkou rodinu.*¹⁰³

8.3 Finanční nouze jednotlivců

Někteří svědci Jehovovi se samozřejmě mohou dostat vlivem nemoci, úrazu, pokročilého věku a dalších do svízelné situace spojené s finančním nedostatkem. I v těchto případech jsou svědkové Jehovovi upozorňováni, že věrní křesťané si velmi váží možnosti dělit se o hmotný majetek se spoluvěřícími.

*„Každý křesťan je v první řadě povinen uspokojovat potřeby své vlastní domácnosti. Letitým nebo nemocným křesťanům by měli pomáhat jejich děti, vnoučata nebo jiní blízcí příbuzní.“*¹⁰⁴ A to i například tím, že jim pomohou vyřídit hmotnou pomoc prostřednictvím odboru sociální péče.

V případě, že takto postižení lidé nemají žádné blízké příbuzné, kteří by jim mohli pomoci, a ani nemají možnost příspěvku od státu, podílí se na pomoci jim obvykle celý sbor, kterému rada starších předloží vhodná doporučení.

Pokud se větší množství bratrů dostane do nouze vlivem válek, zemětřesení, záplav, hladomoru nebo jiných katastrof a pokud sbory v dané oblasti nemají prostředky na pomoc jim, zkoordinuje vedoucí sbor úsilí bratrů, kteří žijí na jiném místě a kteří potřebné věci rádi zajistí.

Nikde se ovšem nedočteme, že by pomoc šla přímo z účtu Společnosti. Vše je směřováno spíše k tomu, že řadoví svědci Jehovovi po celém světě jsou vybízeni ke křesťanské pomoci a k dalšímu dobrovolnému přispívání nebo poskytnutí hmotných prostředků.

*„Přejeme si ctít Jehovu svými hmotnými věcmi, protože víme, že se raduje z každého našeho daru, jímž mu vyjadřujeme výlučnou oddanost.“*¹⁰⁵

¹⁰³ Řízené interview s pokřtěným s. J. na téma finance (viz Přílohy této DP)

¹⁰⁴ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 132

¹⁰⁵ WATCHTOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF N. Y., INC. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*, str. 132

Důležité ovšem je uvědomit si, že většina samotných svědků Jehovových darování svých hmotných prostředků považuje za výsadu. Jsou hrdí, že mohou takto podporovat Společnost a spoluvěřící bratry a sestry. V žádném případě nemají pocit, že by na ně Společnost nebo např. starší vyvíjeli jakýkoli nátlak.

8.4 Financování ze státních zdrojů

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi měla do roku 2012 dle zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem právo být financována. Církvím, kterým bylo přiznáno zvláštní právo podle § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 3/2002 Sb. byla poskytována úhrada osobních požitků duchovních působících jako zaměstnanci církví a náboženských společností (tuto částku stanovovaly zákony o státním rozpočtu).

K 1. lednu 2013 vešel v účinnost zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Tím byl ukončen předchozí systém výplat. Ty církve a náboženské společnosti, které podepsaly se státem smlouvu o vypořádání, budou mít po 17 let od nabytí účinnosti zákona nárok na příspěvek na podporu činnosti. Po této době tedy (zjednodušeně řečeno) bude majetkové vyrovnání církví a náboženských společností vyřešeno.

Nic z toho se ovšem Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi netýká.

V rámci vládou schválených restitucí žádala náboženská společnost o vrácení svého dřívějšího ústředí v Kamýcké ulici v pražském Suchdole. Tuto nemovitost, o kterou se svědci již od roku 1996 soudili, ale zpět nedostanou, neboť stát církvím a náboženským společnostem vrací pouze to, co patří Pozemkovému fondu, Lesům ČR a dalším státním organizacím, a tato budova je ve vlastnictví Městské části Praha – Suchdol. V roce 2005 byla odhadovaná cena dané nemovitosti 9 milionů Kč.

Svědkové Jehovovi nemají nárok ani na finanční odškodnění. Jako důvod je udáván fakt, že náboženská společnost z ideových důvodů odmítá výše zmíněné příspěvky státu na platy duchovních a provoz.

I přesto, že Svědkové Jehovovi svým odmítavým postojem ke státním financím přicházejí o značné peněžní částky, fatální dopad na jejich činnost to rozhodně nemá.

Řadoví svědkové Jehovovi jsou vůči organizaci obvykle velmi uvědomělí. Sbory v České republice mají vlastní sály Království, které samy spravují, a ještě dále posílají nemalé finanční částky na celosvětovou činnost a výstavbu nových sálů Království.

9 Faktory ovlivňující počty členů

Jak zde již bylo psáno (viz kapitola 5) počet aktivních zvěstovatelů Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi od počátku 90. let na území České republiky při nejmenším stagnuje, či spíše klesá.

Na základě předchozího šetření je možné vymezit několik základních faktorů ovlivňujících tento vývoj.

9.1 Informovanost

Do roku 1989 byl v současné České republice velmi omezený přístup k informacím ohledně těchto témat. Země navíc byla izolována od západního světa, odkud k nám víra Svědků Jehovových přišla. Nedostatečné informace měli jak již pokřtění svědci Jehovovi, tak i světská veřejnost.

S čím dál tím větším množstvím informačních zdrojů, čím dál tím větší počet pokřtěných svědků získal konkrétnější představu o historii Společnosti. O vývoji doktrinálního učení (např. přístup k očkovaní a transplantacím a dlouhodobě kontroverzní otázce krevních transfúzí, ke kterým se ne vždy přistupovalo stejně), o údajně ohlašovaných koncích světa (rok 1975 byl posledním konkrétně udaným datem, o kterém bylo hovořeno, dnes je Společností popisované jako přehnané naděje některých jednotlivců), údajné propojení některých svědků Jehovových s StB, změny v pojetí pojmu „tato generace“ a další. Někteří svědkové tyto skutečnosti přešli nebo se k nim ani nedostali. Někteří tvrdí, že poznání Bible je dlouhodobé a některé pravdy se odkrývají postupně. Proto i Společnost měnila některá svá tvrzení a postoje. A jiní naprosto odmítají uvěřit, že by Společnost nebo svědkové kdy pochybili.

Našla se ale i řada svědků, kteří se o tyto nesrovnalosti zajímali a zkoumali jejich podstatu. Někteří následně toto společenství dobrovolně opustili, jiní byli pro nevhodné chování vyloučeni nebo donuceni k odchodu.

Jednou věcí je přísun informací k samotným svědkům Jehovovým, což způsobilo v různých dobách větší, či menší odliv členů. Druhou stránkou věci je přísun informací ke světské veřejnosti. Mnoho laiků na základě dostupných informací o Společnosti nemá zájem ani o rozhovor s kazateli, natož např. o biblické studium. (viz dále)

9.2 Registrace Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

Jak již bylo popsáno výše (viz kapitola 5), ohledně registrace této náboženské společnosti v České republice bylo mnoho otázek. Pokud se tyto informace dostaly k řadovým věřícím (překvapivě ještě dnes jsou tací, kteří o skandálu při registraci nevědí), Společnost poskytla určitá neurčitá vysvětlení. A opět, někteří se s nimi spokojili.

Jiní odmítli jakékoliv „slovíčkaření“ a měli pocit, že Společnost popřela pro ni základní učení a lhala. Žádná světská záležitost by, dle jejich mínění, neměla mít přednost před biblickými zásadami.

9.3 Náhradní vojenská služba

S předchozím bodem úzce souvisí i tento faktor.

Do roku 1996 byla náhradní vojenská služba považována za nepřípustný kompromis (přestože při registraci Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi tvrdila, že nevyučuje, že člen Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi nemá nastoupit a vykonávat civilní službu). Už tato skutečnost byla pro mnoho svědků naprosto nepochopitelná. Ještě větší rozčarování tedy nastalo roku 1996, kdy vykonávání civilní služby bylo přesunuto do oblasti osobního rozhodnutí.

Ti, kteří do té doby nechtěli podvodně získat „modrou knížku“, a jímž se podle zásad víry přičilo vykonávat vojenskou základní službu, měli možnost vyhnout se překročení zákona právě díky civilní službě. Tuto variantu ovšem Společnost neakceptovala a do roku 1996 byly takové osoby vyloučeny.

Po změně roku 1996 ovšem Společnost nikterak nezareagovala. Osoby vyloučeny z tohoto důvodu nebyly kontaktovány, přijaty zpět a ani se jim Společnost neomluvila.

V podstatě bychom mohli říci, že poznání jednotlivce nesmí „předběhnout“ poznání Společnosti.

Toto bylo pro řadu svědků důvodem k opuštění organizace nebo alespoň omezení činnosti (organizace má i řadu členů, kteří vyloženě nevystoupí, ale dlouhodobě z vlastního rozhodnutí nejsou aktivní).

Tyto tři výše zmíněné faktory měly vliv na poměrně výrazný odliv členů v průběhu 90. let. V další řadě také vysílají negativní signál veřejnosti a tím případným zájemcům o studium.

9.4 Snižující se zájem světské společnosti

S rokem 1989 přišla také náboženská svoboda. Svědkové Jehovovi tedy mohli vystoupit z ilegality a veřejně prezentovat svou víru.

Toto uvolnění atmosféry mělo za následek mimo jiné i zvýšený zájem veřejnosti o náboženství jako taková. Informací o víře svědků Jehovových bylo velice málo. V podstatě jen to, co poskytovala organizace sama. I toto je tedy jeden z důvodů, proč je na počátku 90. let patrný vysoký zájem veřejnosti o svědky Jehovovy, než tomu bylo a je později. Např. vysoký počet domácích biblických studií nebo vysoký počet nově pokřtěných. Obě tyto hodnoty se rapidně snížily a úzce spolu souvisí.

Můžeme tedy říci, že svědkům Jehovovým se v posledních letech v České republice již zdaleka tolik nedaří oslovovat veřejnost – výrazně nižší počet biblických studií, nižší počet nově pokřtěných. Současně také můžeme říci, že tato domácí biblická studia ztrácejí na efektivitě. Poměr biblických studií a počet nově pokřtěných neustále stoupá.

O poklesu zájmu veřejnosti hovoří i poměr účastníků na Památné slavnosti a počtu aktivních zvěstovatelů.

Tento faktor může úzce souviset s dostupností informací. Jsou-li lidé osloveni svědky Jehovovými, mají v současné době výrazně větší možnost získat informace o této náboženské společnosti. Mnohdy se tedy k hlubšímu studiu nedostanou ani lidé, kteří o víru zájem mají a kteří by např. na počátku 90. let byli takovému studiu přístupnější.

Např. internet nabízí nepřeberné množství zdrojů informací týkajících se svědků Jehovových a jejich organizace. Mimo výše zmíněné se Svědkové Jehovovi dostali do povědomí veřejnosti díky medializované kauze litoměřických fondů. V posledním desetiletí došlo také k odhalení pedofilů z řad starších a služebních pomocníků (USA, rok 2007).

Ne vždy ovšem můžeme hovořit o relevantnosti těchto informačních zdrojů.

Studium jakéhokoliv náboženství je v současné době věcí osobního rozhodnutí. Dostupných zdrojů je nepřeberné množství. Bibli si můžeme objednat přes internet, můžeme svobodně navštěvovat kostely, mešity a synagogy, můžeme prezentovat svou víru stylem oblékání, stravováním, vyznáváním různých svátků. V době totality byli pro mnohé zájemce o náboženství jediným možným zdrojem literatury a možnosti studovat Bibli právě svědkové Jehovovi s povinností vykonávat kazatelskou službu.

9.5 Kazatelská služba

„Méně je někdy více“.

Svědkové Jehovovi vždy velmi svědomitě plní svou kazatelskou povinnost, a po legalizaci roku 1989 o to usilovněji. Široká veřejnost tuto formu ovšem poměrně často odmítá. Sami svědci cítí naléhavou potřebu obeznámit co největší počet lidí s dobrou zprávou, kterou zvěstují. Horlivost některých a jejich snaha zachránit co nejvíce lidí je tedy často a mnohdy i mylně veřejností považována za vlezlost a neodbytnost.

9.6 Spojenectví svědků Jehovových za reformu v otázce krve (AJWRB)

Z řad aktivních svědků Jehovových, bývalých členů organizace, nevěřících příbuzných a dalších, jež se o tuto víru zajímají, se zformulovalo hnutí ..., které usiluje o změnu celé Společnosti a některých jejích učení. Mnozí zůstávají v anonymitě, aby z organizace nebyli vyloučeni. Chtějí tak přinášet informace dalším svědkům, kteří s „odpadlíky“ v drtivé většině přerušují kontakt.

Vzhledem k tomu, že se počty sympatizantů s tímto hnutím neustále zvyšují, je tato snaha zjevně efektivní.

S disidentským hnutím úzce souvisí doktrinální problematika. Především kontroverzní otázka krve a její dlouhodobý vývoj.

Krev je také jedním z nejčastějších důvodů, proč laická veřejnost o tuto víru neprojevuje zájem nebo ji dokonce odsuzuje a nepřístupí ani k rozhovoru s některým ze svědků Jehovových. Tou nejproblematictější otázkou tohoto tématu jsou samozřejmě krevní transfúze nezletilých dětí svědků Jehovových. Tento postoj je širokou veřejností z drtivé většiny odsouzen. Odmítání přijmout transfúzi u dospělé osoby je oproti tomu vnímána jako interní rozhodnutí daného jednotlivce.

K dalším palčivým tématům (především pro ty, kteří již mají s vírou svědků Jehovových určité zkušenosti) patří učení o roku 1914, příchod Armageddonu, vysvětlení pojmu „tato generace“ nebo vymezení třídy pomazaných křesťanů.

I toto jsou témata, jimiž se členové disidentského hnutí zabývají a na nichž se ostatním členům snaží dokázat nutnost změny vedení organizace.

10 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo vymezit, jak se mění počet členů Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi a které základní faktory ovlivňují rozšíření a rozšiřování víry této náboženské společnosti.

Proto, aby bylo hlavního cíle dosaženo, byly vymezeny další čtyři dílčí cíle.

Prvním dílčím cílem bylo analyzovat historii Náboženské společnosti svědkové Jehovovi se zaměřením na vývoj počtu členů. Tento cíl naplňuje kapitola č 5.

Nejprve je podrobněji rozepsána celosvětová historie Svědků Jehovových. Ta je dále doplněna o statistické údaje od roku 1991. Byly vymezeny jednotlivé oblasti stagnace až poklesu rozšiřování této náboženské společnosti. Byly též uvedeny oblasti s výrazným nárůstem počtu členů a rozšiřováním víry. To je podloženo statistickými údaji a doplněno o charakteristiky obecných faktorů, jež ovlivňují trendy vývoje v konkrétních regionech (resp. makroregionech).

Celosvětově počet svědků Jehovových každoročně stoupá (1991 – 4071954 členů, 2012 – 7538994 členů). Meziroční procentuální nárůst pokřtěných svědků Jehovových (1991 – 5,9 %, 2012 – 1,9 %) a počet nově pokřtěných členů (1991 – 300945 osob, 2012 -268777 osob) ovšem každoročně klesá. Můžeme také říci, že efektivita biblických studií, která jsou důležitým bodem ve vzdělávání svědků a zájemců o tuto víru, ve světě postupně klesá. Tzn., že počet biblických studií každoročně výrazně stoupá, nárůst nově pokřtěných ovšem tomuto trendu neodpovídá. Poměr těchto dvou hodnot se za posledních 20 let 2,5 krát zvýšil (1991 – 13,12; 2012 – 32,59).

Stagnaci až pokles ve vývoji počtu členů pozorujeme v USA, Kanadě, Australském svazu, na Novém Zélandu a ve vyspělých státech Evropy (např. Nizozemí, Švédsko, Belgie, Dánsko, Německo, Velká Británie a další).

Výrazný zájem o víru svědků Jehovových a nárůst počtu členů sledujeme ve státech Střední a Jižní Ameriky (Argentina, Bolívie, Brazílie, Ekvádor, Chile, Kolumbie, Mexiko,

Uruguay, Venezuela, Kostarika, Kuba, Peru). V těchto zemích je současně dlouhodobě vysoké zastoupení svědků Jehovových v populaci.

Vysoký nárůst počtu pokřtěných svědků Jehovových sledujeme také v afrických zemích. Na rozdíl od latinskoamerických zemí, kde již před 20 lety svědkové představovali nezanedbatelnou náboženskou menšinu, ve většině afrických zemí na počátku 90. let byly počty svědků Jehovových nízké. V tradičně muslimských zemích je tomu tak stále. Ve zbývajících zemích kontinentu (např. Angola, Gabon, Ghana, Kamerun, Konžská demokratická republika, Malawi, Mosambik, Nigerie, Togo, Zambie a další) zaznamenaly počty svědků Jehovových raketový nárůst, tudíž procentuální zastoupení svědků zde již rozhodně není zanedbatelné a neustále stoupá.

Země Latinské Ameriky i Afriky mají dlouhodobě vysoký přirozený přírůstek, což znamená, že v přepočtu z % do absolutních čísel je nárůst ohromující a pohybuje se v závislosti na počtu obyvatel země v řádech tisíců, desetitisíců až statisíců.

Větší nárůst počtu členů sledujeme také v některých státech bývalého SSSR (Rusko, Ukrajina, Pobaltské země, Gruzie, Arménie, Moldava). Výjimku zde tvoří muslimské země.

Druhá část je věnována historii a vývoji Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi na území současné České republiky. Popis historie opět sahá až k samým počátkům badatelů Bible u nás (období R-U monarchie) a pokračuje až do současnosti. Historický vývoj je doplněn o statistické údaje. Nejen, že byla jednotlivá statistická data dohledána v ročenkách Svědků Jehovových, ale byly také dopočítány zajímavé poměry (počet biblických studií / počet nově pokřtěných a počet účastníků na Památné slavnosti / počet aktivních zvěstovatelů), jejichž hodnoty lépe vystihly vývoj šíření víry. Dále byly dopočítány pravděpodobné hodnoty pro ztráty a odliv členů této náboženské společnosti na území České republiky.

V České republice můžeme pozorovat stejný trend jako ve většině vyspělých zemí. To znamená, že počet členů této náboženské společnosti nezaznamenává progresivní vývoj (1993 – 15275 členů; 2012 – 15352 členů). Od roku 1996 (16209 členů) sledujeme malý nebo záporný přírůstek počtu členů. Současně klesá i procentuální zastoupení svědků v populaci (1993 – 0,148 %; 1996 – 0,158%; 2012 – 0,146%). Tím se zvyšuje i počet obyvatel na jednoho zvěstovatele (1993 – 656; 1998 – 603; 2012 – 680 zvěstovatelů).

Současně můžeme také říci, že klesá i efektivita biblických studií. Poměr biblických studií a nově pokřtěných členů se za posledních 20 let výrazně zvýšil (1993 – 9; 2012 – 24,9).

Nezanedbatelným jevem je také odliv (příp. úbytek) členů. Tuto statistiku Svědkové Jehovovi nikde neuvádějí. Na základě dostupných dat z Ročenek a čsů mohl autor vydedukovat přibližný odliv členů. Ten za posledních 20 let představuje 6254 aktivních zvěstovatelů, což činí 40,47% členské základny roku 2012.

Pokles zájmu o víru svědků Jehovových sledujeme také na snížení poměru účastníků Památné slavnosti a aktivních zvěstovatelů (1993 – 2,33; 2012 – 1,71).

S dlouhodobým poklesem počtu aktivních členů samozřejmě souvisí i snížení počtu sborů (1993 – 267; 2012 – 233).

Druhým dílčím cílem bylo charakterizovat organizační strukturu Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi – vůdčí osobnosti, církevní hodnostáři, život a postavení řadového věřícího, a vymezit způsob šíření a propagace víry Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

Tento cíl naplňuje kapitola č. 6. Nejdetailněji je rozebrána nejmenší organizační jednotka Společnosti – sbor, a každodenní život svědků Jehovových – rodina a rodinné vztahy, přístup svědků Jehovových ke světskému okolí, k výběru volnočasových aktivit, ke vzdělání, k volbě a výkonu zaměstnání. Tato kapitola také popisuje způsoby řešení problémů v rámci sboru a s jednotlivými členy, včetně rozboru situací, kdy je přistoupeno až k vyloučení pokřtěného člena nebo ukončení činnosti nepokřtěného zvěstovatele.

Společnost je řízena vedoucím sborem, který náleží třídě „věrného a rozvážného otroka“. Dále je svět rozdělen do odboček, ty se dále dělí na oblasti, které jsou složeny z krajů. Nejnižší a základní jednotkou organizace je místní sbor. Každý sbor je řízen radou starších (těmi mohou být pouze muži). Starší a služební pomocníci zastávají různé funkce (tajemník, členi výboru pro styk s nemocnicemi, členi stavebního výboru, dozorce služby a mnoho dalších).

Svědkové Jehovovi tvoří poměrně uzavřenou skupinu. Velmi často se scházejí na shromážděních (služební shromáždění, studium Strážné věže, veřejná shromáždění, sborové studium knihy, sjezdový den, krajský, oblastní, mezinárodní sjezd, Památná slavnost, ...).

Centrem scházení se svědků Jehovových je sál Království.

Třetím dílčím cílem, kterým se zabývá kapitola č. 7, bylo definovat kontroverzní otázky víry, mýty a pravdy. V rámci splnění tohoto cíle byla realizována dvě dotazníková

šetření – respondenti ze světské společnosti a respondenti z komunity svědků Jehovových. Druhé dotazníkové šetření v podstatě do práce použito nebylo a to vzhledem k neochotě svědků Jehovových zúčastnit se ho.

Oblastmi, jichž se tato kapitola dotýká, jsou:

Ohlašované konce světa

Od poloviny 70. let Společnost upustila od vyhlášení konkrétního data Armageddonu. V současné době také organizace zastává postoj, že nikdy konkrétní datum nevyhlásila. V podvědomí lidí jsou ovšem svědkové Jehovovi s ohlášeným koncem světa spojováni stále.

Svědkové Jehovovi tedy stále žijí v „posledních dnech současného systému věcí“. Z tohoto důvodu byl již několikrát upraven pojem „generace“, jež s koncem světa úzce souvisí. Nemalá část svědků Jehovových se s měnícím výkladem tohoto pojmu nesmířila a organizaci opustila.

Žádné oslavy svátků, narozenin a jmenin

Tato skutečnost je v rámci široké veřejnosti obecně známá. Můžeme ovšem říci, že je přijímána neutrálně.

Odmítání lékařské péče

Svědkové Jehovovi neodmítají veškerou lékařskou péči.

Po dlouhém vývoji postoje Společnosti k různým lékařským otázkám zůstává základním problémem odmítání krevních transfúzí. A to nejen pro sebe ale i pro děti. I tento postoj prošel v průběhu let mnoha změnami a v současné době může být pro mnoho řadových svědků až nepřehledný.

Fakt, že tato doktrína stála, stojí a bude stát řadu lidských životů (včetně dětských), je pro většinu dotazovaných nepřijatelný. Světská veřejnost s odmítáním transfúzí nesouhlasí.

V současné době můžeme pozorovat změnu přístupu ke krvi i z řad svědků Jehovových (uskupení AJWRB). Dá se tedy předpokládat, že v budoucnu dojde v tomto učení k dalším změnám.

Neposílání dětí do školy, omezení vyššího vzdělání

V rámci šetření této diplomové práce nebylo zjištěno, že by svědkové Jehovovi v České republice neposílali děti do školy. Naopak. Povinnou školní docházku považují za velmi důležitou (i z důvodu dalšího biblického studia).

Vysokoškolské vzdělání ovšem u svědků Jehovových není příliš časté. Dalo by se říci, že je považováno za překážku křesťanskému studiu.

Omezený styk s těmi, co nejsou svědky Jehovovi / vyhýbání se odpadlíkům

V tomto bodě nalezneme značné množství rozporů. Svědkové Jehovovi na svých stránkách uvádí, že se odpadlíkům nevyhýbají. V oficiální literatuře jsou ovšem instruováni přesně opačně. Svědkové se s odpadlíky stýkat nemají (a to i v případě, že se jedná o rodinné příslušníky).

Nevěřícím se svědkové Jehovovi ze zásady nevyhýbají. Jsou sice upozorňováni na nevhodnost a možnou škodlivost, jež jim trávení volného času s nevěřícími může přinést, zakázaný tento styk ale není. Šíření víry je pro ně prioritní, proto za tímto účelem kontakt s ostatními navozují.

Služba „dům od domu“

Služba „dům od domu“ je pro svědky Jehovovy typická. Sami ji považují za velice důležitou a věnují se jí v maximálně možné míře. Kazatelská činnost je nedílnou součástí jejich života. Světská veřejnost ovšem poměrně často na tento způsob šíření víry reaguje negativně. Návštěvy, zastavování na ulici, oslovení v čekárně či jinde považují mnozí za zásah do soukromí. Představa, že by se této činnosti jako svědkové Jehovovi měli věnovat, odradí možné zájemce od studia Bible s touto náboženskou společností.

Žádná účast při zdravení vlajky, volbách, politických či válečných činnostech

Tento bod neznámá, že by Svědkové Jehovovi neuznávali úřadem stanovené vlády. V současném demokratickém systému v České republice již tento fakt nepředstavuje závažnější problém. Povinná vojenská služba je zrušená a účast ve volbách je čistě soukromou záležitostí. Ovšem především v rozvojových zemích stále řada svědků Jehovových kvůli těmto zásadám zažívá útlak a pronásledování.

K otázkám týkajícím se lékařské péče, vzdělání, kazatelské služby a neutrality svědků Jehovových v politických a válečných činnostech se v dotazníkovém šetření vyjadřovala světská veřejnost.

Dotazníkové šetření v rámci komunity svědků Jehovových bylo zaměřeno na všechny oblasti kapitoly tak, aby věřící mohli individuálně vyjádřit své postoje a názory. Toto šetření se ovšem setkalo s negativní odezvou. Odmítnutí možnosti vyjádřit se může být do určité

míry považováno za výstup z terénního šetření, který potvrzuje izolovanost této skupiny obyvatel.

Posledním, čtvrtým, dílčím cílem této práce bylo analyzovat financování Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi jako možného limitujícího faktoru v rozvoji a šíření víry. Tento dílčí cíl naplňuje kapitola č. 8, která se zaměřuje na financování Společnosti dobrovolnými dary, způsob, jakým je to prováděno. Jsou zde vymezeny také další možnosti, jak mohou věřící Společnosti přispívat, i způsoby, jak je pomáháno v případě finanční nouze jednotlivce. Informace v této kapitole jsou dále navíc doplněny o citace z řízeného interviu, které bylo uskutečněno s pokřtěným svědkem Jehovovým.

Dále je v této kapitole nastíněno také financování náboženských společností ze státních zdrojů.

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi nepřijímá finance od světských vlád. Proto i v zemích, kde jsou legální náboženskou společností, odmítají státní příspěvky. Stejně tomu je i v České republice.

Náboženská společnost je financována dobrovolnými dary. Výše a četnost těchto darů není přesně stanovená. Můžeme ovšem říci, že svědkové Jehovovi jsou v této záležitosti svědomití a v rámci svých možností pravidelně přispívají. Mohou si také vybrat účel, na který peníze darují: „Fond Společnosti na výstavbu sálů Království“, „celosvětové dílo“, „potřeby místního sboru“. Speciální schránky jsou i na různých sjezdech. Jako další možnosti jak mohou věřící pomáhat organizaci, jsou pravidelně uváděny: materiální dary, pojištění, bankovní služby, akcie a cenné papíry, nemovitosti, závěť.

S rozpočtem sboru jsou řadoví členi seznámeni. Tyto údaje jsou volně přístupné všem.

Celkový rozpočet a majetek Společnosti jsou ovšem zahaleny tajemstvím. Nikde se nedozvíme, s jakým obratem Společnost pracuje, jaká je celková výše darů nebo jaké jsou celkové výdaje organizace. Uvědomíme-li si, že Společnost každoročně tiskne a distribuuje obrovské množství literatury (poskytována bezplatně), vlastní či si pronajímá sály Království a domy Betel po celém světě, vlastní tiskárny, hradí náklady celodobě pracujícím svědkům a mnoho dalších výdajů, musí být tedy každoroční příjmy z darů, aby toto vše pokryly, minimálně v řádech miliard dolarů.

Na základě šetření této diplomové práce můžeme říci, že finance nejsou základním limitujícím faktorem v šíření této víry.

Splnění těchto čtyř dílčích cílů vyústilo ve vydedukování šesti hlavních faktorů, viz kapitola č. 9, které spolu více či méně souvisí a které v současné době ovlivňují stagnaci či přímo pokles zájmu o Náboženskou společnost Svědkové Jehovovi v České republice. A to jak z důvodu dobrovolných odchodů, vyloučení členů nebo nezájmu veřejnosti o hlubší studium této víry.

Jako klíčové faktory bylo odhaleno:

Informovanost a přístup k informacím

Po roce 1989 se výrazně zvýšil přístup k informacím (a to díky politickým změnám i technickému pokroku). Světská veřejnost i svědkové Jehovovi se tedy mohli seznámit s historií Společnosti, s různými změnami, jimiž tato víra prošla (např. několikeré údajně ohlašované konce světa, upravování pojmu „generace“, přístup k očkovaní, transplantacím orgánů, transfúzi krve), s údajným propojením svědků Jehovových s StB.

Registrace Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

Registraci této náboženské společnosti provázal v České republice skandál. Setkáváme se s názorem, že Společnost ve snaze stát se registrovanou náboženskou společností lhalo. A to tím, že popřela odmítání krevních transfúzí, povinné vojenské služby a náhradní vojenské služby. Některým svědkům Jehovovým stačilo vysvětlení organizace (viz výše). Mnozí se ovšem s myšlenkou lži nesmířili a Společnost opustili.

Náhradní vojenská služba

Vykonávání náhradní vojenské služby je u Svědků Jehovových od roku 1996 přesunuto do sféry osobního rozhodnutí. Do té doby bylo považováno za kompromis a bylo tedy nepřijatelné. Taková změna postojů a fakt, že členi, kteří byli do roku 1996 vyloučeni za nastoupení náhradní vojenské služby, se nesměli vrátit a ani se jim nikdo neomluvil, opět způsobil odliv členů.

Snižující se zájem světské veřejnosti

Svědům Jehovovým se v posledních letech již zdaleka tolik nedaří oslovovat světskou veřejnost. Snižuje se počet domácích biblických studií i počet nově pokřtěných svědků, poměr mezi těmito hodnotami se navíc zvyšuje, což značí i nižší efektivitu. Snižuje se také počet účastníků Památné slavnosti.

Tento fakt zřejmě úzce souvisí s informovaností a s náboženskou svobodou.

Kazatelská služba

Svědkové Jehovovi jsou při zvěstování dobré zprávy velmi aktivní. Mnohým nevěřícím je ovšem tento způsob nepříjemný. A i sama představa, že by se v rámci studia se svědky museli této činnosti zúčastnit, řadu lidí odradí.

AJWRB

Toto unikátní spojenectví se snaží o změnu organizace zevnitř. Totožnost velkého množství členů tedy není známá.

Disidentské hnutí uvnitř Společnosti řeší řadu zásadních otázek víry – otázka krve, učení o roku 1914, příchod Armageddonu, vysvětlení pojmu „tato generace“, vymezení třídy pomazaných křesťanů a další.

Nesnaží se rozpad této náboženské společnosti, ale usilují o její reformu, zprůhlednění rozhodování Společnosti a vyšší informovanost řadových členů.

11 Résumé

The main objective of this work is to determine how the number of members of the Religious Society of Jehovah's Witnesses is changing and to determine the underlying factors which influence the extension and expansion of the faith of the religious community.

Trying to fulfill this goal optimally four sub-goals were defined.

First of all there was to characterize the history of the Religious Society of Jehovah's Witnesses worldwide and in the territory of the present Czech Republic. This information is supplemented by detailed statistical data since the early 90s of 20th century. Based on these statistics the rise and fall (or stagnation) areas of interest in the faith of Jehovah's Witnesses in the world were established, together with the characteristics of general factors affecting the trend of development of a particular region (or macro).

Statistical data for the Czech Republic are further supplemented by calculations of relative values, which better reflects the development and calculation of the members .

The study also analyzes the organizational structure of the Religious Society of Jehovah's Witnesses with a detailed focus on the description of the corps and functions or tasks that individual members can perform. Personal lives of Jehovah's Witnesses are also described in detail, including the relationship to family members and the secular society, attitudes to education and employment. It also explains how to proceed in case of problems in the church or to the exclusion of the annunciator.

Another part of the aim was to define the controversial issues of faith, myths and truths. This chapter examines the several times announced judgement days, the absence of holiday celebrations, birthday and name-day, denials of medical care, the attitude to school attendance and higher education restrictions, limited contact with those who are not Jehovah's Witnesses, avoidance of apostates, non critical thinking, the ban to study other religions, the "home from home" service, no participation in saluting the flag, elections and political or military activities. In addition to factual information selected topics are supplemented by the views of the secular society expressed in the survey. The opinion of individual Jehovah's Witnesses is not listed here due to lack of participation in the survey.

The last part of the objective was to analyze the financing of the Religious Society of Jehovah's Witnesses. Therefore, the contributing to individual donation boxes and a description of other ways believers can contribute to society are expressed. This information is supplemented by quotations from controlled interviews that had been conducted with a baptized Jehovah's Witness.

In addition, this chapter also outlines how religious organizations are founded by the government sources, ie. finance, which Jehovah's Witnesses do not accept for the ideological reasons.

Meeting these four sub-goals resulted in establishing of seven main factors, which more or less relate to each other, and that currently affect stagnation or even decline in the interest of the Jehovah's Witnesses in the Czech Republic. Both, because of voluntary retirement and exclusion or the public's lack of interest to study deeper this faith.

Finally, the key factors were revealed: awareness and access to information, a questionable method of official registration by its top representatives and the way of explaining this situation, the company's approach to alternative military service and his follow-changing, ever-decreasing interest in secular society, preaching service and its intensity in the last two decades, the dissident movement Associated Jehovah's Witnesses for Reform on Blood (AJWRB) and continuous changing of the doctrinal teachings.

12 Seznam literatury a dalších zdrojů

FRANZ, R. 1992. *Krise svědomí*. Praha: Návrat domů. 415 s. ISBN 80-85495-80-5.

KOLEKTIV AUTORŮ. 2006. *Život je svatý, Svědkové Jehovovi a otázka krve*. Brno: L. MAREK. 305 s. ISBN 80-86263-86-X.

MARTÍNEK, B. 2000. *Náboženská společnost a stát. Historie svědků Jehovových v Československu*. Praha: Dingir. 60 s. ISBN 80-902528-3-4, [online] Dostupné z WWW: <http://www.straznavez.cz/Zdomova/NSaStat/NSaStatObsah.htm>.

NOVOTNÝ, T. VOJTÍŠEK, Z. 1995. *Základní orientace v nových náboženských směrech*. Praha: Olivia. 47 s. ISBN 80-85942-00-3.

REMEŠ, P. 1995. *Svědkové Jehovovi, historický přehled*. Praha: Olivia. 22s. ISBN 80-85942-03-8.

ŠPAČEK, L. 2009. *Náboženské skupiny na okraji společnosti. Bakalářská práce*. [online] Dostupné z WWW: <http://hdl.handle.net/10195/34837>.

VOJTÍŠEK, Z. 1998. *Netradiční náboženství u nás*. Praha: Dingir. 137 s. ISBN 80-902528-0-X.

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 1992. *„Celé Písmo“*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 352 s. [online] Dostupné z WWW: <http://wol.jw.org/cs/wol/lv/r29/lp-b/0/19372>.

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 1990. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 255 s.

WATCH TOWER BIBLE AND TTRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 2005. *Organizovaně konáme Jehovovu vůli*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 224 s.

WATCH TOWER BIBLE AND TTRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 2003. *Rozmluvy*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 445 s. [online] Dostupné z WWW: <http://wol.jw.org/cs/wol/lv/r29/lp-b/0/19382>.

WATCH TOWER BIBLE AND TTRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 2000. *Svědkové Jehovovi*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 32 s. [online] Dostupné z WWW: <http://wol.jw.org/cs/wol/lv/r29/lp-b/0/19413>

WATCH TOWER BIBLE AND TTRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 1991. *Svědkové Jehovovi, Hlasatelé Božího Království*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 750 s.

WATCH TOWER BIBLE AND TTRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA. 1992 - 2013. *Ročenka Svědků Jehovových 1992 - 2013*. New York: Watch Tower Bible and Tract Society.

DINGIR: religionistický časopis o současné náboženské scéně. Praha: DINGIR, 2009, roč. 12, 3/2009. ISSN 1212-1371.

Naše služba Království. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 1986 – 2011.

Probudte se! New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 1919 – 2014.

Strážná věž hlásající Jehovovo království. New York: Watch Tower Bible and Tract Society. 1879 – 2014.

Cibulkovy seznamy. [online] [cit. 2013 – 09 – 15]. Dostupné z WWW: www.cibulka.com

Ministerstvo kultury: Círky a náboženské společnosti: *Registrace a evidence*. [online] [cit. 2013 – 01 – 25]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/registrace-a-evidence/data-registrace-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-a-svazu-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-11263/>.

Ministerstvo kultury: Círky a náboženské společnosti: Financování a náboženské společnosti: *Obecně o možnostech financování církví a náboženských společností* [online] [cit. 2013 – 01 – 25]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/financovani-cirkvi/obecne-o-moznostech-financovani-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-1046/>.

Ministerstvo kultury: Círky a náboženské společnosti: *Majetkové vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi* [online] [cit. 2013 – 01 – 25]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/default.htm>.

Ministerstvo kultury: Círky a náboženské společnosti: Právní předpis: *Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech* [online] [cit. 2013 – 01 – 25]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/pravni-predpisy/zakon-c--3-2002-sb---o-cirkvich-a-nabozenskych-spolecnostech-171526/>.

Strážná věž – nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a svědcích Jehovových: Dokumenty: *Základní dokument Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi*. [online] [cit. 2013 – 10 – 12]. Dostupné z WWW: http://www.straznavez.cz/Dokumenty/Zakladni_dokument_SJ_2009_highlt.pdf.

Strážná věž – nezávislé informační fórum o Společnosti Strážná Věž a svědcích Jehovových: Finance: *Dobrovolné dary vybírané na sjezdech svědků Jehovových*. [online] [cit. 2014 – 01 – 30]. Dostupné z WWW: http://www.straznavez.cz/Finance/dobrovolnedary_sjezdy.htm

Dotazníkové šetření. *Svědkové Jehovovi*. 2013.

Dotazníkové šetření. *Svědkové Jehovovi, pohled společnosti*. 2013.

Řízené interwiev s pokřtěným svědkem Jehovovým. 2013.

13 Seznam tabulek

TABULKA 1: VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY ZA OBDOBÍ 1991 - 2012	28
TABULKA 2: POČET BIBLICKÝCH STUDIÍ, JEJICH POMĚR S NOVĚ POKŘTĚNÝMI	29
TABULKA 3: ÚČAST NA PAMÁTNÉ SLAVNOSTI, POMĚR S CELKOVÝM POČTEM ZVĚSTOVATELŮ	30
TABULKA 4: POČET ZEMÍ, SBORŮ, ODBOČEK	31
TABULKA 5: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V USA A KANADĚ, ROK 1991 A 2012	32
TABULKA 6: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V JAPONSKU, ROK 1991 A 2012	33
TABULKA 7: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V AUSTRALSKÉM SVAZU A NA NOVÉM ZÉLANDU, ROK 1991 A 2012	33
TABULKA 8: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH, ROK 1991 A 2012	34
TABULKA 9: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH VE VYBRANÝCH STÁTECH STŘEDNÍ A JIŽNÍ AMERIKY, ROK 1991 A 2012	38
TABULKA 10: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH VE VYBRANÝCH STÁTECH AFRIKY, ROK 1991 A 2012	40
TABULKA 11: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH VE VYBRANÝCH STÁTECH BÝVALÉHO SOVĚTSKÉHO SVAZU	43
TABULKA 12: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH VE VYBRANÝCH PACIFICKÝCH ZEMÍCH	45
TABULKA 13: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V ČESKOSLOVENSKU OD ROKU 1946 DO ROKU 1990	62
TABULKA 14: POČET SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V LETECH 1993 AŽ 2012	63
TABULKA 15: SVĚDKOVÉ JEHOVOVI V ČR OD ROKU 1993 DO ROKU 2012	64
TABULKA 16: PŘEDPOKLÁDANÁ ÚMRTNOST A ODLIV SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	67
TABULKA 17: ÚČAST NA PAMÁTNÉ SLAVNOSTI V LETECH 1993 AŽ 2012	68
TABULKA 18: POČET SBORŮ SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH V ČR V LETECH 1993 AŽ 2012	69
TABULKA 19: POHLED OSOB, KTERÉ OSOBNĚ ZNAJÍ SVĚDKA JEHOVOVA, NA IZOLOVANOST TĚCHTO VĚŘÍCÍCH	89
TABULKA 20: POHLED OSOB, KTERÉ OSOBNĚ NEZNAJÍ SVĚDKA JEHOVOVA, NA IZOLOVANOST TĚCHTO VĚŘÍCÍCH	89

14 Seznam grafů

GRAF 1: POČET POKŘTĚNÝCH ZVĚSTOVATELŮ V OBDOBÍ 1991 – 2012	28
GRAF 2: % NÁRŮST POČTU POKŘTĚNÝCH ZVĚSTOVATELŮ V OBDOBÍ 1991 – 2012	28
GRAF 3: POČET NOVĚ POKŘTĚNÝCH ČLENŮ V OBDOBÍ 1991 – 2012	28
GRAF 4: POČET ZEMÍ, VE KTERÝCH JE VÍRA ZVĚSTOVÁNA, A ODBOČEK	30
GRAF 5: VÝVOJ POČTU ČLENŮ NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA V LETECH 1946 AŽ 1990	62
GRAF 6: POČET AKTIVNÍCH ZVĚSTOVATELŮ V LETECH 1993 AŽ 2012	63
GRAF 7: ROČNÍ PŘÍRŮSTEK V LETECH 1993 AŽ 2012	63
GRAF 8: POČET NOVĚ POKŘTĚNÝCH A ÚBYTEK V ČR OD ROKU 1993 DO ROKU 2012	65
GRAF 9: POČET BIBLICKÝCH STUDIÍ V ČR V LETECH 1933 AŽ 2012	65
GRAF 10: POMĚR POČTU BIBLICKÝCH STUDIÍ A POČTU NOVĚ POKŘTĚNÝCH V LETECH 1993 AŽ 2012 V ČR	65
GRAF 11: ÚČAST NA PAMÁTNÉ SLAVNOSTI V LETECH 1993 AŽ 2012	68
GRAF 12: POMĚR POČTU ÚČASTNÍKŮ NA PAMÁTNÉ SLAVNOSTI A POČTU ZVĚSTOVATELŮ V LETECH 1993 AŽ 2012	69
GRAF 13: POČET SBORŮ SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH NA ÚZEMÍ ČR V LETECH 1993 AŽ 2012	70
GRAF 14: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI NESLAVENÍ SVÁTKŮ, JMENIN A NAROZENIN	95
GRAF 15: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI ODMÍTÁNÍ KREVNÍ TRANSFÚZE	105
GRAF 16: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI ODMÍTÁNÍ KREVNÍ TRANSFÚZE U DĚTÍ	105
GRAF 17: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI UPŘEDNOSTŇOVÁNÍ DUCHOVNÍHO VZDĚLÁNÍ	108
GRAF 18: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI KAZATELSKÉ SLUŽBĚ	115
GRAF 19: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI NEÚČASTI SJ V OZBROJENÉM KONFLIKTU	117
GRAF 20: POSTOJ SVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI VŮČI NEÚČASTI SJ U VOLEB	118

15 Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: SCHÉMA ORGANIZAČNÍ STRUKTURY SPOLEČNOSTI	72
OBRÁZEK 2: SCHÉMA POSTOJE SPOLEČNOSTI STRÁŽNÁ VĚŽ VŮČI VYUŽITÍ KRVE	104

16 Seznam příloh

PŘÍLOHA A – PŘEPIS ŘÍZENÉHO ROZHOVORU S POKŘTĚNÝM SVĚDKEM JEHOVOVÝM	1
PŘÍLOHA B – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ, SVĚDKOVÉ JEHOVOVI	8
PŘÍLOHA C – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ, POHLED SPOLEČNOSTI	13

Příloha A - Přepis řízeného rozhovoru s pokřtěným svědkem Jehovovým

1. Vaše jméno? (stačí křestní)

Bohumír

2. Váš věk?

34

3. Vaše vzdělání?

Střední s maturitou (konkrétně gymnázium)

4. Jak dlouho jste pokřtěným svědkem Jehovovým?

Od roku 2006

5. Kterých sborů jste byl, nebo jste členem?

Nejprve sbor v Mariánských Lázních. Nyní jsem členem sboru v Sušici.

6. Jakou úlohou ohledně financí jste byl pověřen a ve kterém sboru jste ji vykonával?

Jednalo se o revizi sborového účetnictví ve sboru v Mariánských Lázních. Průměrný počet zvěstovatelů v době, kdy jsem prováděl revizi, byl asi 75. Později stoupl na něco přes 90 zvěstovatelů.

7. Kolikrát / jak dlouho jste tuto činnost vykonával?

Revize účetnictví se konala pravidelně jednou za tři měsíce, takže čtyřikrát za rok. Revizi by dle pokynů neměl dělat stejný bratr dvakrát za sebou, tudíž byla svěřována různým bratrům. Za asi 4 roky jsem ji dělal přibližně desetkrát.

8. Měl jste informace o darech ze všech schránek?

Ano, měl, k revizi jsem měl k dispozici záznamy o výběru z jednotlivých schránek.

9. Jakým způsobem byly schránky vybírány?

Na konci každého shromáždění, to znamená třikrát v týdnu, jsou peníze vybírány. Vybírají je vždy dva svědkové. Oba dva výběr podepisují ve speciálním formuláři – doklad o příjmech ze schránek. Originál tohoto formuláře společně s vybranými penězi dostává služebník pro finance. Kopii formuláře dostane tajemník sboru. Vybrané prostředky ukládá služebník pro finance pravidelně na sborový účet, většinou jednou týdně nebo častěji, aby se

u něj nehromadila větší částka v hotovosti. Na konci měsíce potom posílá služebník pro finance zprávu o hospodaření sboru na odbočku, zároveň odesílá vybrané prostředky určené na celosvětové dílo a na stavbu sálů Království. Dále částku splátky půjčky u Společnosti. K zprávě o hospodaření jsou přiloženy originály podepsaných dokladů o příjmech ze schránek. Kopie zůstávají u tajemníka a jsou používány při revizi účetnictví společně s účty za výdaje sboru. Všechny tyto údaje musí „sedět“ – příjmy, výdaje i jednotlivé položky. Zpráva o hospodaření sboru je též vyvěšena na nástěnce v sále Království, tudíž každý, kdo sál navštíví, si může přečíst, kolik se vybralo, vydalo, stav na konci minulého měsíce, stav na konci stávajícího apod. Tato zpráva bývá podrobná, jedná se o popsanou stránku formátu A4.

Pokud by revize „neseděla“.

Součástí revize je vypracování zprávy z revize. Pokud by údaje nesouhlasily, chyběl by doklad o nějaké operaci apod., napíše se poznámka. Tuto zprávu z revize dostává rada starších, která ji probere a případné nesrovnalosti řeší se služebníkem pro finance. Po probrání je uložena k účetnictví. Zprávy z revize účetnictví jsou potom předmětem zájmu krajského dozorce, který navštěvuje sbor dvakrát za rok. Krajský dozorce nekontroluje účetnictví ani revizi jako takové, ale zajímá ho zpráva z revize a jak na ni rada starších reagovala.

10. Mohli se nějak druzí dozvědět o výši darů konkrétní osoby?

Ne, pokud si to bratři a sestry mezi sebou neřeknou sami.

11. Můžete říci, zda pravidelně přispívají všichni aktivní členi sboru?

Nevím. Nemůžu přesně říci, jestli je tam menší množství větších přispěvovatelů, nebo přispívají všichni méně. Mohu pouze odhadovat.

Můžete říci svůj úsudek?

Neznám žádného svědka, který by řekl, že nepřispívá.

12. Můžete říci, jaké je nejčastější pravidelnost v dávání darů?

Zpráva o hospodaření sboru se podává jednou za měsíc a i je o ní jednou za měsíc hovořeno na shromáždění. Předpokládám, že obvykle zvěstovatelé přispívají jednou měsíčně. Nejsou vzácné situace, kdy kromě pravidelných částek někteří přispějí čas od času větší sumou, jak jim „velí jejich srdce“.

13. Bylo rozdělení darů do jednotlivých schránek rovnoměrné? Popř. do které schránky vkládáno nejvíce darů?

Ne, je to nerovnoměrné velmi. Největší částka bývala přispívána do schránky sborových potřeb.

Můžete říci, zda výše darů ve zbývajících dvou schránkách již byla vyrovnanější?

Ne, i zde byly patrné poměrně velké rozdíly. Nejmenší částka byla posílána na výstavbu nových sálů.

Máte vysvětlení pro takovéto rozložení darů?

Všichni jsou si vědomi toho, že je potřeba zaplatit sál a jeho provoz. Např. v tomto případě sbor dostal od Společnosti bezúročnou půjčku na výstavbu sálu Království a zavázal se, že ji za určitou dobu splatí, takže se měsíčně kromě samotného provozu sálu platí pevně stanovená částka. Konkrétně v Mariánských Lázních to bylo 6000 Kč. Členi sboru tyto informace samozřejmě vědí. Takže opravdu všichni přispívali především na tento účel, abychom se měli kde scházet k uctívání Jehovy.

Všichni jsou si vědomi také toho, že používáme literaturu, kterou sami studujeme a věnujeme lidem, kteří projeví zájem. S vydáváním literatury jsou samozřejmě spojené značné náklady. Tudíž naší další zodpovědností jako zvěstovatelů je podporovat celosvětové dílo. Proto i na tuto částku klademe ve své mysli značný důraz a je poměrně značná.

Ten fond na výstavbu sálů Království, by se dalo říci, je až třetí v našem myšlení. Rádi to podpoříme, ale v první řadě bychom se měli postarat o ty první dva.

Toto je mé soukromě vysvětlení rozdílů příspěvků v jednotlivých schránkách.

14. Můžete říci, kolik zhruba bylo průměrně darováno do schránky na potřeby místního sboru?

15000 Kč.

15. Stačily darované prostředky na pokrytí výloh místního sboru?

Ano, stačily a většinou byl sbor ještě v plusu.

16. Pokud ano, jak bylo nakládáno s přebytky?

Tyto prostředky se použijí na renovaci sálu v případě potřeby, což je tedy prioritou. Nebo se prostředky navíc jednou za čas využívaly k jednorázovému snížení dluhu

Společnosti. Tím se např. v Mariánských Lázních splácela ta částka rychleji, než bylo plánováno.

17. Pokud ne, jak bylo postupováno?

To se také stane. Například ve chvíli, kdy přijde vyúčtování za plyn nebo elektřinu a je tam doplatek. Členové sboru jsou pravidelně informováni, jak sbor hospodaří, takže i o tomto se dozví a že je potřeba tu částku do určitého data zaplatit. Během té doby, co vím, se vždycky peníze vybraly. Potom ten rozpočet pro místní potřeby byl třeba dvojnásobný. Obvykle bylo v dalším měsíci vidět, že dary byly přirozeně „slabší“. Obdobně jako rodinné hospodaření v domácnosti.

Pokud by se ty prostředky ani tak nenašly, i takové situace se stávají, potom rada starších kontaktuje a informuje odbočku o tomto problému. A vyřeší se to přes odbočku tak, aby ty závazky byly vyrovnané.

Takže je to zapláceno z financí odbočky nebo je poskytnuta další bezúročná půjčka?

Nevím, podobná situace, ve sboru nenastala ani za mého působení jako revizora, ani v minulosti, jak jsem se dočetl ve starších zprávách o hospodaření sboru. V rodině také vynaloží členové síly, aby vyrovnal dluhy, ve sboru je to podobné.

18. Mají řadoví členi přístup k informacím, jak je s jejich dary pro místní sbor nakládáno? Popř. mají přístup přímo k rozpočtu?

Ano, každý měsíc je v sálu Království vyvěšena zpráva, která je poměrně podrobná, bývá to popsána strana A4. Stav na konci minulého měsíce, jaké byly příjmy z jednotlivých schránek, kolik bylo vydáno a jaký je stav na konci daného měsíce.

Dají se tyto informace dohledat zpětně?

Zpětně několik let jsou tyto informace ve sborovém účetnictví, které splňuje zákonné požadavky. Starší zprávy jsou v archivu sboru. Nevidím tedy důvod, proč by se k těmto informacím nemohl řadový člen dostat i zpětně.

19. Můžete říci, kolik zhruba bylo průměrně darováno do schránky na stavbu nových sálů Království?

Ano, byly to asi 2000 Kč.

20. Mají řadoví členi přístup k informacím, jak je s jejich dary na výstavbu sálů Království nakládáno? Popř. jak se k nim dostanou?

Tato částka je odesílána na odbočku. Z odbočky na celosvětové ústředí. Konkrétní informace, jak je s těmito financemi nakládáno, řadoví svědci nedostávají. Ale v různých publikacích je uváděno, že se např. někde staví nový betel, nový sál Království, nová tiskárna. Souborná zpráva, co bylo za celý rok pořízeno za dané finance, pokud vím, nevychází.

21. Můžete říci, kolik zhruba bylo průměrně darováno do schránky na celosvětové dílo?

Ano, bylo to asi 6000 Kč.

22. Mají řadoví členi přístup k informacím, jak je s jejich dary na celosvětové dílo nakládáno? Popř. mají přístup k rozpočtu Společnosti?

K rozpočtu Společnosti přístup řadoví členi nemají. Každý rok v ročence vychází informace, kolik bylo vynaloženo na podporu zvláštních průkopníků, misionářů a cestujících dozorců.

23. Jakým způsobem jsou odesílány dary na výstavbu sálů Království?

Při odesílání financí na stavbu nových sálů Království se postupuje stejně, jako při odesílání prostředků na celosvětové dílo. Vybraná částka je posílána na odbočku, která ji dále posílá do světového ústředí. Je doporučeno posílat finance jednou měsíčně, ale současně je doporučeno, aby se nehromadily ve sboru vysoké částky, to znamená, že peníze mohou být posílány i častěji.

24. Je sboru poskytována zpětná vazba na odeslané dary na výstavbu sálů Království? Popř. jaká?

Odbočka pošle sboru dopis, který je rozdělen na dvě části. V první části je potvrzení převzatých financí. Čili konkrétní informace. Ta druhá má povzbuzující charakter. Předpokládám, že to je posíláno do všech sborů stejné. Je to pochvala nebo je tam uveden nějaký příklad, jak byly prostředky vynaloženy, co se staví nového, že byla odeslána humanitární pomoc do místa přírodní katastrofy.

Nikdy jste se tedy nesetkal s tím, že by dopis nebo reakce odbočky byla v tom smyslu, že bylo posláno málo, že by to mělo být víc?

Ne. Určitě ne. Spíše je tam vybídka, která je myšlená jako pochvala. Např.: „Vytrvejte ve svém úsilí.“

25. Jakým způsobem jsou odesílány dary na celosvětové dílo?

viz. 22

26. Je sboru poskytována zpětná vazba na odeslané dary na celosvětové dílo? Popř. jaká?

viz. 23

27. Jsou na jednotlivých sjezdech schránky na dary na pořádaný sjezd?

Jsou a bývají označené. Nejsou zde ty tři výše zmíněné, ale je zde schránka na potřeby kraje (který pořádá sjezd a jehož členové se sjezdu účastní). V sálech Království o možnosti přispívat se veřejně nehovoří (v sále Království se pouze jednou měsíčně hovoří o hospodaření sboru), ale na sjezdech je veřejně oznámeno „Pokud chcete, můžete přispět na náklady spojené s pořádáním tohoto sjezdu.“ Jako Svědkové to známe, ale na sjezdu očekáváme i návštěvy z řad široké veřejnosti, a touto formou je jim vysvětlen účel přenosných schránek, které mohou v areálu sjezdu vidět.

28. Mají řadoví členi přístup k informacím, jak je s jejich dary na konání sjezdu nakládáno? Popř. mají přístup k rozpočtům jednotlivých sjezdů?

Ne.

29. Jsou běžné případy, kdy řadový člen přepíše na Společnost nemovitost?

Následující otázky mohu zodpovědět všechny tři najednou. Víím, že ta možnost je, že jsme měli o tom informace v časopise.

Při vyhledávání informací ohledně financování v online knihovně jsem na takový článek, v podstatě identický, narazil několikrát.

Ano, tato závažnější témata, jako například krev, jsou zmiňována častěji, dejme tomu jednou za rok.

Vy jste se tedy s takovou situací setkal ve vyšší míře?

S tím jsem se ani nemohl setkat, neboť se to netýká hospodaření sboru. Pokud by někdo chtěl nějakou formou darovat Společnosti, kontaktuje přímo Společnost. Dárce může určit, na co má být dar použit, pokud tak neučiní, je použit na celosvětové dílo. Přání dárce může být konkrétní a je respektováno. Sám jsem tak učinil v případě jednorázového daru větší hodnoty. Předpokládám, že by šlo darovat, odkázat nebo napsat pojistku na sbor. Osobně jsem se s tím neseťkal.

Tato situace se obvykle týká svědků, kteří nemají blízkou rodinu.

30. Jsou běžné případy, kdy řadový člen napíše svou pojistku na Společnost?

viz. 28

31. Jsou běžné případy, kdy řadový člen sepíše ve prospěch Společnosti závět?

viz. 28

32. Máte pocit, že je na řadové členy vyvíjen nátlak ohledně dávání darů?

Jsem svědkem 8 let, předtím jsem několik let navštěvoval shromáždění. Nikdy jsem se nesetkal s jakoukoliv formou důraznější pobídky natož nějakého nátlaku. Z biblického hlediska není nátlak přípustný, naopak je v Bibli řečeno: „Bůh miluje radostného dárce.“ **2.**

Korintánům 9:7

Příloha B – Dotazníkové šetření, svědkové Jehovovi

Následující dotazníkové šetření bude součástí diplomové práce zabývající se Náboženskou společností Svědkové Jehovovi a faktory, jež ovlivňují šíření této náboženské společnosti. K vyšší objektivitě práce jsou důležité také názory a postoje řadových členů. Prosím tedy o spolupráci - vyplnění dotazníku. Ten obsahuje 35 otázek. Bod 36 dává prostor i vašim případným komentářům. Jeho vyplnění by nemělo zabrat více než 10 min. Některé otázky mohou působit kontroverzně. Váš pohled na ně je ovšem důležitý. Sám mezi svědky Jehovovi nepatřím. Toto prostředí mi ale neznámé není. Má matka a bratr jsou pokřtěni a osobně znám i další svědky.

Děkuji všem za čas věnovaný tomuto dotazníku a tím i za pomoc při zhotovování mé diplomové práce.

Petr Šlajs

1. Kolik let jste svědkem Jehovovým? .....

2. Kolik let trvalo vaše biblické studium, než jste přistoupil/a ke křtu?

.....

3. Kde jste se poprvé setkal/a s vírou svědků Jehovových?

.....

4. Jakou důležitost přikládáte světskému vzdělání vašich dětí? Popř. dětí obecně.

žádnou 0 1 2 3 4 5 maximální

5. Souhlasil/a jste (byste) s vysokoškolským studiem vašeho dítěte?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

6. Jakou důležitost přikládáte biblickému vzdělání vašich dětí? Popř. dětí obecně.

žádnou 0 1 2 3 4 5 maximální

7. Odmítáte pro vás nebo vaše nezletilé dítě lékařskou péči?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

8. Dodržujete pravidelné preventivní prohlídky - u praktického lékaře, gynekologa, zubního lékaře, očního lékaře, popř. vyšetření vyplývající z rodinné anamnézy (např. mamograf, kolonoskopie, gastrokopie,...)?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

9. Jste očkovan/a?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

10. Jsou vaše děti očkovány? Popř. nechal/a byste své dítě očkovat?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

11. Věděl/a jste, že očkování bylo Společností až do roku 1952 zakázáno?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

12. Považujete tento zákaz za správný?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

13. Pokud by to bylo nezbytné, podstoupil/a byste transplantaci nějakého orgánu?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

14. Pokud by to bylo nezbytné, souhlasil/a byste s transplantací orgánu u vašeho nezletilého dítěte?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

15. Věděl/a jste, že transplantace orgánů byla Společností až do roku 1982 zakázána?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

16. Považujete tento zákaz za správný?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

17. Nosíte u sebe stále "Dokument pro lékařskou péči"?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

18. Nosí (popř. nosily by) vaše nezletilé děti u sebe "Dokument pro lékařskou péči"?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

19. Souhlasil/a byste s transfúzí krve u vašeho nezletilého dítěte?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

20. V případě potřeby využil/a byste autotransfúzi?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

21. V případě potřeby souhlasil/a byste s autotransfúzí pro vaše nezletilé dítě?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

22. V případě potřeby podstoupil/a byste lékařský zákrok s využitím mimotělního oběhu krve?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

23. V případě potřeby souhlasil/a byste s lékařským zákrokem s využitím mimotělního oběhu krve pro vaše nezletilé dítě?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

24. Chodíte k volbám?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- MOU ÚČAST NEOVLIVŇUJE NÁBOŽENSKÉ PŘESVĚDČENÍ

25. Víte, že Společnost během svého působení několikrát určila datum Armageddonu?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- SPOLEČNOST KONKRÉTNÍ DATUM NIKDY NEURČILA

26. Kompenzujete nějakým způsobem absenci Vánoc, slavení narozenin, svátků, ... (např. dárkovými dny, pobyty na horách, ...)?

- NE
- ANO, JAK?

.....
.....

27. Stýkáte se s někým z bývalých svědků Jehovových (tzv. odpadlíků)?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NIKOHO TAKOVÉHO NEZNÁM

28. Kolik vašich blízkých přátel nepatří mezi svědky Jehovovi?

- 0%
- 1 – 25%
- 26 – 50%
- 51 – 75%
- > 75%

29. Stýkáte se pravidelně (průměrně alespoň 1x za měsíc) s blízkými příbuznými (rodiče, děti, sourozenci), kteří nejsou svědkové Jehovovi?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- VŠICHNI TAKOVÍ JSOU SVĚDKY

30. Stýkáte se pravidelně (průměrně alespoň 1x za rok) se vzdálenějšími příbuznými, kteří nejsou svědkové Jehovovi?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- VŠICHNI TAKOVÍ JSOU SVĚDKY

31. Považujete společnost nevěřících dětí za důvod, proč neposlat vlastní dítě např. na tábor, školu v přírodě, lyžařský kurz, studijní pobyt,...?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

32. Máte 100% důvěru v informace poskytované Společností?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

33. Kolik hodin za měsíc průměrně strávíte ve "službě"? .....

34. Pokud neplníte kazatelskou povinnost nebo je počet vámi odsloužených hodin nízký, reaguje na to nějak sbor nebo starší (jste pokáráni, je vám doporučeno přidat, ...)?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

35. Chodí (chodily by) do služby i vaše nezletilé děti?

- ANO
- NE
- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT
- NEMOHU ŘÍCI, DĚTI NEMÁM

36. Zde můžete napsat poznámku nebo komentáře.

Příloha C – Dotazníkové šetření, pohled společnosti

1. Znáte Náboženskou společnost Svědkové Jehovovi?

- ANO
- NE

2. Znáte osobně nějakého svědka Jehovova?

- ANO
- NE

3. Považujete tyto osoby za izolované od světského okolí?

- ANO
- NE
- NEMOHU POSOUDIT

4. Vedl/a jste někdy se svědky Jehovovi rozhovor?

- ANO
- NE
- NE, NEBYL/A JSEM OSLOVEN/A

5. Pokud ANO, můžete stručně popsat svůj důvod?

.....

.....

6. Měl/a byste zájem o rozhovor se svědky Jehovovi, ve kterém by vám vysvětlili základy svého učení?

- ANO
- NE
- NEMOHU POSOUDIT

7. Mohl/a byste stručně odůvodnit svou předchozí odpověď

- NECHCI SE K TOMU VYJADŘOVAT

.....

.....

**8. Ohodnoťte svůj postoj k zásadám, naukám, postojům svědků Jehovových.
SJ považují duchovní vzdělání za důležitější než světské.**

naprosto souhlasím   0   1   2   3   4   5   naprosto nesouhlasím

**9. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ nepřijřmajř transfřzi krve.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

**10. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ nesouhlasř s transfřzi krve u svřch nezletilřch dřtř.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

**11. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ nechodř k volbřm.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

**12. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ neslavř vřechny svřtky a narozeniny.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

**13. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ vykonřvavř řastou kazatelskou řinnost.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

**14. Ohodnořte svřj postoj k zásadřm, naukřm, postojřm svřdkř Jehovovřch.
SJ odmřtajř povinnou vojenskou sluřbu a řiřast v ozbrojenřm konfliktu.**

naprosto souhlasřm 0 1 2 3 4 5 naprosto nesouhlasřm

15. Zde mřřete napsat libovolnou poznřmku k dotaznřku nebo svřdkřm Jehovovřm.